

I	EES-STOFNANIR	
1.	EES-ráðið	
2.	Sameiginlega EES-nefndin	
3.	Sameiginlega EES-þingmannanefndin	
4.	Ráðgjafarnefnd EES	
II	EFTA-STOFNANIR	
1.	Fastanefnd EFTA-ríkjanna	
2.	Eftirlitsstofnun EFTA	
2006/EES/21/01	Leiðbeiningar Eftirlitsstofnunar EFTA frá 14. júlí 2004 um markaðsgreiningu og mat á verulegum markaðsstyrk samkvæmt rammaákvæðum um rafræn fjarskiptanet og -þjónustu sem um getur í XI. viðauka samningsins um Evrópskt efnahagssvæði	1
2006/EES/21/02	Tilmæli Eftirlitsstofnunar EFTA nr. 194/04/COL frá 14. júlí 2004 um viðkomandi vöru- og þjónustumarkaði á sviði fjarskipta sem ástæða kann að vera til að fella undir fyrirframkvæðir í samræmi við tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2002/21/EB um sameiginlegan regluramma um rafræn fjarskiptanet og -þjónustu, í þeirri mynd sem hún var felld inn í samninginn um Evrópska efnahagssvæðið	33
2006/EES/21/03	Tilmæli Eftirlitsstofnunar EFTA nr. 193/04/COL frá 14. júlí 2004 um tilkynningar, fresti og samráð sem kveðið er á um í 7. gr. tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 2002/21/EB um sameiginlegan regluramma um rafræn fjarskiptanet og -þjónustu	39
2006/EES/21/04	Ákvörðun Eftirlitsstofnunar EFTA nr. 319/05/COL frá 14. desember 2005 um breytingar á ákvörðun stjórnar eftirlitsstofnunarinnar nr. 195/04/COL um framkvæmdarákvæði sem um getur í 27. gr. í II. hluta bókunar 3 við samning milli EFTA-ríkjanna um stofnun eftirlitsstofnunar og dómstóls	46
2006/EES/21/05	Heimild til að veita ríkisaðstoð samkvæmt 61. gr. EES-samningsins og 3. mgr. 1. gr. í I. hluta bókunar 3 við samninginn um eftirlitsstofnun og dómstól – Ákvörðun Eftirlitsstofnunar EFTA um að hreyfa ekki andmælum – Rannsókn- og þróunaráætlun er lýtur að gastækni með bættum umhverfiseiginleikum („Gassnova“)	48

3. EFTA-dómstóllinn

2006/EES/21/06	Dómur dómstólsins frá 17. janúar 2006 í máli E-4/05 – HOB-vín gegn Áfengis- og tóbaksverslun ríkisins	49
2006/EES/21/07	Skipan EFTA-dómstólsins	50

III EB-STOFNANIR

1. Ráðið

2. Framkvæmdastjórnin

2006/EES/21/08	Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja (Mál COMP/M.4071 – Apollo/Akzo Nobel IAR)	51
2006/EES/21/09	Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja (Mál COMP/M.4164 – Ferrovial/Québec/GIC/BAA)	52
2006/EES/21/10	Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja (Mál COMP/M.4177 – BASF/Degussa Construction Chemicals)	53
2006/EES/21/11	Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja (Mál COMP/M.4193 – L'Oréal/The Body Shop)	54
2006/EES/21/12	Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja (Mál COMP/M.4198 – Bayer/Schering)	55
2006/EES/21/13	Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja (Mál COMP/M.4202 – Charterhouse/Elior)	56
2006/EES/21/14	Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja (Mál COMP/M.4208 – Petroplus/European Petroleum Holdings)	57
2006/EES/21/15	Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja (Mál COMP/M.4210 – Agravis/BayWa/Dr. Gräub) – Mál sem kann að verða tekið fyrir samkvæmt einfaldaðri málsmeðferð	58
2006/EES/21/16	Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja (Mál COMP/M.4218 – Investcorp/Orefi Participation) – Mál sem kann að verða tekið fyrir samkvæmt einfaldaðri málsmeðferð	59
2006/EES/21/17	Ríkisaðstoð – Ítalía – Ríkisaðstoð C 34/2005 (áður N 113/2005) – Legge Regionale n. 17/2004 Art. 60 – Regione Sicilia – Auglýst eftir athugasemdum í samræmi við 2. mgr. 88. gr. EB-sáttmálans	60
2006/EES/21/18	Ríkisaðstoð – Þýskaland – Ríkisaðstoð C 6/06 (áður N 417/05) – Volkswerft Stralsund – Auglýst eftir athugasemdum í samræmi við 2. mgr. 88. gr. EB-sáttmálans.	60
2006/EES/21/19	Ríkisaðstoð – Portúgal – Ríkisaðstoð C 4/2006 (áður N 180/2005) – Aðstoð við fyrirtækið Djebel, S.A. – Auglýst eftir athugasemdum í samræmi við 2. mgr. 88. gr. EB-sáttmálans	61
2006/EES/21/20	Ríkisaðstoð – Frakkland – Ríkisaðstoð C 9/2006 (áður NN 85/2005) – Stofnverndarsjóður fiskveiða – Auglýst eftir athugasemdum í samræmi við 2. mgr. 88. gr. EB-sáttmálans	61

2006/EES/21/21	Upplýsingar aðildarríkjanna um ríkisaðstoð sem veitt hefur verið í samræmi við reglugerð framkvæmdastjórnarinnar (EB) nr. 70/2001 frá 12. janúar 2001 um beitingu 87. og 88. gr. EB-sáttmálans gagnvart ríkisaðstoð til lítilla og meðalstórra fyrirtækja, með áorðnum breytingum samkvæmt reglugerð framkvæmdastjórnarinnar (EB) nr. 364/2004 frá 25. febrúar 2004	62
2006/EES/21/22	Upplýsingar aðildarríkjanna um ríkisaðstoð sem veitt hefur verið í samræmi við reglugerð framkvæmdastjórnarinnar (EB) nr. 70/2001 frá 12. janúar 2001 um beitingu 87. og 88. gr. EB-sáttmálans gagnvart ríkisaðstoð til lítilla og meðalstórra fyrirtækja, með áorðnum breytingum samkvæmt reglugerð framkvæmdastjórnarinnar (EB) nr. 364/2004 frá 25. febrúar 2004, að því er varðar vikkað gildissvið sem nú nær til aðstoðar til rannsókna og þróunarstarfs	64
2006/EES/21/23	Upplýsingar aðildarríkjanna um ríkisaðstoð sem veitt hefur verið í samræmi við reglugerð framkvæmdastjórnarinnar (EB) nr. 2204/2002 frá 12. desember 2002 um beitingu 87. og 88. gr. EB-sáttmálans gagnvart ríkisaðstoð til eflingar atvinnu	66
2006/EES/21/24	Upplýsingar aðildarríkjanna um ríkisaðstoð sem veitt hefur verið í samræmi við reglugerð framkvæmdastjórnarinnar (EB) nr. 68/2001 frá 12. janúar 2001 um beitingu 87. og 88. gr. EB-sáttmálans gagnvart aðstoð til menntunar	67
2006/EES/21/25	Reglur um upplýsingaskipti – Tæknilegar reglugerðir	68

3. Dómstóllinn

EFTA-STOFNANIR

EFTIRLITSSTOFNUN EFTA

LEIÐBEININGAR EFTIRLITSSTOFNUNAR EFTA

2006/EES/21/01

frá 14. júlí 2004

um markaðsgreiningu og mat á verulegum markaðsstyrk samkvæmt rammaákvæðum um rafræn fjarskiptanet og -þjónustu sem um getur í XI. viðauka samningsins um Evrópskt efnahagssvæði

- A. Þessar leiðbeiningar eru gefnar út á vegum Eftirlitsstofnunar EFTA í samræmi við samninginn um Evrópskt efnahagssvæði (er nefnist hér „EES-samningurinn“) og samning milli EFTA-ríkjanna um stofnun eftirlitsstofnunar og dómstóls (er nefnist hér „samningurinn um eftirlitsstofnun og dómstól“).
- B. Framkvæmdastjórn Evrópubandalaganna (er nefnist hér „framkvæmdastjórnin“) hefur gefið út leiðbeiningar um markaðsgreiningu og mat á verulegum markaðsstyrk samkvæmt rammaákvæðum EB um rafræn fjarskiptanet og -þjónustu ⁽¹⁾. Í þeirri gerð, sem er ekki bindandi, er að finna leiðbeiningar fyrir eftirlitsyfirvöld í aðildarríkjum EB um beitingu hinna nýju rammaákvæða um rafræn fjarskipti, einkum að því er varðar skilgreiningu á viðkomandi vöru- og þjónustumörkuðum, athugun á því hvort fyrirtæki hafa verulegan markaðsstyrk og ákveðna þætti samstarfs og samhæfingar í hverju landi og á vettvangi Evrópusambandsins.
- C. Til þess að halda samræmdu eftirliti og einsleitri beitingu nýju reglnanna á öllu Evrópska efnahagssvæðinu gefur Eftirlitsstofnun EFTA út þessar leiðbeiningar með vísan til valdheimilda samkvæmt b-lið 2. mgr. 5. gr. samningsins um eftirlitsstofnun og dómstól og 2. mgr. 15. gr. tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 2002/21/EB frá 7. mars 2002 um sameiginlegan regluramma um rafræn fjarskiptanet og -þjónustu ⁽²⁾ („rammatilskipunin“ í því sem hér fer á eftir).

1 INNGANGUR

1.1 Gildissvið og tilgangur leiðbeininganna

1. Í þessum leiðbeiningum eru settar meginreglur sem eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkjunum ber að fara eftir við greiningu á markaðsaðstæðum og skilvirkri samkeppni samkvæmt nýjum rammaákvæðum sem ná til neta og þjónustu fyrir rafræn fjarskipti ⁽³⁾.
2. Eftirtaldir fimm tilskipanir mynda nýju rammaákvæðin: rammatilskipunin; tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2002/20/EB frá 7. mars 2002 um heimild fyrir rafrænum fjarskiptanetum og -þjónustu ⁽⁴⁾ (er nefnist hér „heimildartilskipunin“); tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2002/19/EB frá 7. mars 2002 um aðgang að rafrænum fjarskiptanetum og samtengingu þeirra og tilheyrandi aðstöðu ⁽⁵⁾ (er nefnist hér „tilskipunin um aðgang“); tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2002/22/EB frá 7. mars 2002 um alþjónustu og réttindi notenda að því er varðar rafræn fjarskiptanet og -þjónustu ⁽⁶⁾ (er nefnist hér „tilskipunin um alþjónustu“); tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2002/58/EB frá 12. júlí 2002 um vinnslu persónuupplýsinga og um verndun einkalífs á sviði rafrænna fjarskipta ⁽⁷⁾ (er nefnist hér „tilskipunin um friðhelgi einkalífsins og rafræn fjarskipti“);

⁽¹⁾ Stjtið. EB C 165, 11.7.2002, bls. 6.

⁽²⁾ Stjtið. EB L 108, 24.4.2002, bls. 33, eins og hún stendur í lið 5cl í XI. viðauka við EES-samninginn, með áorðnum breytingum samkvæmt bókun 1 við samninginn og aðlögunarákvæðum vegna einstakra atvinnugreina í XI. viðauka við samninginn.

⁽³⁾ Felld inn í EES-samninginn með ákvörðun sameiginlegru EES-nefndarinnar nr. 11/2004 frá 6. febrúar 2004 um breytingu á II. viðauka (Tæknilegar reglugerðir, staðlar, prófanir og vottun), X. viðauka (Hljóð- og myndmiðlun) og XI. viðauka (Fjarskiptabjónusta) við EES-samninginn.

⁽⁴⁾ Stjtið. EB L 108, 24.4.2002, bls. 21, eins og hún stendur í lið 5ck í XI. viðauka við EES-samninginn, með áorðnum breytingum samkvæmt bókun 1 við samninginn og aðlögunarákvæðum vegna einstakra atvinnugreina í XI. viðauka við samninginn.

⁽⁵⁾ Stjtið. EB L 108, 24.4.2002, bls. 7, eins og hún stendur í lið 5cj í XI. viðauka við EES-samninginn, með áorðnum breytingum samkvæmt bókun 1 við samninginn og aðlögunarákvæðum vegna einstakra atvinnugreina í XI. viðauka við samninginn.

⁽⁶⁾ Stjtið. EB L 108, 24.4.2002, bls. 51, eins og hún stendur í lið 5cm í XI. viðauka við EES-samninginn, með áorðnum breytingum samkvæmt bókun 1 við samninginn og aðlögunarákvæðum vegna einstakra atvinnugreina í XI. viðauka við samninginn.

⁽⁷⁾ Stjtið. EB L 201, 31.07.2002, bls. 37, eins og hún stendur í lið 5ha í XI. viðauka við EES-samninginn, með áorðnum breytingum samkvæmt bókun 1 við samninginn og aðlögunarákvæðum vegna einstakra atvinnugreina í XI. viðauka við samninginn.

3. Í rammaákvæðunum frá 1998 voru tilgreind í viðkomandi tilskipunum þau markaðssvæði fjarskiptagreina sem felld voru undir fyrirframkvæðir, en þau voru ekki skilgreind sem markaðir í samræmi við meginreglur samkeppnisréttar. Á markaðssvæðum, sem skilgreind voru samkvæmt rammaákvæðunum frá 1998, höfðu eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum heimild til að úrskurða að fyrirtæki hefðu veruleg markaðsítök ef markaðshlutdeild þeirra náði 25 %, en gátu vikið frá þessari tölu á grundvelli bolmagns fyrirtækisins til að stýra markaðnum, veltu þess í hlutfalli við stærð markaðarins, hversu miklu það réð um aðgang að notendum, möguleika fyrirtækisins til fjármögnunar og reynslu þess af að selja vörur og þjónustu á markaðnum.
4. Í nýju rammaákvæðunum eru markaðirnir, sem setja á ákvæði um, skilgreindir í samræmi við meginreglur gildandi samkeppnisréttar á EES. Þessir markaðir eru tilgreindir í tilmælum Eftirlitsstofnunar EFTA um viðkomandi vöru- og þjónustumarkaði á grundvelli 1. mgr. 15. gr. rammatilskipunarinnar (nefnast hér „tilmælin“). Eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum geta einnig tilgreint aðra markaði þegar aðstæður innanlands réttlæta það, í samræmi við málsmeðferðina sem um getur í 6. og 7. gr. rammatilskipunarinnar. Þegar um ræðir millilandamarkaði sem felldir eru undir fyrirframkvæðir mun Eftirlitsstofnun EFTA tilgreina þá í ákvörðun um viðkomandi millilandamarkaði samkvæmt 4. mgr. 15. gr. rammatilskipunarinnar (er nefnist hér „ákvörðun um millilandamarkaði“). Þegar um ræðir markað sem nær yfir landamæri EFTA-ríkis og aðildarríkis EB skulu Eftirlitsstofnun EFTA og framkvæmdastjórnin hafa samstarf um útgáfu samhljóða ákvarðana um markaði sem ná yfir landamæri ríkja sem tilheyra hvort sinni stofninni.
5. Á öllum þessum mörkuðum munu eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum því aðeins leggja kvaðir á fyrirtæki að telja megi að ónóg samkeppni ríki á markaði ⁽⁸⁾ sökum þess að fyrirtækin njóti stöðu sem sé hliðstæð yfirburðastöðu í skilningi 54. gr. EES-samningsins ⁽⁹⁾. Ákvæði 54. gr. EES-samningsins samsvara ákvæðum 82. gr. EB-sáttmálans. Hugtakið yfirburðastaða í 82. gr. EB-sáttmálans hefur verið skilgreint í dómaframkvæmd Evrópudómstólsins sem sterk fjárhagsstaða sem geri fyrirtæki kleift að beita sér að verulegu leyti án tillits til samkeppnisaðila sinna, viðskiptavina og að lokum notenda. Ólíkt málsmeðferð samkvæmt rammaákvæðunum frá 1998 munu því Eftirlitsstofnun EFTA og eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum samkvæmt nýju rammaákvæðunum notast við meginreglur og aðferðir gildandi samkeppnisréttar á Evrópska efnahagssvæðinu þegar ákveðið er hvaða markaði ber að fella undir fyrirframkvæðir og þegar metið er hvort fyrirtæki hafi veruleg markaðsítök á þessum mörkuðum.
6. Þessar leiðbeiningar hafa þann tilgang að auðvelda eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkjunum vinnu við hið nýja verkefni að skilgreina markaði og meta hvort fyrirtæki hafi veruleg markaðsítök. Eftirlitsstofnunin gefur þær út í samræmi við 2. mgr. 15. gr. rammatilskipunarinnar.
7. Samkvæmt 3. mgr. 15. gr. rammatilskipunarinnar ber eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkjunum að taka ýtrasta tillit til þessara leiðbeininga. Þetta mun skipta miklu máli við mat Eftirlitsstofnunar EFTA á því hvort ákvarðanir eftirlitsyfirvalda í EFTA-ríkjunum eru í samræmi við meðal-hófsregluna og gildandi löggjöf að teknu tilliti til markmiðanna sem mælt er fyrir um í 8. gr. rammatilskipunarinnar.
8. Í þessum leiðbeiningum eru eftirtalin atriði tekin til sérstakrar umfjöllunar: a) skilgreining á mörkuðum, b) mat á því hvort fyrirtæki hafi veruleg markaðsítök, c) úrskurður þess efnis að fyrirtæki hafi veruleg markaðsítök, og d) málsmeðferð í tengslum við hvert þessara atriða.
9. Leiðbeiningunum er ætlað að auðvelda eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkjunum eftirtalin verk:
 - Að draga landamerki vöru- og þjónustumarkaða sem tilgreindir eru í tilmælunum. Eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum draga ekki landamerki millilandamarkaða, því að það verður gert, eftir því sem við á, í ákvörðun um millilandamarkaði, hvort sem þeir ná til tveggja eða fleiri EFTA-ríkja eða bæði EFTA-ríkis og aðildarríkis EB.

⁽⁸⁾ Nema í þeim tilvikum þar sem í nýju rammaákvæðunum er að finna beinar heimildir til að leggja á kvaðir án tillits til samkeppnisaðstæðna á markaðnum.

⁽⁹⁾ Sjá 14. gr. rammatilskipunarinnar.

- Að láta fara fram, með þeim aðferðum sem lýst er í 3. kafla leiðbeininganna, greiningu á samkeppnisskilyrðum á mörkuðum sem tilgreindir eru í tilmælunum og ákvörðuninni, sem og mörkuðum sem eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum tilgreina.
- Að tilgreina innlenda og héraðsbundna markaði sem ekki er getið í tilmælunum, enda megi réttlæta slíkt með tilvísun til aðstæðna innanlands; ber þá að nota málsmeðferðina sem lýst er í 6. og 7. gr. rammatilskipunarinnar.
- Að úrskurða í framhaldi af markaðsgreiningu hvaða fyrirtæki teljist hafa veruleg markaðs-
ítök á viðkomandi markaði og leggja á hæfilega þungar fyrirframkvaðir í samræmi við rammaákvæðin eins og lýst er í 3. og 4. kafla leiðbeininganna.
- Að aðstoða EFTA-ríkin og eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum við beitingu f-liðar 1. mgr. 11. gr. heimildartilskipunarinnar og 1. mgr. 5. gr. rammatilskipunarinnar og sjá þannig til þess að fyrirtæki fullnægi þeirri kvöð að veita upplýsingar sem eftirlitsyfirvöldin þurfa á að halda til að skilgreina viðkomandi markaði og meta hvort fyrirtæki hafa veruleg markaðsítök.
- Að leiðbeina eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkjunum um meðferð trúnaðarupplýsinga sem búast má við að berist frá:
 - fyrirtækjum í samræmi við f-lið 1. mgr. 11. gr. heimildartilskipunarinnar og 1. mgr. 5. gr. rammatilskipunarinnar,
 - samkeppnisfyrvöldum í EFTA-ríkjunum í tengslum við samstarfið sem mælt er fyrir um í 5. mgr. 3. gr. rammatilskipunarinnar, og
 - Eftirlitsstofnun EFTA og eftirlitsyfirvöldum í öðru EFTA-ríki í tengslum við samstarfið sem mælt er fyrir um í 2. mgr. 5. gr. rammatilskipunarinnar.
 - eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkjunum fyrir milligöngu Eftirlitsstofnunar EFTA og framkvæmdastjórnarinnar í samræmi við ákvæði 3. mgr. 7. gr. rammatilskipunarinnar, og
 - eftirlitsyfirvöldum í aðildarríkjum EB fyrir milligöngu Eftirlitsstofnunar EFTA og framkvæmdastjórnarinnar í samræmi við ákvæði 3. mgr. 7. gr. rammatilskipunarinnar.

10. Leiðbeiningarnar skiptast í eftirfarandi kafla:

Í **1. kafla** er að finna inngangsorð og yfirlit um bakgrunn, tilgang, gildissvið og efni leiðbeininganna. Í **2. kafla** er lýst þeim aðferðum sem eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkjunum ber að nota þegar þau draga landamerki markaða sem tilgreindir eru í tilmælunum og skilgreina viðkomandi markaði sem ekki er getið þar. Í **3. kafla** er greint frá þeim viðmiðum sem nota ber þegar metið er hvort fyrirtæki hafi veruleg markaðsítök á viðkomandi markaði. Í **4. kafla** er að finna ábendingar um hugsanlegar niðurstöður af markaðsgreiningu eftirlitsyfirvalda í EFTA-ríkjunum og lýst er hugsanlegum aðgerðum í framhaldi af þeim. Í **5. kafla** er lýst rannsóknarheimildum eftirlitsyfirvalda í EFTA-ríkjunum, lagðar fram tillögur að samhæfingu milli eftirlitsyfirvalda í EFTA-ríkjunum og milli eftirlitsyfirvalda og samkeppnisfyrvalda og lýst hvernig standa skuli að samhæfingu og samstarfi milli eftirlitsyfirvalda í EFTA-ríkjunum og Eftirlitsstofnunar EFTA annars vegar og milli Eftirlitsstofnunar EFTA og framkvæmdastjórnarinnar og milli eftirlitsyfirvalda í EFTA-ríkjunum og í aðildarríkjum EB hins vegar. Loks er í **6. kafla** lýst málsmeðferð sem beita skal við opinbera kynningu og birtingu áformaðra ákvarðana eftirlitsyfirvalda í EFTA-ríkjunum.

11. Helsta markmið þessara leiðbeininga er að koma á samræmi í því hvernig eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum beita nýju rammaákvæðunum, einkum að því er varðar úrskurði um að fyrirtæki teljist hafa veruleg markaðsítök á grundvelli rammaákvæðanna.
12. Það er jafnframt markmið Eftirlitsstofnunar EFTA með útgáfu þessara leiðbeininga að útskýra fyrir hagsmunaaðilum og fyrirtækjum sem starfa á sviði rafrænna fjarskipta hvernig eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkjunum ber að standa að mati á því hvort fyrirtæki hafi veruleg markaðsítök samkvæmt rammatilskipuninni og ná þannig fram sem mestu gagnsæi og réttaröryggi í beitingu löggjafar sem snýr að þessari atvinnugrein.

13. Eftirlitsstofnun EFTA mun breyta þessum leiðbeiningum eftir því sem þörf gerist á grundvelli reynslunnar af beitingu rammaákvæðanna og síðari breytingum á réttarvenju í EFTA-dómstólum og Evrópudómstólum, og að teknu tilliti til nálgunar framkvæmdastjórnarinnar.
14. Þessar leiðbeiningar skerða ekki á nokkurn hátt réttindi sem einstaklingar og fyrirtæki hafa samkvæmt gildandi EES-löggjöf. Þær gilda með fyrirvara um beitingu Eftirlitsstofnunar EFTA, framkvæmdastjórnarinnar og lögbærra yfirvalda í einstökum ríkjum á gildandi EES-löggjöf, einkum samkeppnisreglum, svo og túlkun EFTA-dómstólsins og Evrópudómstólsins á henni. Leiðbeiningarnar gilda með fyrirvara um ráðstafanir sem Eftirlitsstofnun EFTA kann að gera eða leiðbeiningar sem stofnunin kann að gefa út síðar og varða beitingu gildandi samkeppnisréttar á EES.

1.2 Meginreglur og markmið sem liggja að baki sértækra ráðstafana í greininni

15. Eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum skulu leitast við að uppfylla markmiðin sem sett eru í 2., 3. og 4. mgr. 8. gr. rammatilskipunarinnar. Um er að ræða eftirtalin þrenns konar markmið:
- Að stuðla að því að markaður fyrir netkerfi, þjónustu og skyldan búnað á sviði rafrænna fjarskipta sé opinn og njóti virkrar samkeppni.
 - Að stuðla að uppbyggingu innra markaðarins.
 - Að efla hagsmuni Evrópubúa.
16. Markmiðið með því að leggja fyrirframkvaðir á fyrirtæki sem teljast hafa veruleg markaðsítök er að sjá til þess að þau geti hvorki nýtt sér markaðsítök sín til þess að takmarka eða brengla samkeppni á viðkomandi markaði né til að þess að auka ítök sín á nærliggjandi mörkuðum.
17. Kvöðum af þessu tagi skal eingöngu beitt á fjarskiptamörkuðum sem eru þeirrar gerðar að réttlæta má atvinnugreinabundnar kvaðir og þar sem einn eða fleiri rekstraraðilar hafa veruleg markaðsítök samkvæmt mati eftirlitsyfirvalda í hlutaðeigandi EFTA-ríki.
18. Í tilmælum Eftirlitsstofnunar EFTA eru tilgreindir vöru- og þjónustumarkaðir sem eru þess eðlis að réttlæta má atvinnugreinabundnar kvaðir, og eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum tilgreina aðra viðkomandi markaði í samræmi við 6. og 7. grein rammatilskipunarinnar ⁽¹⁰⁾ þegar réttlæta má slíkt með tilvísun til aðstæðna innanlands. Ennfremur eru ýmsir aðrir markaðir tilgreindir sérstaklega í 6. gr. tilskipunarinnar um aðgang og 18. og 19. gr. tilskipunarinnar um alþjónustu.
19. Eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum munu meta hvort hver þessara viðkomandi markaða nýtur virkrar samkeppni. Sú niðurstaða að virk samkeppni ríki á viðkomandi markaði jafngildir því að enginn rekstraraðili hafi yfirburðastöðu, hvorki einn og sér né ásamt öðrum rekstraraðila. Þess vegna merkir virk samkeppni, að því er varðar beitingu nýju rammaákvæðanna, að ekkert fyrirtæki á viðkomandi markaði njóti yfirburðastöðu eitt og sér eða ásamt öðru fyrirtæki. Telji eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum að viðkomandi markaður njóti ekki virkrar samkeppni skulu þau tilgreina þau fyrirtæki sem hafa veruleg markaðsítök á markaðnum og annaðhvort leggja á þau sértækar kvaðir eftir því sem við á eða viðhalda eða breyta slíkum kvöðum ef þær eru þegar í gildi, í samræmi við 4. mgr. 16. gr. rammatilskipunarinnar.
20. Við útfærslu markaðsgreiningar samkvæmt ákvæðum 16. gr. rammatilskipunarinnar skulu eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum meta uppbyggingu viðkomandi markaðar með hliðsjón af framtíðarhorfum og á grundvelli ríkjandi markaðsaðstæðna. Eftirlitsyfirvöldum ber að ganga úr skugga um hvort líklegt sé að samkeppni nái að festast í sessi á markaðnum, og þar með hvort skortur á virkri samkeppni muni verða varanlegur ⁽¹¹⁾, að teknu tilliti til væntanlegrar eða fyrirsjáanlegrar markaðspróunar á hæfilega löngu tímabili. Þegar eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum ákveða lengd tímabilsins skal tekið tillit til sérstakra eiginleika markaðarins og væntanlegrar tímasetningar næstu athugunar á viðkomandi markaði. Í greiningu eftirlitsyfirvalda skal höfð hliðsjón af eldri gögnum ef þau skipta máli um þróun markaðarins í náninni framtíð.

⁽¹⁰⁾ Að auki getur framkvæmdastjórnin tilgreint í ákvörðun um millilandamarkaði þá millilandamarkaði sem eru þess eðlis að það réttlæti atvinnugreinabundnar kvaðir.

⁽¹¹⁾ Sjá 27. forsendu rammatilskipunarinnar.

21. Eftirlitsyfyrirvöld úrskurða að fyrirtæki hafi veruleg markaðsítök ber þeim að leggja á þau kvaðir, eina eða fleiri, í samræmi við viðeigandi tilskipanir og að teknu tilliti til meðalhófsreglunnar. Í undantekningartilvikum er eftirlitsyfyrirvöldum í EFTA-ríkjunum heimilt að leggja á kvaðir er varða aðgang og samtengingu sem ganga lengra en kveðið er á um í tilskipuninni um aðgang, enda sé það gert með samþykki Eftirlitsstofnunar EFTA í samræmi við 3. mgr. 8. gr. þeirrar tilskipunar.
22. Í tengslum við stjórnsýslustörf sem eftirlitsyfyrirvöldum í EFTA-ríkjunum eru falin í 15. og 16. gr. rammtilskipunarinnar hafa þau ákvörðunarvald í samræmi við þau margbreytilegu atriði sem nauðsynlegt er að meta (fjárhagslega þætti, staðreyndir og lagaleg atriði) við umfjöllun á viðkomandi markaði og athugun á því hvort fyrirtæki hafa þar veruleg markaðsítök. Þetta ákvörðunarvald er þó háð málsmæðferðinni sem kveðið er á um í 6. og 7. gr. rammtilskipunarinnar.
23. Stjórnsýsluákvæðanir, sem eftirlitsyfyrirvöld í EFTA-ríkjunum taka samkvæmt tilskipunum, munu hafa áhrif á þróun Evrópska efnahagssvæðisins. Til þess að slíkar ákvæðanir raski ekki framkvæmd EES-samningsins verða eftirlitsyfyrirvöldin að sjá til þess að samkvæmni sé í framkvæmd ákvæðanna sem þessar leiðbeiningar varða. Slík samkvæmni næst aðeins með náinni samhæfingu og samvinnu við eftirlitsyfyrirvöld í öðrum ríkjum, samkeppnisyfyrirvöld og Eftirlitsstofnun EFTA, eins og kveðið er á um í rammtilskipuninni og í samræmi við tilmælin í undirkafla 5.3 í þessum leiðbeiningum.

1.3 Tengsl við gildandi samkeppnisrétt á Evrópska efnahagssvæðinu

24. Samkvæmt rammaákvæðunum skulu sömu aðferðir notaðar við skilgreiningu á mörkuðum og mat á verulegum markaðsítökum og tíðkast í gildandi samkeppnisrétti á Evrópska efnahagssvæðinu. Þegar eftirlitsyfyrirvöld í EFTA-ríkjunum draga landamerki markaða sem tilgreindir eru í tilmælunum, skilgreina eftir þörfum viðkomandi vöru- og þjónustumarkaði sem ekki eru nefndir í tilmælunum og meta hvort samkeppni sé virk ber þeim því að gæta samræmis við gildandi dómaframkvæmd og starfsvenjur í samkeppnisrétti á Evrópska efnahagssvæðinu. Í því skyni að tryggja samræmi af þessu tagi eru leiðbeiningarnar byggðar á 1) gildandi dómaframkvæmd EFTA-dómstólsins og Dómstóls Evrópubandalaganna að því er varðar markaðsskilgreiningar og hugtakið yfirburðastöðu í skilningi 82. gr. EB-sáttmálans og reglna um samruna fyrirtækja ⁽¹²⁾, 2) leiðbeiningum Eftirlitsstofnunar EFTA „um beitingu samkeppnisreglna EES á sviði fjarskipta“ ⁽¹³⁾, 3) tilkynningu Eftirlitsstofnunar EFTA „um skilgreiningu á hugtakinu viðkomandi markaður að því er varðar samkeppnislög á Evrópska efnahagssvæðinu“ ⁽¹⁴⁾, hér nefnd „tilkynning um markaðsskilgreiningar“, og 4) tilkynningu framkvæmdastjórnarinnar „um beitingu samkeppnisreglna í tengslum við aðgangssamninga á sviði fjarskipta“ ⁽¹⁵⁾, hér nefnd „aðgangstilkynningin“.
25. Ákvæði 54. gr. EES-samningsins samsvara ákvæðum 82. gr. EB-sáttmálans. Í 6. gr. EES-samningsins er kveðið á um að við framkvæmd og beitingu ákvæða samningsins beri að túlka þau ákvæði, sem séu efnislega samhljóða samsvarandi reglum í löggjöf Evrópubandalaganna, í samræmi við þá úrskurði Dómstóls Evrópubandalaganna sem máli skipta og kveðnir hafa verið upp fyrir undirritunardag samningsins. Jafnframt segir í 2. mgr. 3. gr. samningsins um eftirlitsstofnun og dómstól að við túlkun og beitingu samningsins skuli EFTA-dómstóllinn og Eftirlitsstofnun EFTA taka tilhlyðilegt tillit til þeirra meginreglna sem mælt sé fyrir um í viðkomandi úrskurðum dómstóls Evrópubandalaganna sem kveðnir séu upp eftir undirritunardag EES-samningsins.

⁽¹²⁾ Dómaframkvæmd sem mótask hefur við beitingu 2. gr. reglugerðar (EBE) nr. 4064/89 um eftirlit með samfylkingum fyrirtækja, Stjtið. EB L 395, 30.12.1989, bls. 1, síðast breytt með reglugerð ráðsins (EB) nr. 1310/97 frá 30. júní 1997, Stjtið. EB L 180, 9.7.1997, bls. 1, eins og hún var felld inn í 1. lið kafla A í XIV. viðauka við EES-samninginn og breytt með ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 27/98, Stjtið. EB 1998 L310, bls. 9 og EES-viðbætur nr. 48, bls. 190. Í stað reglugerðar 4064/89/EBE er nú komin reglugerð ráðsins (EB) nr. 139/2004 frá 20. janúar 2004 um eftirlit með samfylkingum fyrirtækja (samrunareglugerð EB), Stjtið. ESB L 24, 29.1.2004, bls. 1, sem um getur í 1. lið XIV. viðauka við EEA-samninginn, með aðlögunarákvæðum samkvæmt bókun 1 við samninginn og ákvæðum um aðlögun á einstökum sviðum samkvæmt XIV. viðauka við samninginn.

⁽¹³⁾ Leiðbeiningar um beitingu samkeppnisreglna EES á sviði fjarskipta, Stjtið. EB L 153, 18.6.1994, bls. 35, og EES-viðbætur við Stjtið. EB nr. 15, 18.6.1994, bls. 34.

⁽¹⁴⁾ Tilkynning Eftirlitsstofnunar EFTA um skilgreiningu á hugtakinu viðkomandi markaður að því er varðar samkeppnislög á Evrópska efnahagssvæðinu (EES), Stjtið. EB L 200, 16.7.1998, bls. 48, og EES-viðbætur við Stjtið. EB nr. 28, 16.7.1998, bls. 3.

⁽¹⁵⁾ Tilkynning framkvæmdastjórnarinnar um beitingu samkeppnisreglna í tengslum við aðgangssamninga á sviði fjarskipta, Stjtið. EB C 265, 22.8.1998, bls. 2.

26. Þar eð sömu aðferðir eru notaðar er tryggt að viðkomandi markaðir, sem eru skilgreindir með atvinnugreinabundnar kvaðir fyrir augum, samsvari í flestum tilvikum þeim skilgreiningum á mörkuðum sem gilda myndu samkvæmt samkeppnisrétti. Í sumum tilvikum, og þá af ástæðum sem um getur í 2. kafla þessara leiðbeininga, geta markaðir, sem Eftirlitsstofnun EFTA og samkeppnisyfirvöld skilgreina í málum sem varða samkeppni, verið frábrugðnir mörkuðum sem tilgreindir eru í tilmælunum og ákvörðuninni eða mörkuðum sem eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum skilgreina í samræmi við 3. mgr. 15. gr. rammatilskipunarinnar. Í 1. mgr. 15. gr. rammatilskipunarinnar kemur fram að markaðir, sem eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum skilgreina með setningu fyrirframkvaða fyrir augum, eru með fyrirvara um markaði sem samkeppnisyfirvöld í EFTA-ríkjunum og Eftirlitsstofnun EFTA skilgreina í krafti valdheimilda sinna samkvæmt samkeppnisrétti í sérstökum tilvikum.
27. Að því er varðar beitingu gildandi samkeppnisréttar á Evrópska efnahagssvæðinu kemur fram í tilkynningu Eftirlitsstofnunar EFTA um markaðsskilgreiningar að hugtakið viðkomandi markaður sé nátengt þeim markmiðum sem stefnt sé að með EES-samningnum. Markaðir, sem eru skilgreindir samkvæmt 53. og 54. gr. EES-samningsins, eru yfirleitt skilgreindir eftir á. Í slíkum tilvikum miðast greiningin við atburði sem þegar hafa orðið á markaðnum og mótað ekki af hugsanlegri þróun í framtíðinni. Í ákvæðum gildandi samkeppnisréttar á Evrópska efnahagssvæðinu um samruna fyrirtækja er þessu þveröfugt varið, því að þar eru markaðir yfirleitt skilgreindir með líklega framtíðarþróun í huga.
28. Þegar viðkomandi markaðir eru skilgreindir með atvinnugreinabundnar kvaðir fyrir augum eru þeir á hinn bóginn ævinlega metnir með framtíðarþróun í huga, því að eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkinu taka mið af áætlaðri þróun markaðarins í mati sínu. Eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkjunum ber þó einnig að taka tillit til eldri upplýsinga, þar sem það á við, þegar þau meta horfur á viðkomandi markaði (sjá einnig 2. kafla hér á eftir). Tilfni markaðsgreiningar í samræmi við 15. gr. rammatilskipunarinnar er hvorki samningur eða samstillt aðgerð í skilningi 53. gr. EES-samningsins né samfylking í skilningi samrunareglugerðarinnar, né heldur meint misnotkun á yfirburðastöðu í skilningi 54. gr. EES-samningsins, heldur byggist greiningin á almennu mati á því hvernig markaðurinn, sem er til athugunar, er uppbyggður og hvernig hann starfar, með framtíðarþróun í huga. Þótt eftirlitsyfirvöld og samkeppnisyfirvöld í EFTA-ríkjunum ættu að komast að sömu niðurstöðum í aðalatriðum þegar þau rannsaka sömu mál við sömu aðstæður og með sömu markmið í huga er ekki unnt að útiloka, að teknu tilliti til ofangreindra frávika og sérstaklega breiðari matsgrundvallar eftirlitsyfirvalda, að munur verði á mörkuðum sem eru skilgreindir með tilliti til samkeppnisréttar og þeim sem eru skilgreindir með atvinnugreinabundnar kvaðir fyrir augum.
29. Þó að greiningu á samruna fyrirtækja sé einnig beitt fyrirfram fer hún ekki fram með reglulegu millibili eins og greining eftirlitsyfirvalda samkvæmt nýju rammaákvæðunum. Samkeppnisyfirvöld hafa að jafnaði ekki tök á að endurskoða ákvarðanir sínar reglulega á grundvelli breytinga sem verða á markaðnum, en eftirlitsyfirvöld verða að endurskoða ákvarðanir sínar reglulega samkvæmt 1. mgr. 16. gr. rammatilskipunarinnar. Þetta getur haft áhrif á umfang og grundvöll markaðsgreiningar og samkeppnismats eftirlitsyfirvalda og getur þannig í sumum tilvikum leitt til þess að markaðsskilgreiningar samkvæmt nýju rammaákvæðunum verði frábrugðnar skilgreiningum samkeppnisyfirvalda, jafnvel þótt um sambærileg svið sé að ræða.
30. Litið er svo á að ekki sé ástæða til að beita atvinnugreinabundnum fyrirframkvöðum á mörkuðum sem eru ekki tilgreindir í tilmælunum, nema eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkinu geti réttlætt slíkar reglur á nýjum eða ólíkum viðkomandi markaði í samræmi við málsmeðferðina sem um getur í 7. gr. rammatilskipunarinnar.
31. Þótt úrskurðað sé að fyrirtæki hafi veruleg markaðsítök á markaði sem er skilgreindur með setningu fyrirframkvaða fyrir augum, merkir það ekki nauðsynlega að fyrirtækið teljist einnig hafa yfirburðastöðu í skilningi 54. gr. EES-samningsins eða sambærilegra ákvæða í löggjöf einstakra ríkja. Úrskurður þess efnis að fyrirtæki hafi veruleg markaðsítök hefur ekki heldur áhrif á það hvort fyrirtækið telst hafa misnotað yfirburðastöðu í skilningi 54. gr. EES-samningsins eða samkeppnisákvæða í löggjöf einstakra ríkja. Slík ákvörðun merkir aðeins að með hliðsjón af uppbyggingu þess viðeigandi markaðar, sem um ræðir, muni rekstraraðilinn

til skamms og meðallangs tíma hafa nægileg markaðsítök til að beita sér að verulegu leyti án tillits til samkeppnisaðila, viðskiptavina og að lokum neytenda, og er hér aðeins byggt á 14. gr. rammtilskipunarinnar.

32. Í reynd er ekki unnt að útiloka að rekin verði samhliða málsmeðferð á grundvelli fyrirframkvaða annars vegar og samkeppnisréttar hins vegar til að leysa ólík vandamál á viðkomandi mörkuðum ⁽¹⁶⁾. Samkeppnisyfirvöld geta því látið fara fram eigin markaðsgreiningu og gert viðeigandi ráðstafanir samkvæmt samkeppnisrétti jafnhliða atvinnugreinabundnum ráðstöfunum á vegum eftirlitsyfirvalda. Þó ber að nefna að þegar mismunandi yfirvöld gera ráðstafanir samtímis með þessum hætti er þeim beint að mismunandi vandamálum á mörkuðunum. Þegar eftirlitsyfirvöld í EFTA-rikjunum leggja fyrirframkvaðir á fyrirtæki sem hafa veruleg markaðsítök er það gert til þess að fullnægja sérstökum markmiðum sem mælt er fyrir um í viðeigandi tilskipunum, en ráðstöfunum samkvæmt samkeppnisrétti er beint gegn samningum eða misnotkun sem takmarkar eða brenglar samkeppni á viðkomandi markaði.
33. Að því er varðar nýmarkaði er þess getið í 27. forsendu rammtilskipunarinnar að á slíkum mörkuðum, þar sem líklegt sé í reynd að markaðsleiðandi fyrirtæki hafi verulega markaðshlutdeild, skuli þó ekki beita óhóflega ströngum fyrirframkvöðum. Ástæðan er sú að séu fyrirframkvaðir lagðar á of snemma getur það haft óhæfilega mikil áhrif á mótun samkeppnisaðstæðna á nýjum markaði. Jafnframt er æskilegt að koma í veg fyrir að markaðsleiðandi fyrirtæki hindri aðgang að slíkum nýmörkuðum. Með fyrirvara um að rétt geti verið að samkeppnisyfirvöld gripi í taumana í einstökum tilvikum ber eftirlitsyfirvöldum í EFTA-rikjunum að sjá til þess að þau geti réttlætt að fullu hvers kyns snemmkomnar fyrirframkvaðir á nýmörkuðum, einkum vegna þess að þau geta gripið inn í síðar í tengslum við reglulegt endurmat á viðkomandi mörkuðum.

2 MARKAÐSSKILGREINING

2.1 Inngangur

34. Í leiðbeiningum Eftirlitsstofnunar EFTA um beitingu samkeppnisreglna frá 1994 ⁽¹⁷⁾ kom fram að erfitt gæti reynst að skilgreina viðkomandi markaði í greinum á borð við fjarskipti sem búa við hraðfara tæknibreytingar. Engar breytingar hafa orðið á þessu að því er rafræn fjarskipti varðar, en frá því að leiðbeiningarnar voru birtar hafa Eftirlitsstofnun EFTA og framkvæmdastjórnin öðlast reynslu í að beita samkeppnisreglum Evrópska efnahagssvæðisins í ört breytilegri atvinnugrein, sem einkennist af stöðugum tæknibreytingum og nýsköpun, í tengslum við eftirlit með breytingunni frá einokun yfir í samkeppni í þessari grein. Þó ber að minnast þess að í þessum leiðbeiningum er ekki reynt að skýra hvernig beita beri samkeppnisreglum Evrópska efnahagssvæðisins almennt á sviði rafrænna fjarskipta, heldur er athyglinni beint að því i) hvernig skilgreina beri markaði og ii) hvernig meta skuli veruleg markaðsítök í skilningi 14. gr. rammtilskipunarinnar.
35. Þegar metið er hvort fyrirtæki hefur veruleg markaðsítök, þ.e. hvort það nýtur „stöðu efnahagslegs styrks sem veitir því vald til að haga sér að verulegu leyti óháð samkeppnisaðilum, viðskiptavinum og að lokum neytendum“ ⁽¹⁸⁾, skiptir skilgreiningin á viðkomandi markaði höfuðmáli, enda verður virk samkeppni ekki metin nema með tilvísun til markaðar sem skilgreindur hefur verið á þann hátt ⁽¹⁹⁾. Með hugtakinu „viðkomandi markaður“ er átt við að lýst er þeirri vöru eða þjónustu sem í boði er á markaðnum og landamerki markaðarins dregin (hugtökin „vara“ og „þjónusta“ eru notuð á víxl í þessu skjali). Í þessu samhengi ber að athuga að viðkomandi markaðir, sem voru skilgreindir samkvæmt rammaákvæðunum frá 1998, voru ólíkir mörkuðum sem voru tilgreindir á grundvelli samkeppnisréttar þar eð byggt var á

⁽¹⁶⁾ Þess er vænst að með virku samstarfi eftirlitsstofnana og samkeppnisstofnana samningsríkjanna megi koma í veg fyrir tvíverknað þegar um sömu markaðsatriði er að ræða.

⁽¹⁷⁾ *Leiðbeiningar um beitingu samkeppnisreglna EES á sviði fjarskipta*, Stjtið. EB L 153, 18.6.1994, bls. 35 og EES-viðbætur við Stjtið. EB nr. 15, 18.6.1994, bls. 34.

⁽¹⁸⁾ Sjá 2. mgr. 14. gr. rammtilskipunarinnar.

⁽¹⁹⁾ Mál C-209/98, *Entreprenørforeningens Affalds* [2000] ECR I-3743, 57. mgr., og mál C-242/95, *GT-Link* [1997] ECR I-4449, 36. mgr. Rétt er að hafa í huga að skilgreining á markaði er ekki takmark í sjálfa sér heldur hluti af því ferli að meta markaðsítök tiltekins fyrirtækis.

tilteknum sérkennum fjarskipta frá einum notanda til annars fremur en viðmiðum um eftirspurn og framboð sem notast er við í greiningu samkvæmt samkeppnisrétti ⁽²⁰⁾.

36. Markaðsskilgreining getur ekki farið fram á vélrænan eða óhlutbundinn hátt, heldur krefst hún rannsóknar á öllum fyrirbyggjandi gögnum um markaðshæðun í fortíðinni og heildarskilnings á starfsemi í greininni. Einkum er nauðsynlegt, þegar unnið er að markaðsgreiningu með hliðsjón af framtíðarhorfum, að nálgast verkefnið á sveigjanlegan hátt ⁽²¹⁾. Í þessu tilliti blasir við að reynsla, sem eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum, samkeppnisvöld, Eftirlitsstofnun EFTA og framkvæmdastjórnin hafa aflað sér við beitingu samkeppnisreglna Evrópska efnahagssvæðisins í fjarskiptagreinum, mun hafa sérstakt gildi í tengslum við beitingu 15. gr. rammatilskipunarinnar. Við beitingu 15. gr. rammatilskipunarinnar og vinnslu markaðsgreiningar með hliðsjón af framtíðarhorfum er því rétt að athuga fyrst hvers kyns gögn eftirlitsyfirvalda (eða samkeppnisvöld) í EFTA-ríkjunum sem varða samkeppnisskilyrði í fjarskiptagreinum, þ.e. upplýsingar sem þau hafa aflað, ályktanir sem þau hafa gert og rannsóknir og skýrslur sem þau hafa pantað eða nýtt sér í störfum sínum (vitaskuld að því tilskildu að markaðsskilyrði hafi ekki breyst síðan) ⁽²²⁾.
37. Helstu vöru- og þjónustumarkaðir, sem eru þess eðlis að það réttlæti að kvaðir séu lagðar á fyrirfram, eru tilgreindir í tilmælunum sem Eftirlitsstofnun EFTA er skylt að samþykkja samkvæmt 1. mgr. 15. gr. rammatilskipunarinnar og í ákvörðunum um millilandamarkaði sem eftirlitsstofnunin tekur samkvæmt 4. mgr. 15. gr. rammatilskipunarinnar. Í reynd takmarkast verkefni eftirlitsyfirvalda í EFTA-ríkjunum því að jafnaði við að draga landamerki viðkomandi markaðar, þótt þeim sé heimilt samkvæmt 3. mgr. 15. gr. rammatilskipunarinnar að skilgreina aðra markaði en þá, sem um getur í tilmælunum, í samræmi við 7. gr. rammatilskipunarinnar (sjá 6. kafla hér á eftir).
38. Þótt greining á markaðsskilyrðum með hliðsjón af framtíðarhorfum geti stundum leitt til annarrar skilgreiningar á markaði en greining sem tekur mið af starfsháttum á markaðnum í fortíð ⁽²³⁾ ber eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkjunum engu að síður, eftir því sem unnt er, að gæta samræmis í aðferðum sem beitt er annars vegar við markaðsskilgreiningu með setningu fyrirframkvaða fyrir augum og hins vegar við markaðsskilgreiningu með tilliti til beitingar samkeppnisreglna. Þegar markaðir eru skilgreindir með atvinnugreinabundnar kvaðir fyrir augum er það þó gert með fyrirvara um markaði sem skilgreindir eru samkvæmt samkeppnisrétti í sérstökum tilvikum, eins og fram kemur í 1. mgr. 15. gr. rammatilskipunarinnar og 1. kafla leiðbeininganna.

2.2 Helstu viðmið sem fara skal eftir þegar viðkomandi markaðir eru skilgreindir

39. Hvort framboð á vöru eða þjónustu á tilteknu landsvæði jafngildir viðkomandi markaði má ráða af því hvort fyrir hendi er samkeppnisaðhald sem heldur niðri verði framleiðenda eða þjónustuveitenda. Þegar starfshættir fyrirtækja á markaði eru metnir þarf aðallega að huga að tveimur tegundum samkeppnisaðhalds, þ.e. i) eftirspurnarstaðgöngu og ii) framboðsstaðgöngu. Þriðja tegund samkeppnisaðhalds, sem getur haft áhrif á starfshætti rekstraraðila, er hugsanleg samkeppni. Munurinn á hugsanlegri samkeppni og framboðsstaðgöngu er fölginn í því að framboðsstaðganga getur átt sér stað hratt þegar verð hækkar en nýir þátttakendur á markaðnum geta þurft lengri tíma til að geta boðið fram vöru eða þjónustu. Framboðsstaðganga á sér stað án verulegs viðbótarkostnaðar, en nýrri markaðssókn fylgir verulegur óafturkræfur kostnaður ⁽²⁴⁾.

⁽²⁰⁾ Sjá tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 97/33/EB frá 30. júní 1997 um samtengingu í fjarskiptum til að tryggja altæka þjónustu og rekstrarsamhæfi með því að beita meginreglum um frjálstan aðgang að netum (ONP), Stjótið. EB L 199, 26.7.1997, bls. 32, („samte ngingartilskipun“), sem um getur í lið 5c b í XI. viðauka við EES-samninginn, tilskipun ráðsins 90/387/EBE frá 28. júní 1990 um myndun innri markaðar fyrir fjarskiptaþjónustu með því að koma á frjálsum aðgangi að netum, Stjótið. EB L 192, 24.7.1990, bls. 1 („tilskipun um frjálstan aðgang að netum“), sem um getur í 2. lið XI. viðauka við EES-samninginn, tilskipun ráðsins 92/44/EBE frá 5. júní 1992 um skilyrði fyrir frjálsum aðgangi að netum fyrir leigulínur, Stjótið. EB L 165, 19.6.1992, bls. 27 („leigulínutilskipun“), sem um getur í lið 5b í XI. viðauka við EES-samninginn, tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 95/62/EB frá 13. desember 1995 um frjálstan aðgang að netum (ONP) fyrir talsímþjónustu, Stjótið. EB L 321, 30.12.1995, bls. 6, en í hennar stað kom tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 98/10/EB frá 26. febrúar 1998 um frjálstan aðgang að netum (ONP) fyrir talsímþjónustu og altæka fjarskiptaþjónustu í samkeppnisumhverfi, Stjótið. EB L 101, 1.4.1998, bls. 24 („tilskipun um frjálstan aðgang að talsímanetum“), sem um getur í lið 5c í XI. viðauka við EES-samninginn. Tilskipanir sem tilheyra regluverkinu frá 1998 verða felldar úr gildi um leið og rammatilskipunin öðlast gildi sem hluti af EES-samningnum.

⁽²¹⁾ Sameinuð mál C-68/94 og C-30/95, *France and Others v Commission* [1998] ECR I-1375. Sjá einnig 12. mgr. tilkynningar um skilgreiningu á mörkuðum.

⁽²²⁾ Sökum þess að fjarskiptagreinar byggjast mjög á tæknilausnum og nýsköpun er hugsanlegt að tilteknar skilgreiningar á mörkuðum verði úreltar þegar fram í sækir.

⁽²³⁾ Sjá 12. mgr. tilkynningar um skilgreiningu á mörkuðum.

⁽²⁴⁾ Sjá einnig 20.–23. mgr. tilkynningar um skilgreiningu á mörkuðum og 40. mgr. máls nr. IV/M.1225 – *Enso/Stora* (Stjótið. EB L 254, 29.9.1999).

Því ber að rannsaka hvort um hugsanlega samkeppni sé að ræða í þeim tilgangi að meta hvort virk samkeppni ríkir á markaði í skilningi rammatilskipunarinnar, þ.e. hvort á markaðnum eru fyrirtæki sem hafa veruleg markaðsítök ⁽²⁵⁾.

40. Það, að hvaða marki eftirspurnarstaðganga á sér stað, er notað sem mælikvarði á það að hvaða leyti neytendur eru reiðubúnir að kaupa aðra vöru eða þjónustu en þá sem er til athugunar ⁽²⁶⁾, en framboðsstaðganga er vísbending um hvort aðrir birgjar en þeir, sem bjóða vöruna eða þjónustuna sem er til athugunar, gætu með skömmum fyrirvara breytt framleiðslu sinni eða boðið viðkomandi vöru eða þjónustu án verulegs viðbótarkostnaðar.
41. Meðal hugsanlegra leiða til að meta eftirspurnar- og framboðsstaðgöngu er að beita svonefndu „próf ímyndaðs einokunarsala“ (e. *hypothetical monopolist test*) ⁽²⁷⁾ Eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríki geta notað prófið til að svara því hvað gerast myndi ef til kæmi lítil en varanleg verðhækkun á tiltekinni vöru eða þjónustu, en verð á annarri vöru eða þjónustu héldist óbreytt (hér á eftir „hlutfallsleg verðhækkun“). Misjafnt er í reynd hversu mikil verðhækkunin þarf að vera til að teljast marktæk í einstökum tilvikum, en eftirlitsyfirvöldum ber að jafnaði að rannsaka hver yrðu viðbrögð viðskiptavina (neytenda eða fyrirtækja) við varanlegri verðhækkun á bilinu 5–10 % ⁽²⁸⁾. Viðbrögð neytenda eða fyrirtækja má nota til að ákvarða hvort staðgönguvörur sé að finna á markaðnum og ef svo er, hvar draga skuli mörk viðkomandi vörumarkaðar ⁽²⁹⁾.
42. Eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum skulu í fyrsta lagi beita prófinu í tengslum við vöru eða þjónustu á sviði rafrænna fjarskipta sem er í boði á tilteknu landsvæði þar sem svo háttar til að réttlæta mætti kvaðir, og bæta svo við vörum eða landsvæðum að því marki sem samkeppni frá þeim vörum eða landsvæðum heldur niðri verði á vörunni eða þjónustunni sem er til athugunar. Þar eð telja má líklegt að hlutfallsleg verðhækkun á tilteknu vörusafni ⁽³⁰⁾ leiði til sölusamdráttar er lyklatríðið að ákvarða hvort sá samdráttur yrði nægilega mikill til að vega upp aukinn hagnað vegna verðhækkunarinnar. Með því að meta eftirspurnar- og framboðsstaðgöngu má mæla hversu mikill sölusamdrátturinn gæti orðið og þar með umfang viðkomandi markaðar.
43. Í meginatriðum hefur „próf ímyndaðs einokunarsala“ ekkert gildi nema þegar verðlagning vörunnar eða þjónustunnar er frjáls, þ.e. ekki háð kvöðum. Vinnutilgátan verður því sú að gildandi verð sé ákveðið á samkeppnisforsendum. Lúti vara eða þjónusta hins vegar verðstýringu sem miðast við framleiðslukostnað er gengið út frá því, nema vísbendingar séu um hið gagnstæða, að miðað hafi verið við verð sem í öðru samhengi hefði talist vera ákveðið á samkeppnisforsendum, og ber því að byggja á því þegar „próf ímyndaðs einokunarsala“ er notað ⁽³¹⁾. Kenningin er sú að sé sveigjanleiki eftirspurnar á tiltekinni vöru eða þjónustu mikill, jafnvel þegar verð er tiltölulega samkeppnishæft, hafi fyrirtækið, sem um ræðir, lítil markaðsítök. Sé sveigjanleikinn aftur á móti mikill þegar við gildandi verð getur það merkt það eitt að fyrirtækið hafi þegar fært sér markaðsítök sín í nyt upp að því marki að ekki er að vænta hagnaðar af frekari verðhækkunum. Við þær aðstæður getur „próf ímyndaðs

⁽²⁵⁾ Sjá 24. mgr. tilkynningar um skilgreiningu á mörkuðum. Erfiðara getur reynst að greina á milli yfirfærslu framboðs á nýjar vörur og hugsanlegrar samkeppni á markaði fyrir fjarskiptagreinar en á öðrum mörkuðum vegna þess hvað sá markaður tekur hröðum breytingum. Mestu skiptir þó að hugsanleg markaðsþátttaka annarra birgja sé athuguð á einhverju stigi markaðsgreiningarinnar, þ.e. annaðhvort þegar sjálf markaðsgreiningin fer fram í upphafi eða þegar markaðsítök eru metin í kjölfar þess.

⁽²⁶⁾ Ekki er nauðsynlegt að kaup allra neytenda færist yfir á samkeppnisvöruna, heldur er nægilegt að það gerist í nægilega miklum mæli til að framleiðandinn hafi ekki hagnað af hlutfallslegri verðhækkun. Þessi krafa samsvarar reglunni um „nægilegan staðgöngu“ sem fest hefur verið í sessi í dómaframkvæmd Evrópudómstólsins, sjá 32. neðanmálsgrein hér á eftir.

⁽²⁷⁾ Sjá einnig 46. mgr. aðgangstilkynningarinnar og mál T-83/91, *Tetra Pak v Commission*, [1994] ECR II-755, 68. mgr. Þetta próf er einnig þekkt undir nafninu „SSNIP“ (e. *small but significant non transitory increase in price*, þ.e. lítil en marktæk og varanleg verðbreyting). Þó að SSNIP-prófið sé aðeins eitt dæmi um aðferðir sem nota má til að skilgreina viðkomandi markað og sé í eðli sínu formlegt hagmælingarpróf, og þrátt fyrir skekkjumörk þess (svonefnda „sellófanrökvillu“, sjá hér á eftir), er það mikilvægt fyrst og fremst sem fræðilegt verkfæri til að meta samkeppni milli mismunandi vöru og þjónustu.

⁽²⁸⁾ Sjá 17.–18. mgr. tilkynningar um skilgreiningu á mörkuðum.

⁽²⁹⁾ Með öðrum orðum má líta svo á, að þegar sveigjanleiki eftirspurnar eftir tveimur vörutegundum er mikill líti neytendur á þær sem náskyldar vörur sem auðveldlega geti komið hvor í stað annarrar. Þegar aðrir þættir en verðhækkun hafa áhrif á val neytenda kann SSNIP-prófið að vera ófullnægjandi mælikvarði á það hvort ein vara getur komið í stað annarrar; sjá mál T-25/99, *Colin Arthur Roberts and Valerie Ann Roberts v. Commission*, [2001] ECR II-1881.

⁽³⁰⁾ Í tengslum við markaðsskilgreiningu samkvæmt 54. gr. EES-samningsins myndi samkeppnisstofnun eða dómstóll ákveða „upphafsverð“ sem beita ætti SSNIP-reglunni á með hliðsjón af verðinu sem hinn meinti einokunarsali setur upp. Við mat á því hvaða samkeppnisáhrif samruni fyrirtækja gæti haft í framtíðinni myndi upphafsverðið á sama hátt byggjast á gildandi verði fyrirtækjanna sem eru sameinuð. Þegar eftirlitsstofnun samningsríkis vinnur markaðsgreiningu með 14. gr. rammatilskipunarinnar fyrir augum getur hins vegar verið að þjónustan eða varan, sem um ræðir, sé í boði hjá fleiri en einu fyrirtæki. Í slíkum tilvikum á upphafsverðið að vera „meðalverð“ í viðkomandi grein.

⁽³¹⁾ Vert er að hafa í huga að þegar verð er fengið fram með verðstýringu, sem hefur ekki það markmið að tryggja að verð sé í samræmi við kostnað, heldur að nægt framboð sé á alþjóðustu á viðráðanlegu verði, má ekki ganga út frá því að verðið sé ákveðið á samkeppnisforsendum né byggja SSNIP-prófið á því.

einokunarsala“ leitt til annarrar skilgreiningar á markaði en ef verð væri ákveðið á samkeppnisforsendum⁽³²⁾. Við mat á markaðsskilgreiningu verður því jafnan að hafa hliðsjón af þessum hugsanlegu vandkvæðum. Eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum skulu þó vinna samkvæmt þeirri forsendu að gildandi verðlag sé raunhæfur grundvöllur greiningar, nema vísbendingar séu um hið gagnstæða.

44. Ef eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríki kjósa að nota „próf ímyndaðs einokunarsala“ skal því beitt upp að því marki að sýna megi fram á að hlutfallsleg verðhækkun á því markaðssvæði og þeim vörumarkaði, sem skilgreina skal, muni ekki leiða til þess að neytendur snúi sér að staðgönguvörum sem nóg framboð er af eða til birgja á öðrum markaðssvæðum.

2.2.1 Viðkomandi vöru- eða þjónustumarkaður

45. Samkvæmt viðtekinni dómaframkvæmd nær viðkomandi vöru- eða þjónustumarkaður yfir allar tegundir vöru eða þjónustu sem geta komið með fullnægjandi hætti hver í stað annarrar, ekki aðeins á grundvelli hlutlægra eiginleika, sem valda því að þær henta vel varanlegum þörfum neytenda, eða á grundvelli verðs eða tilætlaðra nota, heldur einnig vegna samkeppnisskilyrða og/eða þess hvernig háttáð er framboði og eftirspurn á markaðnum⁽³³⁾. Þær tegundir vöru eða þjónustu, sem eru aðeins staðgönguvörur hver annarrar að litlu eða hlutfallslega litlu leyti, tilheyra ekki sama markaði⁽³⁴⁾. Eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkjunum ber því að hefja vinnuna við að skilgreina viðkomandi vöru- eða þjónustumarkað á því að raða saman þeim tegundum vöru eða þjónustu sem neytendur hafa til sömu nota (endanlegra nota).
46. Þó að endanleg not vöru eða þjónustu séu nátengd hlutlægum eiginleikum hennar er hugsanlegt að mismunandi tegundir vöru eða þjónustu séu notaðar í sama tilgangi. Til dæmis geta neytendur notað mismunandi þjónustu á borð við tengingu í gegnum streng eða gervitungl í sama tilgangi, þ.e. til að tengjast Interneti. Í tilviki sem þessu geta báðar þjónustutegundirnar (aðgangsjónusta um streng og um gervitungl) talist til sama vörumarkaðar. Á móti kann að koma í ljós að þótt nota megi símboða og farsíma til að veita sömu þjónustu, þ.e. tviátta smáskilaboðþjónustu, tilheyri þessi tæki tveimur ólíkum vörumörkuðum vegna þess að notendur skynja notagildi þeirra og endanleg not á mismunandi hátt.
47. Mismunur á verðlagningu og framboði á tiltekinni vöru eða þjónustu getur einnig bent til þess að til séu mismunandi neytendahópar. Eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum geta því á grundvelli verðlagningar skilgreint ólíka markaði fyrir fyrirtæki og einkanotendur þótt um sé að ræða sömu þjónustu í öllum aðalatriðum. Til að mynda geta rekstraraðilar, sem bjóða rafræn millilandafjarskipti í smásölu, selt þjónustu sína á mismunandi verði og með mismunandi afslætti eftir því hvort um er að ræða einkanotendur eða fyrirtæki. Af þessum sökum hefur Eftirlitsstofnun EFTA, eins og framkvæmdastjórnin, ákveðið að hóparnir tveir myndi mismunandi markaði að því er varðar þjónustu af þessu tagi (sjá hér á eftir). Á hinn bóginn er ekki nauðsynlegt að vörur séu seldar á sama verði til þess að þær geti talist eftirspurnarstaðgönguvörur. Lítt vönduð en ódýr vara eða þjónusta getur hæglega komið með fullnægjandi hætti í stað vöru sem er vandaðri og seld á hærri verði. Hér skiptir öllu máli hvernig líklegt er að neytendur bregðist við hlutfallslegri verðhækkun⁽³⁵⁾.

⁽³²⁾ Einn gallanna við að beita SSNIP-prófinu er raunar að í sumum tilvikum getur mikill sveigjanleiki eftirspurnar merkt að fyrirtæki hafi þegar fært sér markaðsítök sín í nyt; slíkar aðstæður eru í samkeppnisrétti kenndar við „sellófanrökvilluna“. Við slíkar aðstæður samsvarar gildandi verð ekki verði sem ákveðið er á samkeppnisforsendum. Eitt af því torveldasta við SSNIP-prófið er vissulega að ákvarða hvort gildandi verð er hærri en verð sem ákveðið væri á samkeppnisforsendum. Eftirlitsstofnanir, sem kljást þurfa við slíkan vanda, geta notað önnur viðmið til að meta að hvaða marki eftirspurn og framboð færist milli vörutegunda, m.a. hvernig þjónusta er framkvæmd, tæknilega eiginleika o.s.frv. Ljóst má vera að þegar fyrirtæki hefur áður unnið gegn samkeppni (með verðsamráði) eða haft rík markaðsítök getur það verið vísbending um að verð á vörum þess sé ekki undir samkeppnisþrýstingi og sé því ekki ákveðið á samkeppnisforsendum.

⁽³³⁾ Sjá 13. mgr. máls C-333/94 P *Tetra Pak v Commission* [1996] ECR I-5951, 25. mgr. máls 31/80 *L'Oréal* [1980] ECR 3775, 37. mgr. máls 322/81 *Michelin v Commission* [1983] ECR 3461, mál C-62/86 *Akzo Chemie v Commission* [1991] ECR I-3359, 81. mgr. máls T-504/93 *Tiercé Ladbroke v Commission* [1997] ECR II-923, T-65/96, 62. mgr. máls *Kish Glass v Commission* [2000] ECR II-1885, 33. mgr. máls C-475/99, *Ambulanz Glöckner and Landkreis Südwestpfalz*, [2001] ECR I-0000. Prófun á því hvort um nægilega staðgöngu sé að ræða var fyrst notuð í Dómstóli Evrópubandalaganna í máli 6/72, *Europemballage and Continental Can v Commission*, [1973] ECR 215, 32. mgr., og máli 85/76, *Hoffmann La-Roche v Commission* [1979] ECR 461, 23. mgr.

⁽³⁴⁾ Sjá 13. mgr. máls C-333/94 P *Tetra Pak v Commission* [1996] ECR I-5951, 39. og 40. mgr. máls 66/86, *Ahmed Saeed* [1989] ECR 803, 22., 29. og 12. mgr. máls *United Brands v Commission* [1978] ECR 207 og 54. mgr. máls T-229/94, *Deutsche Bahn v Commission* [1997] ECR II-1689. Í málinu *Tetra Pak* staðfesti dómstóllinn að þar sem spurn eftir smitsæfðum og ósmitsæfðum ávaxtafaumbúðum væri hverfandi og stöðug í samanburði við spurn eftir mjólkurumbúðum væri það vísbending um að mjög lítil staðganga væri milli markaða fyrir mjólkurumbúðir annars vegar og aðrar umbúðir hins vegar, sjá 13. og 15. mgr.

⁽³⁵⁾ Til að mynda getur hlutfallsleg verðhækkun leitt til þess að neytendur, sem áður hafa keypt lítt vandaða og ódýra vöru, skipti yfir í vandaðri og dýrari vöru ef kostnaðurinn sem því fylgir (verðmunurinn) er ekki meiri en verðhækkunin. Á hinn bóginn getur hugsast að neytendur, sem áður hafa keypt vandaðri vöru, setti sig ekki við aukinn verðmun og skipti yfir í óvandaðri vöru. Í slíkum tilvikum má líta svo á að mismunandi vandaðar vörutegundir séu í reynd staðgönguvörur.

48. Ennfremur mun staðganga milli mismunandi þjónustutegunda á sviði fjarskipta aukast með samruna ólíkra tæknilausna. Notkun stafrænna kerfa hefur í för með sér að æ minni munur verður á afköstum og eiginleikum ólíkra tegunda netþjónustu þótt notuð sé mismunandi tækni. Til dæmis má nota pakkaskipt netkerfi á borð við Internet til að senda stöfuð raddmerki og keppa þannig við venjulega talsímþjónustu ⁽³⁶⁾.
49. Til þess að ljúka greiningum með skilgreiningu á markaði fyrir augum ber eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkjunum því, jafnframt athugun á vöru- og þjónustutegundum sem teljast hafa nægileg einkenni staðgönguvöru á grundvelli hlutlægra eiginleika sinna, verðs og fyrirhugaðrar notkunar, að rannsaka einnig eftir þörfum skilyrði fyrir eftirspurnar- og framboðsstaðgöngu með „prófi ímyndaðs einokunarsala“.

2.2.1.1 Eftirspurnarstaðganga

50. Eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum geta notað eftirspurnarstaðgöngu til að slá því föstu hvaða vörur eða vöruhópar eru þess eðlis að eftirspurn gæti auðveldlega flust milli þeirra í kjölfar hlutfallslegrar verðhækkunar. Þegar eftirlitsyfirvöld ákvarða hvort um eftirspurnarstaðganga á sér stað ber þeim að nýta sér fyrri vitneskju um hegðun neytenda. Eftirlitsyfirvöldum í hverju EFTA-riki ber að rannsaka sögulegar sveiflur á verði vörutegunda sem geta hugsanlega verið í samkeppni, heimildir um verðbreytingar og upplýsingar tolla og gjöld sem kunna að hafa áhrif. Við slíkar aðstæður ber að athuga vandlega gögn sem sýna að eftirspurn neytenda hafi áður flust greiðlega yfir á aðrar tegundir vöru eða þjónustu í kjölfar verðbreytinga. Sé slíkum gögnum ekki til að dreifa ber eftirlitsyfirvöldunum að meta eftir þörfum líkleg viðbrögð neytenda og birgja við hlutfallslegri verðhækkun vörunnar.
51. Þó að neytendur geti beint kaupum sínum að annarri vöru eða þjónustu í kjölfar lítillar en marktækrar og varanlegrar verðhækkunar getur mikill skiptikostnaður komið í veg fyrir það. Neytendur, sem hafa keypt tæknibúnað eða lagt út fé á annan hátt til að geta nýtt sér þjónustu eða notað vöru, kunna að vera ófúsir til að bæta við sig útgjöldum til þess að skipta yfir í vöru eða þjónustu sem er að öðru leyti staðgönguvara. Jafnframt geta viðskiptavinir starfandi þjónustuaðila verið „bundnir í báða skó“ vegna samninga sem gerðir hafa verið til langs tíma eða mikils kostnaðar við að skipta um endabúnað. Þegar kostnaður notenda við að skipta á milli vöru A og B er verulegur ber því ekki að telja vörunar tvær til sama viðkomandi markaðar ⁽³⁷⁾.
52. Eftirspurnarstaðganga varðar fyrst og fremst það hvort vara eða þjónusta er jafngild frá sjónarmiði kaupandans. Til þess að vörumarkaðurinn sé afmarkaður rétt er þó hugsanlegt að einnig þurfi að taka mið af hugsanlegri framboðsstaðgöngu.

2.2.1.2 Framboðsstaðganga

53. Þegar eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum meta framboðsstaðgöngu geta þau einnig tekið tillit til þess hversu líklegt sé að fyrirtæki, sem eru ekki virk á viðkomandi vörumarkaði, muni ákveða að sækja inn á markaðinn innan hæfilega langs tíma ⁽³⁸⁾ í kjölfar hlutfallslegrar verðhækkunar, þ.e. lítillar en marktækrar og varanlegrar verðhækkunar. Við aðstæður þar sem tiltölulega lítill kostnaður fylgir því að hefja framleiðslu á vörunni sem um ræðir má fella þá vöru inn í skilgreiningu á vörumarkaðnum. Þótt samkeppnisfyrirtæki búi yfir sumu því sem þarf til að veita tiltekna þjónustu skiptir það engu ef þannig háttar til að verulega viðbótarfjárfestingu þarf til að markaðssetja þjónustuna og reka hana með hagnaði ⁽³⁹⁾. Jafnframt þurfa eftirlitsyfirvöld

⁽³⁶⁾ Orðsending framkvæmdastjórnarinnar um stöðu talsímþjónustu á Interneti samkvæmt EB-löggjöf, einkum tilskipun 90/388/EBE, viðbætur við orðsendingu framkvæmdastjórnarinnar til Evrópuþingsins og ráðsins um stöðu og framkvæmd tilskipunar 90/388/EBE um samkeppni á mörkuðum fyrir fjarskiptaþjónustu, Stjtið. EB C 369, 22.12.2000, bls. 3. Ennfremur er vel hugsanlegt að í framtíðinni verði unnt að nota xDSL- og MVDS-tækni (MVDS: *multipoint video distribution services*) til sjónvarpssendinga um þráðlausar heimtaugar í beinni samkeppni við önnur sjónvarpsdreifikerfi á borð við útsendingu um streng, beina útsendingu um gervitungl og hliðræna eða stafræna útsendingu frá jarðstöðvum.

⁽³⁷⁾ Skiptikostnaður, sem stafar af viðskiptatengdum ákvörðunum fyrirtækja fremur en ytri þáttum, skal tekinn til athugunar á síðara stigi mats á verulegum markaðsítökum ásamt öðrum tegundum aðgangshindrana. Ef markaðurinn er enn í vexti er hugsanlegt að heildarskiptikostnaður neytenda, sem eru þegar samningsbundnir fyrirtæki, sé óverulegur og komi ekki í veg fyrir eftirspurnar- eða framboðsstaðgöngu.

⁽³⁸⁾ Hversu langan tíma rétt er að áætla þegar líkleg viðbrögð annarra birgja við hlutfallslegri verðhækkun eru metin fer óhjákvæmilega eftir eiginleikum hvers markaðar og þarf því að ákveða þetta í hverju tilviki fyrir sig.

⁽³⁹⁾ Sjá einnig 19. mgr. áðurgreinds máls C-333/94, *Tetra Pak v Commission*. Eins og minnst var á hér á undan þarf fjárfestingin einnig að eiga sér stað innan hæfilega langs tíma.

að meta hvort tiltekinn birgir myndi í raun nýta framleiðsluáðstöðu sína til að framleiða viðkomandi vöru eða bjóða viðkomandi þjónustu (t.d. hvort framleiðslugeta birgisins er bundin við sölusamninga til langs tíma o.s.frv.). Hugsanleg framboðsstaðganga er ófullnægjandi ein og sér sem grundvöllur markaðsskilgreiningar.

54. Jafnframt skal taka tillit til gildandi ákvæða í lögum og reglugerðum sem gætu komið í veg fyrir að fyrirtæki sæktu nægilega snemma inn á viðkomandi markað og dregið þannig úr framboðsstaðgöngu. Til að mynda geta tafir og hindranir, sem hugsanlegir keppinautar mæta þegar þeir vilja gera samninga um samtengingu eða hýsingu, semja um annars konar netaðgang eða leita eftir heimild til að stækka netkerfi⁽⁴⁰⁾, takmarkað til skamms tíma framboð nýrrar þjónustu og nýrra netkerfa.
55. Eins og sjá má af því sem hér hefur verið rakið nýtist framboðsstaðganga ekki aðeins við skilgreiningu á viðkomandi markaði, heldur einnig til að ákvarða fjölda markaðsaðila.

2.2.2 Landamerki markaðarins

56. Þegar viðkomandi vörumarkaður hefur verið skilgreindur er næsta skref að draga landamerki hans. Eftirlitsyfirvöld í EFTA-riki geta ekki metið á viðhlítandi hátt hvort á markaðnum eru fyrirtæki með veruleg markaðsítök fyrr en landamerki markaðarins hafa verið dregin.
57. Samkvæmt viðtekinni dómaframkvæmd er landsvæði viðkomandi markaðar svæði þar sem hlutaðeigandi fyrirtæki taka þátt í framboði og eftirspurn eftir viðkomandi vöru eða þjónustu og þar sem samkeppnisskilyrði eru hin sömu eða nægilega svipuð; jafnframt þarf að vera unnt að greina svæðið frá nærliggjandi svæðum sem búa að verulegu leyti við önnur samkeppnisskilyrði⁽⁴¹⁾. Þegar landamerki markaðar eru dregin er ekki nauðsynlegt að samkeppnisskilyrði þjónustusala eða þjónustuveitenda séu nákvæmlega hin sömu. Nægilegt er að þau séu svipuð eða nægilega lík og því er það aðeins svæði þar sem samkeppnisskilyrði eru „ólík“ sem geta ekki talist mynda einsleitann markað⁽⁴²⁾.
58. Við skilgreiningu á landamerkjum markaðar er notuð svipuð aðferð og lýst er hér á undan í tengslum við mat á eftirspurnar- og framboðsstaðgöngu í framhaldi af hlutfallslegri verðhækkun.
59. Að því er varðar eftirspurnarstaðgöngu ber eftirlitsyfirvöldum í EFTA-rikjunum því fyrst og fremst að huga að kaupvenjum neytenda ásamt því hvar þeir eru vanir að gera kaup sín. Einkum geta tungumálhindranir valdið því að tiltekin þjónusta er ófáanleg eða ekki markaðssett á tilteknum málsvæðum. Að því er varðar framboðsstaðgöngu er eftirfarandi að athuga: Þegar unnt er að sýna fram á að fyrirtæki, sem starfa ekki sem stendur á viðkomandi markaði, muni sækja inn á hann með skömmum fyrirvara í kjölfar hlutfallslegrar verðhækkunar ber að víkka skilgreiningu á markaðnum þannig að hún nái til slíkra „utangarðsfyrirtækja“.
60. Á sviði fjarskipta hefur verið venja að draga landamerki viðkomandi markaðar í samræmi við eftirtalin tvö meginviðmið⁽⁴³⁾:
- a) Svæðið sem netkerfi nær til⁽⁴⁴⁾.
- b) Gildandi löggæringa (lög og reglugerðir)⁽⁴⁵⁾.

⁽⁴⁰⁾ Sjá einnig 58. mgr. máls COMP/M.2574 – *Pirelli/Edizione/Olivetti/Telecom Italia*.

⁽⁴¹⁾ Sjá 44. mgr. áðurgreinds máls *United Brands*, 26. mgr. áðurgreinds máls *Michelin*, 15. mgr. máls 247/86 *Alsattel v Novasam* [1988] ECR 5987 og 102. mgr. áðurgreinds máls *Tiercé Ladbroke v Commission*.

⁽⁴²⁾ Sjá 92. mgr. áðurgreinds máls *Deutsche Bahn v Commission*. Sjá 39. mgr. máls T-139/98 *AAMS v Commission*, [2001] ECR 2001-II.

⁽⁴³⁾ Sjá til dæmis 17. mgr. máls IV/M.1025 – *Mannesmann/Olivetti/Infostrada* og mál COMP/JV.23 – *Telefónica Portugal Telecom/ Médi Telecom*.

⁽⁴⁴⁾ Í framkvæmd verður þetta svæðið sem fyrirtæki hefur rekstrarleyfi á. Í máli COMP/M.1650 – *ACEA/Telefónica* var það álit framkvæmdastjórnarinnar að úr því að rekstrarleyfi hins tilkynnta sameiginlega fyrirtækis yrði bundið við Rómarsvæðið mætti skilgreina markaðinn sem staðbundinn markað; sjá 16. mgr. ákvörðunarinnar.

⁽⁴⁵⁾ Sú staðreynd að farsímafyrirtæki geta aðeins veitt þjónustu á svæðum sem rekstrarleyfi þeirra ná til og að farsímakerfi eru byggð upp í samræmi við landamerki rekstrarleyfanna skýrir hvers vegna liðið er á markaði fyrir farsímaþjónustu sem innanlandsmarkaði. Viðbótarkostnað neytenda vegna tengingar og notkunar erlendis, og það að tiltekin viðbótarpjónusta (t.d. talhólfspjónusta) getur orðið óvirk, má nota sem frekari rök fyrir slíkri skilgreiningu; sjá 124. mgr. máls IV/M.1439 – *Telia/Telenor*, 13.–17. mgr. máls IV/M.1430 – *Vodafone/Airtouch* og 15. mgr. máls COMP/JV.17 – *Mannesmann/Bell Atlantic/Omnitel*.

61. Á grundvelli þessara tveggja meginviðmiða ⁽⁴⁶⁾ má skipta mörkuðum eftir landamerkjum í staðbundna markaði, héraðsbundna markaði og innanlandsmarkaði, auk markaða sem ná yfir landsvæði í tveimur eða fleiri löndum (t.d. samevrópska markaði, EES-markaði eða heimsmarkaði).

2.2.3 Aðrir þættir sem varða skilgreiningu á mörkuðum

62. Í tengslum við fyrirframkvaðir er heimilt í tilteknum undantekningartilvikum að skilgreina viðkomandi markað á grundvelli afgreiðsluleiða. Að því er varðar landamerki markaða fyrir millilandaviðskipti með rafræna fjarskiptaþjónustu í smásölu eða heildsölu getur þannig þurft að líta á samliggjandi lönd eða samliggjandi borgir sem sérstaka markaði ⁽⁴⁷⁾. Ljóst má vera að eftirspurnarmegin getur símtalsbeining til tiltekins lands ekki komið í stað beiningar sama símtals til annars lands. Á hinn bóginn fer það eftir markaðsaðstæðum hvort óbein símtalsbeining, þ.e. endurbeining eða gegnumbeining sama símtals um þriðja landið getur í raun komið í stað beinnar símtalsbeiningar framboðsmegin, og verður að ákveða það í hverju tilviki fyrir sig ⁽⁴⁸⁾. Markaður fyrir þjónustu á tviátta flutningsleið takmarkast þó að jafnaði við eitt land, enda eru allar líkur á að framboð og eftirspurn á hvorum enda leiðarinnar svari til mismunandi markaðsgerðar ⁽⁴⁹⁾.

63. Í tilkynningu Eftirlitsstofnunar EFTA um markaðsskilgreiningar vakti hún athygli á sérstökum tilvikum þar sem ástæða gæti verið til að færa út landamerki viðkomandi markaðar með því að taka tillit til vörutegunda eða landsvæða sem rétt væri að bæta við markaðsskilgreininguna vegna svonefndrar „keðjustaðgöngu“, þótt ekki væri um beina staðgöngu að ræða ⁽⁵⁰⁾. Í aðalatriðum er um keðjustaðgöngu að ræða þegar unnt er að sýna fram á að þótt vörur A og C séu ekki beinlínis staðgönguvörur má skipta bæði vöru A og C fyrir vöru B og vörur A og C geta þannig talist til sama vörumarkaðar vegna þess að staðgangann við vöru B getur haldið verði þeirra niðri. Sömu rök eiga við um skilgreiningu á landamerkjum markaðarins. Vegna þess hversu óheppilegt er að stækka viðkomandi markað um of er nauðsynlegt að rökstyðja með fullnægjandi hætti að um keðjustaðgöngu sé að ræða ⁽⁵¹⁾.

2.3 Starfsvenja framkvæmdastjórnarinnar

64. Framkvæmdastjórnin hefur samþykkt nokkrar ákvarðanir um rafræn fjarskipti á grundvelli reglugerðar nr. 17 og samrunareglugerðarinnar. Þessar ákvarðanir geta haft sérstakt gildi fyrir eftirlitsyfirvöld í EFTA-rikjunum að því er varðar aðferðir framkvæmdastjórnarinnar við að skilgreina viðkomandi markaði ⁽⁵²⁾. Eins og þegar hefur verið nefnt liggur þó ljóst fyrir að í

⁽⁴⁶⁾ Einnig má taka mið af samningum um efnislega samtengingu þegar landamerki markaðarins eru dregin, sjá 35. mgr. máls IV/M.570 – *TBT/TeleDanmark/Telenor*.

⁽⁴⁷⁾ Sjá 19. gr. máls IV/M.856 – *British Telecom/MCI (II)*, 84. og 92. mgr. máls IV/JV.15 – *BT/AT&T* og 32. mgr. máls COMP/M.2257 – *France Telecom/Equant*. Afar ólíklegt er að unnt væri að skipta upp framboði á rafrænni fjarskiptaþjónustu á grundvelli tviátta leiða innanlands (eða innansvæðis).

⁽⁴⁸⁾ Sem dæmi má taka markað fyrir greinanet (e. *backhaul*) í millilanda fjarskiptum (þ.e. strengendastöðvar sem þjóna umferð frá landi A til lands E) þar sem um staðgöngu getur verið að ræða milli strengendastöðva sem þjóna mismunandi löndum (þ.e. strengendastöðva sem tengja land A við lönd B, C og D) og fyrirtæki, sem veitir aðgang að greinaneti fyrir umferð frá A til E, býr eða gæti búið við takmarkanir vegna þess að neytendur eiga þess kost að skipta yfir á einhverja hinna leiðanna sem einnig geta þjónað umferð til eða frá landi E.

⁽⁴⁹⁾ Ef markaður er skilgreindur á grundvelli tviátta flutningsleiðar getur hann náð yfir stærra landsvæði en sem nemur einu landi ef á báðum endum markaðarins er að finna þjónustuveitendur sem fullnægt geta eftirspurn frá báðum endum flutningsleiðarinnar.

⁽⁵⁰⁾ Sjá 57. og 58. mgr. tilkynningar um skilgreiningu á mörkuðum. Keðjustaðganga getur t.d. átt sér stað þegar innlendum þjónustuveitandi takmarkar verðhækkanir á þjónustu fyrirtækja sem starfa á öðrum landsvæðum. Þetta getur gerst þegar fyrirtæki, sem selja aðgang að kapallnetkerfum á tilteknum svæðum, hafa takmarkað svigrúm til verðhækkana vegna fyrirtækis sem nýtur yfirbúðastöðu á innanlandsmarkaði; sjá einnig mál COMP/M.1628 – *TotalFina/Elf* (Stjtið. EB L 143, 29.5.2001, bls. 1), 188. mgr.

⁽⁵¹⁾ Koma þarf skýrt fram að verð á öðrum enda keðjunnar hafi áhrif á verð á hinum endanum og að nægileg staðganga sé milli viðkomandi vörutegunda eða landsvæða.

⁽⁵²⁾ Í ákvörðunum framkvæmdastjórnarinnar hefur m.a. verið getið um eftirtalda markaði: talsamþjónustu milli landa (mál nr. IV/M.856 – *British Telecommunications/MCI (II)*, Stjtið. EB L 336, 8.12.1997), margbrotna fjarskiptaþjónustu við fyrirtæki (mál nr. IV/35.337, *Atlas*, Stjtið. EB L 239, 19.9.1996, 5.–7. mgr., mál nr. IV/35617, *Phoenix/Global/One*, Stjtið. EB L 239, 19.9.1996, 6. mgr., mál nr. IV/34.857, *BT-MCI (I)*, Stjtið. EB L 223, 27.8.1994), staðlaða, einfalda, pakkaskipta gagnaflutningsþjónustu, endursölu millilandaflutningsgetu (mál nr. IV/M.975 – *Albacom/BT/ENI*, 24. mgr.), símafundaþjónustu (*Albacom/BT/ENI*, 17. mgr.), gervitunglaþjónustu (mál nr. IV/350518 – *Iridium*, Stjtið. EB L 16, 18.1.1997), (þróaða) alþjóðlega fjarskiptaþjónustu (mál nr. IV/JV.15 – *BT/AT&T*, mál COMP/M.1741 – *MCI WorldCom/Sprint*, 84. mgr., mál COMP/M.2257 – *France Télécom/Equant*, 18. mgr.), símaskrárþjónustu (mál nr. IV/M.2468 – *SEAT Pagine Gialle/ENIRO*, 19. mgr., mál COMP/M.1957 – *VIAG Interkom/Telenor Media*, 8. mgr.), Internetaðgang fyrir endanotendur (mál nr. IV/M.1439 – *Telia/Telenor*, mál COMP/JV.46 – *Blackstone/CDPQ/Kabel Nordrhein/Westfalen*, 26. mgr., mál COMP/M.1838 – *BT/Esat*, 7. mgr.), Internetaðgang á efsta þrepi (mál COMP/M.1741 – *MCI WorldCom/Sprint*, 52. mgr.), hnökralausa samevrópska farsamþjónustu fyrir viðskiptavinum sem ferðast milli landa (mál COMP/M.1975 – *Vodafone Airtouch/Mannesmann*, mál COMP/M.2016 – *France Télécom/Orange*, 15. mgr.), reikþjónustu í heildsölu (mál COMP/M.1863 – *Vodafone/Airtel*, 17. mgr.) og markað fyrir tengingu við alþjóðlega merkjakerfið (mál COMP/2598 – *TDC/CMG/Migway JV*, 17.–18. mgr.).

grein, sem einkennist af stöðugri nýsköpun og hröðum samruna mismunandi tæknilausna, er hætt við að hver sú skilgreining á markaði, sem nú er í gildi, verði fljótt röng eða hætti að eiga við ⁽⁵³⁾. Auk þess eru skilgreiningar á mörkuðum samkvæmt gildandi samkeppnisrétti á Evrópska efnahagssvæðinu með fyrirvara um markaðsskilgreiningar samkvæmt nýju rammaákvæðunum, enda getur verið munur á því samhengi og því tímabili sem markaðsgreiningin miðast við ⁽⁵⁴⁾.

65. Eins og getið er í aðgangstilkynningunni þarf að huga að a.m.k. tveimur megingerðum viðkomandi markaða á sviði rafrænna fjarskipta, þ.e. markaði fyrir þjónustu við notendur (þjónustumarkaði) og markaði fyrir aðgang að búnaði og aðstöðu sem er nauðsynleg til að geta veitt slíka þjónustu (aðgangsmarkaði) ⁽⁵⁵⁾. Þessum tveimur aðaltegundum markaða má skipta í undirmarkaði eftir því hvernig eftirspurn og framboði er háttað í hverju tilviki.
66. Nánar tiltekið byggjast ákvarðanir Eftirlitsstofnunar EFTA og framkvæmdastjórnarinnar að jafnaði á greinarmun milli þess að veita þjónustu og þess að veita aðgang að undirliggjandi netgrunnvirki. Að því er varðar aðgang að grunnvirkjum hefur framkvæmdastjórnin til dæmis skilgreint mismunandi markaði fyrir sölu aðgangs að heimaugum og grunnvirkjum fyrir langlíkusamband og millilandasamband ⁽⁵⁶⁾. Að því er varðar fastlínuþjónustu hefur framkvæmdastjórnin gert greinarmun á aðgangi áskrifenda (smásöluaðgangi) að sjálfvirkri talsímaþjónustu (fyrir innanbæjar-, langlínu- og millilandasímtöl), aðgangi rekstraraðila (heildsöluaðgangi) að netkerfum (fyrir innanbæjar-, langlínu- og millilandasímtöl) og gagnaflutningsþjónustu fyrir fyrirtæki ⁽⁵⁷⁾. Á markaði fyrir fastlínuþjónustu í smásölu hefur framkvæmdastjórnin einnig gert greinarmun á stofngjaldi og mánaðarlegu áskriftargjaldi ⁽⁵⁸⁾. Smásöluþjónusta er seld tveimur mismunandi neytendahópum, þ.e. einkanotendum og fyrirtækjum, og síðari hópnum er hugsanlega skipt frekar í markað fyrir einyrkja og lítill og meðalstór fyrirtæki annars vegar og hins vegar markað fyrir stórfyrirtæki ⁽⁵⁹⁾. Að því er varðar fastlínuþjónustu sem er seld einkanotendum í smásölu virðist mega ráða af því hvernig eftirspurn og framboði er háttað að í aðalatriðum sé tvenns konar þjónusta í boði, þ.e. venjuleg fastlínuþjónusta (talsímaþjónusta og lághraðagagnaflutningar) annars vegar og hins vegar háhraðafjarskipti (xDSL-þjónusta sem stendur) ⁽⁶⁰⁾.
67. Að því er varðar farsímaþjónustu hefur framkvæmdastjórnin komist að þeirri niðurstöðu að frá sjónarmiði eftirspurnar sé um tvo mismunandi markaði að ræða, farsímaþjónustu og fastlínuþjónustu ⁽⁶¹⁾. Gögn, sem framkvæmdastjórnin hefur tekið saman, benda til þess að markaður fyrir farsímaþjónustu nái yfir bæði GSM 900 og GSM 1800 og jafnvel þjónustu sem byggist á hliðrænni tækni ⁽⁶²⁾.

⁽⁵³⁾ Sjá einnig 81. og 82. mgr. sameinaðra mála T-125/97 og T-127/97, *The Coca-Cola Company and Others v Commission* [2000] ECR II-1733.

⁽⁵⁴⁾ Sjá einnig 15. gr. rammatilskipunarinnar.

⁽⁵⁵⁾ Sjá 45. mgr. aðgangstilkynningarinnar.

⁽⁵⁶⁾ Sjá mál COMP/M.1439 – *Telia/Telenor*.

⁽⁵⁷⁾ Sjá áður nefnd mál *Telia/Telenor, BT/AT&T og France Télécom/Equant*. Sjá einnig 22. mgr. ákvörðunar framkvæmdastjórnar EB frá 20. maí 1999, *Cégétel + 4* (Stjtið. EB L 218, 18.8.1999). Að því er varðar nýmarkað fyrir heimsviða gagnaflutningsþjónustu á breiðbandi eða GBDS (e. *global broadband data communications services*) hefur framkvæmdastjórnin komist að þeirri niðurstöðu að nota megi þrenns konar netkerfi: i) þráðkerfi á jörðu niðri, ii) þráðlaus kerfi á jörðu niðri og iii) kerfi sem senda um gervitungl, og að eftirspurnarmegin megi líta á GBDS-kerfi sem senda um gervitungl sem sérstakan markað, sjá 20.–23. mgr. máls COMP/M.1564 – *Astrolink*.

⁽⁵⁸⁾ Sjá 20. forsendu tilskipunar 96/19/EB, Stjtið. EBL 74, 22.3.1996, bls. 13. Sjá einnig svonefnda orðsendingu framkvæmdastjórnarinnar um aðgang að heimaugum (e. *Communication from the Commission, Unbundled access to the local loop: enabling the competitive provision of a full range of electronic communication services, including broadband multimedia and high speed Internet*, Stjtið. EB C 272, 23.9.2000, bls. 55). Líður 3.2 í orðsendingunni hljóðar svo: „Þótt nauðsynlegt sé að fylgjast náið með mismunandi þjónustutegundum og endurmeta þær reglulega í einstökum tilvikum, einkum með hliðsjón af hröðum tækniþróunum, er yfirleitt ekki um staðgöngu að ræða milli þeirra eins og stendur og ber því að líta svo á að um mismunandi viðkomandi markaði sé að ræða.“

⁽⁵⁹⁾ Framkvæmdastjórnin hefur skilgreint sérstaka markaði fyrir þjónustu sem er veitt stórum fjölbjóðafyrirtækjum, enda er umtalsverður munur á eftirspurn (og framboði) á þjónustu sem er veitt þeim hópi viðskiptavina annars vegar og öðrum smásölukaupendum (í hópi fyrirtækja) hins vegar, sjá mál nr. IV/JV.15 – *BT/AT&T*, mál COMP/M.1741 – *MCI WorldCom/Sprint* og mál COMP/M.2257 – *France Télécom/Equant*.

⁽⁶⁰⁾ Sjá lið 3.2 í fyrirnefndri orðsendingu um aðgang að heimaugum. Markaði fyrir hraðvirka fjarskiptaþjónustu mætti hugsanlega skipta frekar í samræmi við tegund þjónustunnar sem er veitt (þ.e. Internet-þjónusta, pöntunarsjónvarp o.s.frv.).

⁽⁶¹⁾ Mál COMP/M.2574 – *Pirelli/Edizione/Olivetti/Telecom Italia*, 33. mgr. Því mætti einnig halda fram að Internetaðgangur með innhringingu í núverandi 2G-farsímakerfi sé annar markaður en aðgangur með innhringingu um almenna sjálfvirka símakerfið. Framkvæmdastjórnin telur ólíklegt að aðgangur að Interneti um farsíma geti komið í stað aðferða sem nú er notaðar til að tengjast Interneti með einkatölvu vegna mismunandi skjástærðar og vegna þess að mismunandi gagnasnið er notað; sjá mál COMP/M.1982 – *Telia/Oracle/Drut*, 15. mgr., og mál COMP/JV.48 – *Vodafone/Vivendi/Canal+*.

⁽⁶²⁾ Sjá 7. mgr. máls COMP/M.2469 – *Vodafone/Airtel*, mál nr. IV/M.1430 – *Vodafone/Airtouch* og 7. mgr. máls nr. IV/M.1669 – *Deutsche Telecom/One2One*. Ákveða ber í einstökum tilvikum hvort unnt sé að skipta markaðnum frekar í markað flutningsaðila (rekstraraðila netkerfa) og markað fyrir þjónustu á síðari stigum; sjá 8.–10. mgr. máls nr. IV/M.1760 – *Mannesmann/Orange* og 9.–10. mgr. máls COMP/M.2053 – *Telenor/BellSouth/Sonofon*.

68. Framkvæmdastjórnin hefur slegið því föstu að aðgangsmarkaðurinn nái yfir allar gerðir grunnvirkja sem nota má til að veita tiltekna þjónustu ⁽⁶³⁾. Til álita getur komið að skipta markaði fyrir netkerfisgrunnvirki í jafnmarga mismunandi undirmarkaði og til eru tegundir netkerfisgrunnvirkja, en það fer augljóslega eftir því að hversu mikil staðgang er milli slíkra netkerfa ⁽⁶⁴⁾. Þegar þetta er metið ber að horfa til þess hver notendahópur netkerfisins er. Því ber að gera greinarmun á því hvort aðgangur að grunnvirkjum er seldur öðrum rekstraraðilum (heildsala) eða notendum (smásala) ⁽⁶⁵⁾. Á smásölustiginu má skipta markaðnum enn frekar í fyrirtæki og einkanotendur ⁽⁶⁶⁾.
69. Þegar þjónustan, sem um ræðir, er aðeins veitt notendum sem eru áskrifendur að tilteknu netkerfi er hugsanlegt að viðkomandi vörumarkaður sé fölginn í aðgangi að tengipunktum í því netkerfi. Svo er ekki ef unnt er að sýna fram á að veita megi sama notendahópi sömu þjónustu með aðgengilegum netkerfum sem eru í samkeppni við hið fyrrnefnda. Til að mynda sló framkvæmdastjórnin því föstu í orðsendingu sinni um aðgang að heimtaugum ⁽⁶⁷⁾ að þótt nýta mætti aðra tækni en almenna sjálfvirka talsímakerfið til að bjóða einkanotendum háhraða fjarskiptabjónustu (ljósleiðarakerfi, þráðlausar heimtaugar eða endurbætt sjónvarpsdreifikerfi) væri ekki unnt að líta svo á að þessir kostir kæmu í stað fastra heimtauga ⁽⁶⁸⁾. Nýjungar og tækniframfarir seinni tíma kunna að breyta þessari niðurstöðu ⁽⁶⁹⁾.
70. Aðgang að farsímanetum má einnig skilgreina með tilvísun til tveggja markaða, sem geta verið aðskildir, þ.e. markaða fyrir upphafstengingu samtala annars vegar og lúkningartengingu samtala hins vegar. Svárið við því hvort markaður fyrir aðgang að farsímagrunnvirkjum taki til aðgangs að einu farsímaneti eða öllum farsímanetum yfirleitt ræðst í þessu tilliti af greiningu á uppbyggingu og starfsemi markaðarins ⁽⁷⁰⁾.

3 MAT Á VERULEGUM MARKAÐSÍTÖKUM (YFIRBURÐASTÖÐU)

71. Fyrsti málsliður 14. gr. rammatilskipunarinnar hljóðar svo: „Fyrirtæki skal teljast hafa verulegan markaðsstyrk ef það, annaðhvort eitt og sér eða sameiginlega með öðrum, nýtur þeirrar stöðu sem jafngildir yfirburðum, þ.e.a.s. efnahagslegs styrks sem veitir því vald til að haga sér að verulegu leyti óháð samkeppnisaðilum, viðskiptavinum og að lokum neytendum.“ Þetta er skilgreining Dómsstóls Evrópubandalaganna á hugtakinu yfirburðastöðu sem er að finna í 82. gr. EB-sáttmálans ⁽⁷¹⁾. Í nýju rammaákvæðunum er skilgreiningin á verulegum markaðs-ítökum samræmd skilgreiningu dómstólsins á yfirburðastöðu í skilningi 82. gr. EB-sáttmálans ⁽⁷²⁾ og 54. gr. EES-samningsins. Þegar eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjum beita hinni nýju

⁽⁶³⁾ Til dæmis benti framkvæmdastjórnin á það í málinu *British Interactive Broadcasting/Open* að í tengslum við sölu einfaldrar talsímabjónustu til neytenda næði viðkomandi grunnvirkjamarkaður ekki aðeins yfir hefðbundið koparþráðakerfi British Telecom heldur einnig kapalsjónvarpskerfi kapalrekstraraðila sem nota má fyrir einfalda talsímabjónustu, og hugsanlega þráðlaus föst netkerfi, 33.–38. mgr. máls nr. IV/36.359 (Stjtið. EB L 312, 6.12.1999). Í máli IV/M.1113 – *Nortel/Norweb* féllst framkvæmdastjórnin á að gagnaflutningur um raflínur með „digital power line“-tækni gæti komið í stað venjulegra heimtauga talsímakerfisins, sjá 28.–29. mgr.

⁽⁶⁴⁾ Í mati sínu á væntanlegum samkeppnisskilyrðum á írsku netkerfamarkaðnum eftir að fullu markaðsfrelsi væri náð hafði framkvæmdastjórnin einnig hliðsjón af starfandi rekstraraðilum sem þá var talið að myndu geta selt aðgang með því að nýta önnur kerfi, þ.e. kapalsjónvarpskerfi og raforkukerfi, sjá 30. mgr. áðurnefnds máls *Telecom Eireann*. Framkvæmdastjórnin skar ekki úr um hvort sala flutningsgetu um sæstreng tilheyrði öðrum markaði en jarðstöðvakerfi eða netkerfi með sendingu um gervitungl, sjá 8. mgr. máls COMP/M.1926 – *Telefónica/Tyco/JV*.

⁽⁶⁵⁾ Sjá 79. mgr. máls COMP/M.1439, *Telia/Telenor*. Til dæmis skilgreindi framkvæmdastjórnin samevrópskan nýmarkað fyrir heildsöluáðgang (SMS) að farsímagrunnvirkjum í málinu COMP/2598 – *TDC/CMG/Migway JV* (28.–29. mgr).

⁽⁶⁶⁾ Við notku þessara viðmiða hefur framkvæmdastjórnin komist að þeirri niðurstöðu að leiga á flutningsgetu og sala á skyldri þjónustu til annarra rekstraraðila samsvari í fastlínukerfinu heildsölumarkaði (þ.e. markaði fyrir þjónustu rekstraraðila við aðra rekstraraðila); sjá 14. mgr. máls nr. IV/M.683 – *GTS-HERMES Inc./HIT Rail BV*, mál nr. IV/M.1069 – *WorldCom/MCI*, Stjtið. EB L 116, 4.5.1999, bls. 1, *Unisource*, Stjtið. EB L 318, 20.11.1997, bls. 1, *Phoenix/Global One*, Stjtið. EB L 239, 19.9.1996, bls. 57, og mál nr. IV/JV.2 – *Enel/FT/DT*. Í máli COMP/M.1439 – *Telia/Telenor* benti framkvæmdastjórnin á að greinilegur munur væri á eftirspurn eftir því hvort um heildsöluáðgang eða smásöluáðgang (notendaaðgang) að netkerfum væri að ræða (aðgang að heimtaugum eða aðgang að grunnvirkjum fyrir langlínu- og millilandasambönd), sjá 75.–83. mgr.

⁽⁶⁷⁾ Sjá 58. neðanmálsgrein.

⁽⁶⁸⁾ Ljósleiðarar eru sem stendur aðeins samkeppnishæfir á heildsölumarkaði og þráðlausar heimtaugar, sem ekki eru enn komnar í notkun, verða aðallega boðnar einyrkjum og einstaklingum sem nota fjarskipti mikið. Að nokkrum innanlandsörkuðum fráöldum eru núverandi kapalsjónvarpskerfi þess eðlis að miklu þyrfti að kosta til svo að nýta mætti þau til tvíáttá breiðbandsfjarskipta og erfitt er að tryggja næga bandbreidd í samunburði við xDLS-tækni sökum þess að notendur deila einni og sömu kapalrásinni.

⁽⁶⁹⁾ Sjá einnig mál IV/JV.11 – *@Home Benelux B.V.*

⁽⁷⁰⁾ Vilji rekstraraðili fastnets t.d. beina símtölum til áskrifenda í tilteknu netkerfi er honum að jafnaði nauðugur einn kostur að koma á tengingu við netkerfið sem móttakandi samtalsins er áskrifandi á. Þar sem reglan er að kostnaður við símtal fellur á þann sem hringir myndast engin hvatning fyrir farsímafyrirtæki að keppa um verð fyrir símtalstengingar við netkerfi sín. Sjá einnig rit OECD, „*Competition issues in Telecommunications-Background Note for the Secretariat*“, DAF/CLP/WP2(2001)3, og fréttatilkynningu framkvæmdastjórnar EB IP/02/483.

⁽⁷¹⁾ Mál 27/76 *United Brands v Commission* [1978] ECR 207, mál 85/76 *Hoffmann-La Roche* [1979] ECR 461, seinna staðfest í öðrum dómum.

⁽⁷²⁾ Sjá einnig 25. forsendu rammatilskipunarinnar.

skilgreiningu á verulegum markaðsítökum verða þau því að gæta þess að ákvarðanir þeirra samræmist viðeigandi dómaframkvæmd EFTA-dómstólsins og Dómstóls Evrópubandalaganna að því er varðar yfirburðastöðu ⁽⁷³⁾, auk starfsvenju framkvæmdastjórnarinnar. Aftur á móti kallar fyrirframbeiting hinnar nýju skilgreiningar á verulegum markaðsítökum á ýmsar breytingar á aðferðum sem notaðar eru til að meta markaðsítök. Nánar tiltekið eru að jafnaði notaðar aðrar forsendur og áætlanir þegar eftirlitsyfirvöld meta fyrirfram hvort eitt eða fleiri fyrirtæki hafi yfirburðastöðu á viðkomandi markaði en þegar samkeppnisýfirvöld beita 82. gr. EB-sáttmálans og 54. gr. EES-samningsins eftir á í tengslum við meint brot ⁽⁷⁴⁾. Oft liggja engar heimildir eða upplýsingar fyrir um starfshætti fyrirtækjanna í fortíðinni og verður þá ekki hjá því komist að byggja markaðsgreininguna fyrst og fremst á mati samkvæmt framtíðarhorfum. Hversu nákvæm greining eftirlitsyfirvalda í EFTA-rikinum verður er þess vegna undir því komið hvaða gögn eru fyrirbyggjandi þegar viðkomandi ákvörðun er tekin.

72. Þó að markaðsspá eftirlitsyfirvalda gangi ekki eftir í ákveðnu tilviki þarf það ekki að þýða að ákvörðun þeirra hafi verið andstæð tilskipuninni þegar hún var tekin. Eftirlitsyfirvöld, sem eiga að beita hugtakinu yfirburðastaða fyrirfram, verða að hafa ákvörðunarvald sem er í samræmi við hina flóknu efnahagsþætti, málsatvik og lagaatriði sem meta þarf. Samkvæmt ákvæðum rammatilskipunarinnar eiga eftirlitsyfirvöld að framkvæma markaðsmat með reglulegu millibili. Það gefur þeim færi á að bregðast reglulega við þróun markaðarins og gera þær ráðstafanir sem þurfa þykir.

3.1 Viðmið sem nota ber við mat á verulegum markaðsítökum

73. Eins og komið hefur skýrt fram hjá Dómstóli Evrópubandalaganna merkir úrskurður um yfirburðastöðu ekki að alla samkeppni vanti á markaðnum, heldur aðeins að fyrirtækið, sem nýtur slíkrar stöðu, geti ákveðið eða a.m.k. haft veruleg áhrif á það við hvaða aðstæður samkeppnin þróast og, hvað sem öðru líður, beitt sér án tillits til alls samkeppnisaðhalds að því leyti sem það er ekki fyrirtækinu til tjóns ⁽⁷⁵⁾.
74. Þegar samkeppnisýfirvöld vinna markaðsgreiningu eftir á geta komið fram ýmis dæmi um markaðshæðun sem eru hvert um sig vísbending um markaðsítök í merkingu 82. gr. EB-sáttmálans og/eða 54. gr. EES-samningsins. Þegar greiningin er unnin fyrirfram eru markaðsítök hins vegar fyrst og fremst metin með hliðsjón af því hvort umrætt fyrirtæki hefur tök á að halda uppi verði með því að takmarka framleiðslu sína án þess að það leiði til verulegs samdráttar í sölu eða tekjum.
75. Hugsanlegir keppinautar geta vegið á móti markaðsítökum fyrirtækis ⁽⁷⁶⁾. Eftirlitsyfirvöldum í EFTA-riki ber því að taka tillit til þess hversu líklegt er að fyrirtæki, sem eru ekki virk á viðkomandi vörumarkaði, muni innan hóflegra tímamarka ákveða að sækja inn á markaðinn í kjölfar lítillar en marktækrar og varanlegrar verðhækkunar. Eftirlitsyfirvöldum ber að fara með fyrirtæki, sem geta í kjölfar slíkrar verðhækkunar breytt vöru- eða þjónustuframboði sínu eða aukið það og hafið markaðssókn, sem hugsanlega markaðspáttakendur enda þótt þau bjóði ekki sem stendur viðkomandi vöru eða þjónustu.
76. Eins og fjallað verður um hér á eftir byggist úrskurður um yfirburðastöðu ýmsum viðmiðum og mat á henni byggist eins og fyrr er getið á markaðsgreiningu samkvæmt framtíðarhorfum að teknu tilliti til markaðsaðstæðna í nútíð. Markaðshlutdeild er oft notuð sem mælikvarði á markaðsítök. Þótt það eitt að fyrirtæki hafi mikla markaðshlutdeild nægi ekki til að úrskurða að það hafi veruleg markaðsítök (yfirburðastöðu) verður að teljast ólíklegt að fyrirtæki njóti yfirburðastöðu nema það hafi verulega hlutdeild á viðkomandi markaði. Þannig er ólíklegt

⁽⁷³⁾ Sjá 2. mgr. 14. gr. og 28. forsendu rammatilskipunarinnar.

⁽⁷⁴⁾ Rétt er að hafa í huga að eftirlitsstofnanir einstakra ríkja geta úrskurðað að fyrirtæki hafi veruleg markaðsítök þó að ekki sé um að ræða misnotkun á yfirburðastöðu.

⁽⁷⁵⁾ Sjá 39. mgr. máls 85/76 *Hoffmann-La Roche v Commission* [1979] ECR 461. Hvað varðar fyrirframkvæðir er rétt að leggja á það áherslu að hafi þegar verið lagðar kvæðir á fyrirtæki, og samkeppni komið á að nýju á viðkomandi markaði einmitt með slíkum kvöðum, merkir það ekki að fyrirtækið hafi ekki lengur yfirburðastöðu og að líta beri svo á að það hafi ekki lengur veruleg markaðsítök.

⁽⁷⁶⁾ Ef engin staðgönguþjónusta eða staðgönguvara er til getur það verið næg ástæða til að slá því föstu að viðskiptavinir fyrirtækis séu háðir því fjárhagslega eins og þegar um yfirburðastöðu er að ræða. Sjá ákvarðanir framkvæmdastjórnar EB, *Decca Navigator System*, Stjtið. EB L 43, 15.2.1987, bls. 27, og *Magill TV Guide: ITP, BBC, RTE*, Stjtið. EB L 78, 21.3.1989, bls. 43. Sjá einnig mál 22/78 *Hugin v Commission* 1979 [ECR] 1869 og mál 226/84, *British Leyland v Commission* 1986 [ECR] bls. 3263.

að fyrirtæki, sem hefur minni markaðshlutdeild en 25 %, hafi (eitt og sér) yfirburðastöðu á viðkomandi markaði ⁽⁷⁷⁾. Af ákvörðunum framkvæmdastjórnarinnar má ráða að venjulega telst eitt fyrirtæki ekki njóta yfirburðastöðu nema markaðshlutdeild þess sé meiri en 40 %, þótt í sumum tilvikum sé yfirburðastaða talin fylgja minni markaðshlutdeild ⁽⁷⁸⁾, enda getur fyrirtæki haft yfirburðastöðu án þess að hafa mikla markaðshlutdeild. Mjög mikil markaðshlutdeild – þ.e. yfir 50 % – nægir ein og sér samkvæmt viðtekinni dómaframkvæmd til að úrskurða megi að fyrirtæki njóti yfirburðastöðu, nema í undantekningartilvikum ⁽⁷⁹⁾. Ef fyrirtæki hefur mikla markaðshlutdeild má ganga að því sem vísu að það hafi veruleg markaðsítök, þ.e. yfirburðastöðu, ef sú markaðshlutdeild hefur verið stöðug um nokkurn tíma ⁽⁸⁰⁾. Ef markaðshlutdeild fyrirtækis, sem hefur veruleg markaðsítök, fer smám saman minnkandi getur það verið vísbending um að samkeppni sé að aukast á þeim markaði, en útilokar ekki þá niðurstöðu að fyrirtækið hafi veruleg markaðsítök. Sveiflukennd markaðshlutdeild getur á hinn bóginn verið vísbending um að fyrirtæki hafi lítil ítök á viðkomandi markaði.

77. Þegar kemur að því að mæla stærð markaðar og markaðshlutdeild koma bæði magntölur og sölutekjur að notum ⁽⁸¹⁾. Þegar um lausavörur er að ræða eru helst notaðar magntölur en þegar um sérvöru er að ræða (þ.e. vörumerkjavöru) endurspeglar sölutekjur og samsvarandi markaðshlutdeild oft betur hlutfallslega stöðu og styrk hvers fyrirtækis. Á tilboðsmörkuðum má einnig nota fjölda unninna og tapaðra útboða sem vísbendingu um markaðshlutdeild ⁽⁸²⁾.
78. Það fer eftir eiginleikum viðkomandi markaðar hvaða viðmið ber að nota til að mæla markaðshlutdeild hlutaðeigandi fyrirtækja. Ákvörðun um hvaða viðmið henta best er í höndum eftirlits-yfirvalda í hverju EFTA-ríki. Til að mynda eru tekjur af leigulínum, leigð flutningsgeta og fjöldi tengipunkta á leigulínum viðmið sem nota má til að mæla hlutfallslegan styrk fyrirtækis á markaði fyrir leigulínur. Eins og framkvæmdastjórnin hefur bent á segir fjöldi leigulína ekki alla söguna um þær mismunandi tegundir leigulína sem í boði eru – allt frá hliðrænum talsímalínum til stafrænna háhraðaleigulína og frá stuttlínum samböndum til langlínum sambanda milli landa. Af þessum tveimur viðmiðum er trúlega auðveldara að fá innsýn í og mæla tekjur af leigulínum. Á sama hátt eru smásölutekjur, samtalsmínútur eða fjöldi fastra símatenginga eða áskrifenda hjá rekstraraðilum almenna símakerfisins viðmið sem nota mætti til að mæla markaðshlutdeild fyrirtækja á þessum mörkuðum ⁽⁸³⁾. Á markaði fyrir samtengingu væru tekjur af lúkningartengingu símtala til notenda á föstum kerfum eða farsímakerfum raunsannari mælikvarði. Ástæðan er sú að þegar miðað er við tekjur, í stað þess að telja samtalsmínútur til að mynda, er tekið tillit til þeirrar staðreyndar að samtalsmínútur geta verið misdýrar (eftir því hvort símtalið er innanbæjar, á langlínu eða milli landa) og þannig fæst mælikvarði á stöðu fyrirtækisins á markaðnum sem endurspeglar bæði fjölda viðskiptavina og hversu víðfeðmt netkerfi þess er ⁽⁸⁴⁾. Af sömu ástæðum getur hentað best að nota tekjur af lúkningartengingu símtala til notenda í farsímakerfum til að mæla markaðsstöðu farsímafyrirtækja ⁽⁸⁵⁾.

⁽⁷⁷⁾ Sjá einnig 15. forsendu reglugerðar nr. 4064/89.

⁽⁷⁸⁾ Sjá áður nefnt mál *United Brands v Commission*. Eftir því sem munurinn á markaðshlutdeild fyrirtækis og keppinauta þess verður meiri verður líklegri að fyrirtækið njóti yfirburðastöðu. Til að mynda var það niðurstaðan í máli COMP/M.1741 – *MCI WorldCom/Sprint* að samanlögð heildarmarkaðshlutdeild hins sameinaða fyrirtækis á markaði fyrir aðgangsjónustu á Interneti á efsta þrepi yrði a.m.k. [35–45] %, þ.e. margfalt meiri en markaðshlutdeild næsta keppinautar, og myndi það gera því kleift að beita sér án tillits til keppinauta og viðskiptavina (sjá 114., 123., 126., 146., 155. og 196. mgr.).

⁽⁷⁹⁾ Sjá 60. mgr. máls C-62/86 *AKZO v Commission*, [1991] ECR I-3359, 70. mgr. máls T-228/97, *Irish Sugar v Commission*, [1999] ECR II-2969, 41. mgr. áður nefnds máls *Hoffmann-La Roche v Commission* og 51. mgr. máls T-139/98, *AAMS and Others v Commission* [2001] ECR II-0000. Á hinn bóginn getur mikil markaðshlutdeild því aðeins orðið nákvæmur mælikvarði að gert sé ráð fyrir að keppinautar geti ekki aukið framleiðslu sína nægilega mikið til að mæta breytingum á eftirspurn í kjölfar verðhækkunar hjá einum þeirra.

⁽⁸⁰⁾ Sjá 41. mgr. áður nefnds máls *Hoffmann-La Roche v Commission* og 56. og 59. mgr. máls C-62/86, *Akzo v Commission* [1991] ECR I-3359. „Ef fyrirtæki heldur í nokkurn tíma mjög mikilli markaðshlutdeild í krafti framleiðslu- og framboðsgetu sinnar – en fyrirtæki með miklu minni markaðshlutdeild ráða ekki við að mæta með stuttum fyrirvara eftirspurn frá þeim sem kynnu að vilja hætta viðskiptum við fyrirtækið sem hefur stærsta markaðshlutdeild – færir sú markaðshlutdeild fyrirtækinu styrk sem gerir að verkum að ekki verður komist hjá því að skipta við það, og að af þessari ástæðu einni nýtur það athafnafrélsis sem er sérstakt einkenni yfirburðastöðu, að minnsta kosti um nokkuð langan tíma,“ sjá 51. mgr. áður nefnds máls *AAMS and Others v Commission*.

⁽⁸¹⁾ Sjá áður nefnda tilkynningu um skilgreiningu á mörkuðum, bls. 5.

⁽⁸²⁾ Sjá 239.–240. mgr. máls COMP/M.1741 – *MCI WorldCom/Sprint*. Á tilboðsmörkuðum er þó mikilvægt að treysta ekki á markaðshlutdeild eingöngu, því að ekki er víst að hún endurspegli sem slík raunverulega stöðu fyrirtækisins; frekari umfjöllun um þetta er að finna í máli COMP/M.2201 – *MAN/Auwärter*.

⁽⁸³⁾ Sjá *Determination of Organisations with Significant Market Power (SMP) for implementation of the ONP Directives* á slóðinni <http://europa.eu.int/ISPO/infosoc/telecompolicy/en/SMPdeter.pdf>, lið 3.2.

⁽⁸⁴⁾ Sama, liður 5.2.

⁽⁸⁵⁾ Að því er varðar markað fyrir samtengingu fastneta og farsímaneta á tengiumferðin, sem er mæld, að ná bæði til umferðar á eigin netkerfi og tengiumferðar frá öllum öðrum fastnetum og farsímanetum innanlands og utan.

79. Mikilvægt er að hafa í huga að ekki verður skorið úr um hvort fyrirtæki hafi yfirburðastöðu á grundvelli mikillar markaðshlutdeildar eingöngu. Eins og þegar hefur komið fram er mikil markaðshlutdeild aðeins vísbending um að fyrirtækið gæti haft yfirburðastöðu. Þess vegna ber eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkjunum að rannsaka efnahagsleg einkenni viðkomandi markaðar á ítarlegan og yfirgripsmikinn hátt áður en þau úrskurða að fyrirtæki hafi þar veruleg markaðsítök. Í því tilliti má einnig nota eftirtalin viðmið til þess að meta hvort fyrirtæki hafi styrk til að beita sér í veigamiklum atriðum án tillits til keppinauta sinna, viðskiptavina og neytenda. Þessi viðmið eru sem hér segir:
- Heildarstærð fyrirtækisins
 - Yfirráð yfir grunnvirki sem torvelt er að tvífalda
 - Tæknilegt forskot eða yfirburðir
 - Enginn eða lítill mótvægiskaupmáttur
 - Auðveldur aðgangur eða einkaaðgangur að fjármagnsmörkuðum eða öðrum tegundum fjármögnunar
 - Fjölþætt framboð á vöru og þjónustu (t.d. vöru- eða þjónustutegundir sem eru seldar saman)
 - Stærðarhagkvæmni
 - Breiddarhagkvæmni
 - Lóðrétt samþætting
 - Vel uppbyggt dreifi- og sölukerfi
 - Hugsanlega keppinauta skortir
 - Vaxtarhamlandi þættir
80. Yfirburðastaða getur komið til vegna samverkunar nokkurra af þessum þáttum þótt þeir hafi ekki úrslitaáhrif hver um sig.
81. Hvort fyrirtæki nýtur yfirburðastöðu ræðst af því hversu auðvelt er að sækja inn á markaðinn. Í reynd hafa litlar aðgangshindranir að jafnaði letjandi áhrif á fyrirtæki sem hefur verulega markaðshlutdeild til að vinna sjálfstætt gegn samkeppni. Aðgangshindranir eru oft miklar í fjarskiptum sökum lagaákvæða eða annarra kvaða sem geta takmarkað fjölda rekstrarleyfa eða komið í veg fyrir að tiltekin þjónusta sé veitt (t.d. GSM/DCS eða þjónusta fyrir 3G-farsíma). Jafnframt er um aðgangshindranir að ræða þegar ekki er unnt að sækja inn á viðkomandi markað á hagkvæman hátt nema með því að leggja í miklar fjárfestingar og skipuleggja afkastagetu langt fram í tímann⁽⁸⁶⁾. Aftur á móti getur dregið úr vægi aðgangshindrana á mörkuðum sem einkennast af stöðugum tækniframförum. Á fjarskiptamörkuðum getur samkeppnisáðhald stafað af yfirvofandi tækninýjungum hugsanlegra keppinauta sem hafa ekki enn tekið til starfa á markaðnum. Samkeppnisstöðu á slíkum mörkuðum ber að meta með hliðsjón af framtíðarhorfum.
82. Að því er varðar þýðingu hugtaksins „ómissandi aðstaða“ í tengslum við nýju skilgreininguna á verulegum markaðsítökum er sem stendur engri dómaframkvæmd til að dreifa á sviði fjarskipta. Þetta hugtak varðar fyrst og fremst hugsanlega misnotkun á yfirburðastöðu samkvæmt 82. gr. EB-sáttmálans og/eða 54. gr. EES-samningsins en hefur minni þýðingu að því er varðar fyrirframat á verulegum markaðsítökum í skilningi 14. gr. rammatilskipunarinnar. Nánar tiltekið kemur hugmyndin um „ómissandi aðstöðu“ til viðbótar þeim almennu kvöðum sem nú eru lagðar á fyrirtæki með yfirburðastöðu, til að mynda þeirri kvöð að mismuna ekki

⁽⁸⁶⁾ Sjá 48. mgr. áðurnefnds máls *Hoffmann-La Roche v Commission*. Ein mikilvægasta tegund aðgangshindrana er óafturkræfur kostnaður. Óafturkræfur kostnaður hefur sérstaka þýðingu á sviði fjarskipta vegna þess hversu mikilla fjárfestinga er þörf til að koma upp, til að mynda, virku rafrænu fjarskiptaneti til að veita aðgangshjónustu, og ef fyrirtæki, sem er nýtt á markaði, ákveður að draga sig út af honum aftur er ólíklegt að því takist að endurheimta mikið af þeim fjármunum. Aðgangshindranirnar eru meiri en ella af þeim sökum að í netkerfum af þessu tagi næst yfirleitt mikil breiddar- og samþjöppunarhagkvæmni. Þannig eru allar líkur á að kostnaður verði minni í stóru netkerfi en smáu. Afleiðingin verður sú að fyrirtæki, sem er nýtt á markaði, verður að undirbjóða fyrirtækið sem fyrir er til þess að stækka markaðshlutdeild sína og verða samkeppnisfært, en það veldur því að erfitt verður að endurheimta útlagðan kostnað.

viðskiptavinum, og henni hefur verið beitt í undantekningartilvikum í málum sem falla undir 82. gr. EB-sáttmálans og 54. gr. EES-samningsins, til dæmis þegar telja má að synjun fyrirtækis við því að selja eða veita öðrum fyrirtækjum aðgang takmarki eða hindri þróun nýrra markaða eða nýrrar vöru í trássi við b-lið 82. gr. EB-sáttmálans og b-lið 54. gr. EES-samningsins. Hún hefur því aðallega tengst aðgangsmálum eða málum sem varða synjun fyrirtækis við því að veita aðgang eða eiga viðskipti samkvæmt 82. gr. EB-sáttmálans og 54. gr. EES-samningsins, án þess að um mismunun hafi verið að ræða. Samkvæmt gildandi dómaframkvæmd getur vara eða þjónusta ekki talist „nauðsynleg“ eða „ómissandi“ nema engin raunveruleg eða hugsanleg staðgönguvara sé til. Þó að fyrirtæki, sem hefur yfir „ómissandi aðstöðu“ að ráða, hafi samkvæmt skilgreiningu yfirburðastöðu á markaði að því er þá aðstöðu varðar er hið gagnstæða ekki alltaf rétt. Þótt tiltekin aðstaða sé ekki „nauðsynleg“ eða „ómissandi“ fyrir atvinnustarfsemi á ákveðnum markaði í skilningi gildandi dómaframkvæmdar⁽⁸⁷⁾ merkir það ekki að eigandi þeirrar aðstöðu geti ekki haft yfirburðastöðu. Til að mynda getur rekstraraðili netkerfis notið yfirburðastöðu þótt til séu önnur netkerfi sem keppa við hann ef stærð eða mikilvægi netkerfis hans gerir honum kleift að beita sér án tillits til annarra rekstraraðila netkerfa⁽⁸⁸⁾. Það sem máli skiptir er með öðrum orðum að komast að því hvort tiltekin aðstaða færi eiganda sínum veruleg markaðsítök. Þegar sú niðurstaða er fengin er ekki nauðsynlegt að bæta því við að aðstaðan geti einnig talist „nauðsynleg“ eða „ómissandi“ í skilningi gildandi dómaframkvæmdar.

83. Af framantöldu má ráða að hugmyndin um „ómissandi aðstöðu“ skiptir minna máli í tengslum við beitingu 14. gr. rammatilskipunarinnar fyrirfram en við beitingu 82. gr. EB-sáttmálans og 54. gr. EES-samningsins eftir á.

3.1.1 Hagnýting markaðsítaka á skyldum mörkuðum

84. 3. mgr. 14. gr. rammatilskipunarinnar hljóðar svo: „Ef fyrirtæki hefur verulegan markaðsstyrk á tilteknum markaði kann það einnig að teljast hafa verulegan markaðsstyrk á nátengdum markaði ef tengslin milli markaðanna tveggja eru þannig að markaðsstyrkur á einum markaði geti færst yfir á hinn markaðinn og þar með aukið markaðsstyrk fyrirtækisins.“
85. Þessu ákvæði er ætlað að nýtast við markaðsaðstæður líkar þeim sem lágu að baki úrskurði Evrópudómstólsins í málinu *Tetra Pak II*⁽⁸⁹⁾. Í því máli var það niðurstaða dómstólsins að fyrirtæki, sem nyti yfirburðastöðu á einum markaði og leiðandi stöðu á öðrum en náskyldum markaði, byggji af þeim sökum við aðstæður sem væru sambærilegar því að hafa yfirburðastöðu á mörkuðunum sem heild. Með yfirburðastöðu sinni á fyrirnefnda markaðnum og markaðspáttöku sinni á öðrum skyldum markaði getur fyrirtæki því nýtt sér markaðsítökin á fyrirnefnda markaðnum til þess að beita sér án tillits til viðskiptavina sinna á síðarnefnda markaðnum⁽⁹⁰⁾. Þótt markaðirnir, sem *Tetra Pak* var talið hafa yfirburðastöðu á í þessu máli, hafi verið láréttrir, er nán tengsl í skilningi dómaframkvæmdar dómstólsins oftast að finna á mörkuðum með lóðrétttri samþættingu. Þessu er oft til að dreifa á sviði fjarskipta þar sem algengt er að rekstraraðili njóti yfirburðastöðu á grunnvirkjamarkaði og hafi verulega markaðshlutdeild á þjónustumarkaði á síðari stigum⁽⁹¹⁾. Við þær aðstæður kunna eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríki að komast að þeirri niðurstöðu að slíkur rekstraraðili hafi veruleg markaðsítök á báðum mörkuðunum sem heild. Í reynd er það þó svo, að hafi þegar verið úrskurðað að fyrirtæki hafi veruleg markaðsítök á heildsölumarkaði eða aðgangsmarkaði á fyrri stigum munu eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum að jafnaði geta komið í veg fyrir að fyrirtækið nýti sér þessa markaðsstöðu sína á smásölumarkaði eða þjónustumarkaði með því að leggja á það kvaðir sem mælt er fyrir um í tilskipuninni um aðgang og nýst geta í þeim tilgangi. Eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkjunum ber því eingöngu að huga að beitingu 3. mgr. 14. gr. rammatilskipunarinnar ef ókleift sýnist að koma á virkri samkeppni á smásölumarkaðnum með því að leggja fyrirframkvaðir á fyrirtækið sem hefur yfirburðastöðu á aðgangsmarkaðnum.

⁽⁸⁷⁾ Sjá sameinuð mál C-241/91 P og C-242/91 P, *RTE and ITP v Commission*, [1995] ECR I-743, mál C-7/97, *Oscar Bronner* [1998] ECR I-7791 og sameinuð mál T-374/94, T-375/94, T-384/94 og T-388/94, *European Night Services and others v Commission* [1998] ECR II-3141.

⁽⁸⁸⁾ Sjá 196. mgr. máls COMP/M.1741 – *MCI WorldCom/Sprint*.

⁽⁸⁹⁾ Sjá mál C-333/94 P, *Tetra Pak v Commission* [1996] ECR I-5951.

⁽⁹⁰⁾ Sjá einnig 325.–389. mgr. máls COMP/M.2146 – *Tetra Laval/Sidel*, enn fyrir dómi, T-5/02.

⁽⁹¹⁾ Sjá 65. mgr. aðgangstilkynningarinnar.

86. Framantalin atriði varða einnig lárétta markaði ⁽⁹²⁾. Hvort sem markaðirnir, sem eru til athugunar, eru löðréttir eða láréttir verða þeir báðir að vera markaðir á sviði rafrænna fjarskipta í skilningi 2. gr. rammatilskipunarinnar og vera með þeim hætti að það réttlæti fyrirframkvæðir ⁽⁹³⁾.

3.1.2 Sameiginleg yfirburðastaða

87. Samkvæmt 82. gr. EB-sáttmálans og 54. gr. EES-samningsins getur yfirburðastaða verið í höndum eins eða fleiri fyrirtækja („sameiginleg yfirburðastaða“). Í 2. mgr. 14. gr. rammatilskipunarinnar er einnig kveðið á um að fyrirtæki geti talist hafa veruleg markaðsítök, þ.e. yfirburðastöðu, annaðhvort eitt sér eða sameiginlega með öðrum fyrirtækjum.

88. Í aðgangstilkynningu framkvæmdastjórnarinnar kom fram að þótt á þeirri stundu væru bæði starfsvenjur hennar sjálfrar og dómaframkvæmd Evrópudómstólsins enn í mótun yrði litið svo á að tvö eða fleiri fyrirtæki hefðu sameiginlega yfirburðastöðu ef þau hefðu í aðalatriðum sömu stöðu gagnvart viðskiptavinum sínum og keppinautum og fyrirtæki sem hefur yfirburðastöðu, að því tilskildu að engin virk samkeppni væri milli þeirra. Skortur á samkeppni gæti í reynd stafað af tengslum milli fyrirtækjanna. Framkvæmdastjórnin tók þó einnig fram að slík tengsl væru ekki nauðsynleg forsenda þess að úrskurða mætti að fyrirtækin nytu sameiginlegrar yfirburðastöðu ⁽⁹⁴⁾.

89. Frá því að aðgangstilkynningin var birt hefur reynt á hugtakið sameiginleg yfirburðastaða í nokkrum ákvörðunum sem framkvæmdastjórnin hefur tekið samkvæmt reglugerð nr. 17 og samrunareglugerðinni. Jafnframt hafa bæði fyrsta dómstig Dómstóls Evrópubandalaganna (Dómstóll á fyrsta dómstigi) og Dómstóll Evrópubandalaganna (Evrópudómstóllinn) felld dóma sem hafa skýrt enn frekar gildissvið hugtaksins.

3.1.2.1 Dómaframkvæmd Dómstóls á fyrsta dómstigi og Evrópudómstólsins

90. Orðalagið „eins eða fleiri fyrirtækja“ í 82. gr. EB-sáttmálans og 54. gr. EES-samningsins felur í sér að yfirburðastaða geti verið í höndum tveggja eða fleiri efnahagslegra eininga sem eru hver annarri óháðar í lagalegum og fjárhagslegum skilningi ⁽⁹⁵⁾.

91. Áður en Evrópudómstóllinn felldi dóm í málinu *Compagnie maritime belge* ⁽⁹⁶⁾ og Dómstóll á fyrsta dómstigi í málinu *Gencor* ⁽⁹⁷⁾ (sjá hér á eftir) hefði mátt færa rök fyrir því að úrskurðir um að fyrirtæki hefðu sameiginlega yfirburðastöðu byggðust á því að milli þeirra væru fjárhagsleg, þ.e. skipulagsleg, tengsl eða á öðrum þáttum sem bentu til tengsla milli fyrirtækjanna ⁽⁹⁸⁾. Í málinu *Gencor* var fyrst vakið máls á því að sameiginleg yfirburðastaða gæti einnig talist vera fyrir hendi á fákeppnismarkaði, þ.e. markaði með fáum seljendum, þótt engin tengsl væru milli fyrirtækja á þeim markaði. Málið snerist um lögmæti ákvörðunar sem framkvæmdastjórnin tók samkvæmt samrunareglugerðinni þar sem bann var lagt við tilkynntum viðskiptum á þeim forsendum að þau myndu leiða til tvíkeppnismarkaðar og stuðla að fákeppnisfyrirráðum ⁽⁹⁹⁾. Fyrir Dómstóli á fyrsta dómstigi héldu máladaðilar því fram að framkvæmdastjórninni hefði mistekist að sýna fram á að fyrir hendi væru „tengsl“, í skilningi viðtekinnar dómaframkvæmdar, milli fyrirtækjanna sem mynda áttu tvíkeppnismarkaðinn.

⁽⁹²⁾ Á láréttum mörkuðum ber að beina markaðsgreiningu fyrst og fremst að því hvort fyrirtæki, sem hefur yfirburðastöðu á einum markaði, hafi náin tengsl við viðskiptavinum sína sem geri því kleift að beita sér án tillits til keppinauta sinna á nálægum markaði. Slík tengsl má ráða af hegðun birgja og notenda á mörkuðunum (sömu neytendur og/eða birgjar á báðum mörkuðum, þ.e. neytendur sem kaupa bæði símahjónustu og Internetaðgang í smásölu) eða þeirri staðreynd að varan eða þjónustan sem liggur til grundvallar er hin sama í meginatriðum (þ.e. þegar fyrirtæki, sem rekur fastnet, selur netþjónustufyrirtækjum aðgang að netkerfi fyrir upphafstengingu og lúkningartengingu samtala í heildisölu); sjá einnig 120. mgr. áðurnefnds máls T-83/91, *Tetra Pak v Commission*, og mál COMP/M.2416 – *Tetra Laval/Sidel*.

⁽⁹³⁾ Ákvæði 3. mgr. 14. gr. rammatilskipunarinnar eiga ekki við þegar fyrirtæki nýtir sér ítök sín á markaði, sem kvaðir hafa verið lagðar á, til að ná undirtökum á nýmarkaði sem lýtur engum kvöðum. Í slíkum tilvikum ber að jafnaði að taka á misnotkun yfirburðastöðu á nýmarkaðnum í samræmi við 82. gr. EB-sáttmálans.

⁽⁹⁴⁾ Sjá 79. mgr. aðgangstilkynningarinnar.

⁽⁹⁵⁾ Sameinuð mál C-395/96 P og C-396/96 P, *Compagnie maritime Belge and others v Commission* [2000] ECR I-1365.

⁽⁹⁶⁾ Sama, 39. mgr.

⁽⁹⁷⁾ Mál T-102/96, *Gencor v Commission* [1999] ECR II-753.

⁽⁹⁸⁾ Sjá sameinuð mál T-68/89, T-77/89 og T-78/89, *SIV and Others v Commission* [1992] ECR II-1403, 358. mgr., 43. mgr. máls C-393/92 *Almelo* [1994] ECR I-1477, 33. mgr. máls C-96/94, *Centro Servizi Spediporto* [1995] ECR I-2883, 62. mgr. sameinaðra mála C-140/94, 141/94 og C-142/94, *DIP*, [1995] ECR I-3257, 46. mgr. máls C-70/95, *Sodemare* [1997] ECR I-3395 og 221. mgr. sameinaðra mála C-68/94 og C-30/95, *France and Others v Commission* [1998] ECR I-1375.

⁽⁹⁹⁾ Mál nr. IV/M.619 – *Gencor Lonhro* (Stjtið. EB L 11, 14.1.1997, bls. 30).

92. Dómstóll á fyrsta dómstigi vísaði þessu á bug m.a. með þeim rökum að ekki væri fordæmi fyrir því að hugtakið „fjárhagsleg tengsl“ takmarkaðist við skipulagsleg tengsl milli hlutaðeigandi fyrirtækja. Samkvæmt áliti dómstólsins „eru engin lagaleg eða efnahagsleg rök fyrir því að láta hugtakið fjárhagsleg tengsl ekki ná einnig til aðstæðna sem upp koma þegar fyrirtæki eru hvert öðru háð á þröngum fákeppnismarkaði og eiginleikar markaðarins, einkum fjöldi seljenda, gagnsæi og einsleitni vörunnar, eru með þeim hætti að fyrirtækin geta séð fyrir hegðun hvert annars og hafa því mikla tilhneigingu til að samhæfa starfshætti sína á markaðnum, einkum í þeim tilgangi að hámarka sameiginlegan hagnað sinn með því að takmarka framleiðslu og halda þannig uppi verði. Við slíkar aðstæður er sérhver þátttakandi á markaðnum sér þess meðvitandi að beiti hann harðri samkeppni (t.d. verðlækkun) gagnert til að auka markaðshlutdeild sína leiðir það til sams konar aðgerða hjá öðrum og því hefur hann ekki hag af slíku framtaki. Allir seljendurnir myndu því þurfa að taka á sig verðlækkun“ ⁽¹⁰⁰⁾. Eins og dómstóllinn benti á geta aðstæður á markaði verið með þeim hætti að „sérhvert fyrirtæki geti gert sér grein fyrir sameiginlegum hagsmunum seljenda og einkum stuðlað að verðhækkunum án þess að til samninga eða samstilltra aðgerða þurfi að koma“ ⁽¹⁰¹⁾.
93. Niðurstæða Dómstóls á fyrsta dómstigi í málinu *Gencor* var síðar staðfestur í Evrópudómstólnum í málinu *Compagnie maritime belge*, en í því setti dómstóllinn fram frekari leiðbeiningar um hvernig túlka bæri hugtakið sameiginleg yfirburðastaða og hvaða skilyrðum yrði að fullnægja áður en úrskurðað mætti að fyrirtæki nytu sameiginlegrar yfirburðastöðu. Til þess að sýna fram á að tvö eða fleiri fyrirtæki njóti yfirburðastöðu sameiginlega er nauðsynlegt, samkvæmt niðurstöðu dómstólsins, að taka til athugunar hvort fyrirtækin komi fram sem ein heild gagnvart keppinautum sínum, viðskiptafyrirtækjum og neytendum á tilteknum markaði ⁽¹⁰²⁾. Svo telst vera þegar i) engin virk samkeppni er milli fyrirtækjanna og ii) þau hafa sams konar starfsemi eða reka sameiginlega viðskiptastefnu á viðkomandi markaði ⁽¹⁰³⁾. Þá og því aðeins að þessari spurningu megi svara játandi ber að rannsaka hvort fyrirtækin hafi í raun yfirburðastöðu sem ein heild ⁽¹⁰⁴⁾. Nánar tiltekið er nauðsynlegt að komast að því hvort fjárhagsleg tengsl séu milli fyrirtækjanna sem geri þeim kleift að beita sér án tillits til keppinauta sinna, viðskiptavina og neytenda. Dómstóllinn benti á að samningur, ákvörðun eða samstilltar aðgerðir (með eða án undanþágu samkvæmt 3. mgr. 81. gr. EB-sáttmálans eða 3. mgr. 53. gr. EES-samningsins) gætu án nokkurs vafa skapað þess háttar tengsl milli fyrirtækjanna að með starfsháttum sínum á tilteknum markaði kæmu þau fram sem ein heild gagnvart keppinautum sínum, viðskiptafyrirtækjum og neytendum ⁽¹⁰⁵⁾.
94. Það eitt að tvö eða fleiri fyrirtæki tengist á grundvelli samnings, ákvörðunar samtaka fyrirtækja eða samstilltra aðgerða í skilningi 1. mgr. 81. gr. EB-sáttmálans eða 1. mgr. 53. gr. EES-samningsins er þó ekki nauðsynlegt skilyrði þess að um sameiginlega yfirburðastöðu geti talist vera að ræða. Samkvæmt úrskurði dómstólsins „getur úrskurður um sameiginlega yfirburðastöðu einnig byggst á öðrum þáttum sem tengja fyrirtækin og á mati á efnahagslegum skilyrðum, einkum uppbyggingu markaðarins sem um ræðir“ ⁽¹⁰⁶⁾.
95. Af niðurstöðu dómstólanna í málunum *Gencor* og *Compagnie maritime belge* leiðir að þótt nota megi skipulagsleg tengsl til að rökstyðja þá niðurstöðu að sameiginleg yfirburðastaða sé fyrir hendi getur slíkur úrskurður einnig byggst á því að á markaðnum ríki fákeppni og nánar tiltekið stuðli uppbygging hans í sjálfri sér að samhæfðum aðgerðum fyrirtækja á viðkomandi markaði ⁽¹⁰⁷⁾.

⁽¹⁰⁰⁾ Sjá 276. mgr. áður nefnds máls *Gencor v Commission*.

⁽¹⁰¹⁾ Sama, 277. mgr.

⁽¹⁰²⁾ Sjá 39. mgr. áður nefnds máls *Compagnie Maritime Belge transports and Others*, sjá einnig 76. gr. máls T-342/99 *Airtours v. Commission* [2002] ECR II-0000.

⁽¹⁰³⁾ Sjá einkum 221. mgr. áðurgreinds máls *France and Others v Commission*.

⁽¹⁰⁴⁾ Sjá 39. mgr. máls *Compagnie Maritime Belge*.

⁽¹⁰⁵⁾ Sama, 44. mgr.

⁽¹⁰⁶⁾ Sama, 45. mgr.

⁽¹⁰⁷⁾ Hugtakið „samhæfðar aðgerðir“ hefur sömu merkingu og „samhliða samkeppnishamlandi breytni“ sem einnig hefur verið notað í ákvörðunum framkvæmdastjórnarinnar sem varða beitingu hugtaksins sameiginleg yfirburðastaða (fákeppnisyfirburðir).

3.1.2.2 Ákvarðanir framkvæmdastjórnarinnar og II. viðauki rammatilskipunarinnar

96. Framkvæmdastjórnin hefur tekið hugtakið sameiginleg yfirburðastaða til athugunar í ýmsum ákvörðunum sem samþykktar hafa verið á grundvelli samrunareglugerðarinnar. Í þeim málum hefur hún reynt að komast að því hvort uppbygging fákeppnismarkaðanna væri þess eðlis að stuðlað gæti að samhæfðum aðgerðum á þeim mörkuðum ⁽¹⁰⁸⁾.
97. Við fyrirframmat á því hvort til sé eða til geti orðið markaður sem myndi leiða til sameiginlegrar yfirburðastöðu á grundvelli þegjandi samkomulags ber eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkjunum að rannsaka eftirfarandi atriði:
- Hvort markaðurinn sé þess eðlis að hann stuðli að þegjandi samkomulagi um aðgerðir.
 - Hvort slíkt samkomulag sé haldbært, þ.e. i) hvort nokkur þeirra, sem eiga aðild að fákeppnismarkaðnum, hafi bolmagn og ástæður til að víkja frá samkomulaginu, að teknu tilliti til bolmagns og ástæðna annarra markaðsaðila til að gera gagnráðstafanir og ii) hvort kaupendur og jaðarkeppinautar eða hugsanlegir keppinautar hafi bolmagn og ástæður til að leggjast gegn samkeppnishamlandi samkomulagi af þessu tagi ⁽¹⁰⁹⁾.
98. Unnt er að gera rannsóknina auðveldari með hliðsjón af ýmsum viðmiðum sem dregin eru saman í II. viðauka við rammatilskipunina og framkvæmdastjórnin hefur notað í tengslum við beitingu hugtaksins sameiginleg yfirburðastaða á grundvelli samrunareglugerðarinnar. Efni viðaukans er sem hér segir: „Tvö eða fleiri fyrirtæki geta talist vera með yfirburðastöðu í skilningi 14. gr. ef þau starfa á markaði sem er þannig uppbyggður að það er talið stuðla að samræmdum áhrifum, jafnvel þó ekki séu til staðar skipulagsleg eða önnur tengsl á milli þeirra.“ ⁽¹¹⁰⁾. Með fyrirvara um dómaframkvæmd dómstóls Evrópubandalaganna um sameiginlega yfirburði er líklegt að sú sé raunin ef markaðurinn hefur allmörg viðeigandi einkenni, einkum með tilliti til markaðsþjöppunar, gagnsæis og annarra einkenna sem getið er um hér á eftir:
- mettaður markaður,
 - stöðnun eða hóflegur vöxtur að því er varðar eftirspurn,
 - lítill sveigjanleiki í eftirspurn,
 - einsleit vara,
 - svipaðar kostnaðarsamsetningar,
 - svipuð markaðshlutdeild,
 - skortur á tækninýjungum, þróuð tækni,
 - umframafkastageta ekki til staðar,
 - miklar hindranir gegn aðgangi,
 - skortur á mótvægisáhrifum kaupmáttar,
 - skortur á hugsanlegri samkeppni,
 - ýmiss konar óformleg og annars konar tengsl milli hlutaðeigandi fyrirtækja,
 - mótvægisáðgerðir,
 - skortur á eða takmarkað ráðrúm fyrir verðsamkeppni.

⁽¹⁰⁸⁾ Sjá einkum mál COMP/M.2498 – *UPM-Kymmene/Haindl* og COMP/M.2499 – *Norske Skog/Parenco/Walsum*, mál COMP/M.2201 – *MAN/Auwärter*, mál COMP/M.2097 – *SCA/Matsä Tissue*, mál COMP/M.1882 – *Pirelli/BICC*, mál COMP/M.1741 – *MCI WorldCom/Sprint*, enn fyrir dómi, T-310/00 mál nr. IV/M.1524 – *Airtours/First Choice* (Stjtið. EB L 93, 13.4.2000, bls. 1), enn fyrir dómi, T-342/99, mál nr. IV/M.1383 – *Exxon/Mobil*, mál nr. IV/M.1313 – *Danish Crown/Vestjyske Slagterier* (Stjtið. EB L 20, 25.1.2000, bls. 1), mál nr. IV/M.1225 – *Enso/Stora* (Stjtið. EB L 254, 29.9.1999, bls. 9), mál nr. IV/M.1016 – *Price Waterhouse/Coopers & Lybrand* (Stjtið. EB L 50, 26.2.1999, bls. 27), mál nr. IV/M.619 – *Gencor/Lonrho*, cit., mál nr. IV/M.308, *Kali + Salz/MdK/Treuhand* (Stjtið. EB L 186, 21.7.1994, bls. 38) og mál nr. IV/M.190 – *Nestlé/Perrier* (Stjtið. EB L 356, 5.12.1992, bls. 1).

⁽¹⁰⁹⁾ Þetta er í aðalatriðum sú tegund greiningar sem framkvæmdastjórnin hefur stuðst við í nýlegum ákvörðunum sínum um sameiginlega yfirburðastöðu, sjá til dæmis mál nr. IV/M.190 – *Nestlé/Perrier* (Stjtið. EB L 356, 5.12.1992, bls. 1), *Gencor/Lonrho*, cit., mál nr. IV/M.1383 – *Exxon/Mobil*, 259. mgr., mál nr. IV/M.1524 – *Airtours/First Choice* (Stjtið. EB L 93, 13.4.2000, bls. 1), og 76. mgr. máls COMP/M.2499 – *Norske Skog/Parenco/Walsum*; sjá einnig 62. mgr. áður nefnds máls *Airtours v Commission*.

⁽¹¹⁰⁾ Sjá einnig 26. forsendu rammatilskipunarinnar: „Tvö eða fleiri fyrirtæki geta talist njóta sameiginlegrar yfirburðarstöðu ekki einungis þegar til staðar eru skipulagsleg eða önnur tengsl á milli þeirra heldur einnig þegar skipulag viðkomandi markaðar stuðlar að samræmdum áhrifum, þ.e. hvetur til samhliða eða samræmds, samkeppnishamlandi hátternis á markaðnum.“

99. Í II. viðauka við rammatilskipunina er sérstaklega tekið fram að ofangreindur listi sé ekki tæmandi og ekki sé um „heildarviðmiðanir“ að ræða. Öllu heldur er listanum ætlað að gefa hugmynd um þá tegund gagna sem nota má til að rökstyðja að um sameiginlega yfirburðastöðu (fákeppni) sé að ræða á grundvelli þegjandi samkomulags ⁽¹¹¹⁾. Eins og áður er getið er listinn einnig til vitnis um að fyrirtæki geta talist hafa sameiginlega yfirburðastöðu þótt engin skipulagsleg tengsl séu milli þeirra. Aftur á móti liggur ljóst fyrir að séu slík tengsl milli fyrirtækjanna má nota þau, ásamt einu eða fleiri viðmiðum úr ofangreindum lista, til að skýra hvers vegna líklegt er að til samhæfðra aðgerða komi á tilteknum fákeppnismarkaði. Sé engin slík tengsl að finna er nauðsynlegt að taka til athugunar ýmsa eiginleika markaðarins til að komast að því hvort hann stuðlar að sameiginlegri yfirburðastöðu á grundvelli þegjandi samkomulags. Þó að þessir eiginleikar samsvari oft ofangreindum lista er nauðsynlegt að taka þá til athugunar hvern og einn og meta þá í heild í stað þess að nota listann sem vélrænan gátlista. Með fyrirvara um aðstæður í einstökum tilvikum nægir sú staðreynd að ekki hafi tekist að finna einhvern þeirra skipulagslegu þátta, sem venjulega eru til merkis um sameiginlega yfirburðastöðu, ekki eitt og sér til að útiloka að um samhæfðar aðgerðir geti verið að ræða ⁽¹¹²⁾.
100. Á fákeppnismarkaði, sem fullnægir flestum ef ekki öllum ofangreindum viðmiðum, ber einkum að rannsaka hvort markaðsaðilar hafi ríka ástæðu til að sammælast um samhæfðar markaðsaðgerðir og forðast samkeppni sín í milli. Sú er raunin þar sem langtímaávinningur af samkeppnis- hamlandi aðgerðum vegur upp skammtímaávinning af samkeppni.
101. Rétt er að taka fram að það eitt að fákeppni ríki á tilteknum markaði réttlætir ekki nauðsynlega þá niðurstöðu að uppbygging hans stuðli að sameiginlegri yfirburðastöðu á grundvelli þegjandi samkomulags ⁽¹¹³⁾.
102. Þegar hugtakinu sameiginleg yfirburðastaða á grundvelli þegjandi samkomulags er beitt munu þau viðmið vega þyngst sem ráða úrslitum um hvort fyrirtæki sammælast um samhæfðar aðgerðir á markaðnum sem er til athugunar. Til að mynda komst framkvæmdastjórnin að þeirri niðurstöðu í málinu COMP/M.2499 – *Norske Skog/Parenco/Walsum* að þótt fáir seljendur væru starfandi á mörkuðum fyrir dagblaða- og tímaritapappír úr trjáviði, vörurnar væru einsleitar, sveigjanleiki eftirspurnar mjög lítill, kaupmáttur lítill og aðgangshindranir miklar háttáði þannig til að vegna óstöðugrar markaðshlutdeildar og ólíkrar kostnaðaruppbyggingar og ekki síst að torvelt væri að hafa yfirsýn yfir fjárfestingarákvarðanir og að fyrirtækin virtust ekki hafa tök á að beita gagnráðstöfunum yrdi þegjandi samkomulag á fákeppnismarkaðnum að teljast ólíklegt og óhaldsbært ⁽¹¹⁴⁾.
- 3.1.2.3 Sameiginleg yfirburðastaða í fjarskiptagreinum
103. Þegar eftirlitsyfirvöld í EFTA-rikjunum beita hugtakinu sameiginleg yfirburðastaða geta þau einnig haft hliðsjón af ákvörðunum sem framkvæmdastjórnin hefur tekið á grundvelli samrunareglugerðarinnar á sviði fjarskipta og hafa að geyma athugun hennar á því hvort hinar tilkynntu samfylkingar gætu leitt til sameiginlegrar yfirburðastöðu.

⁽¹¹¹⁾ Sjá mál COMP/M.2498 – *UPM-Kymmene/Haindl* og 77. mgr. máls COMP/M.2499 – *Norske Skog/Parenco/Walsum*.

⁽¹¹²⁾ Sjá til dæmis mál COMP/M.2097 – *SCA/Metsä Tissue*.

⁽¹¹³⁾ Til að mynda var það niðurstaða framkvæmdastjórnarinnar í málinu COMP/M.2201 – *MAN/Auwärter* að þótt tveir af framleiðendum á þýskum strætisvagnamarkaði, MAN/Auwärter og EvoBus, myndu hvor um sig geta fullnægt nær helmingi þess markaðar væri engin hætt á því að þeir næðu sameiginlegri yfirburðastöðu. Nánar tiltekið taldi framkvæmdastjórnin ólíklegt að EvoBus og MAN/Auwärter gerðu með sér þegjandi samkomulag um skiptingu markaðarins, þar eð ekki væri til að dreifa samræmingaraðferðum sem fyrirtækin gætu nýtt sér. Í öðru lagi væri ýmislegt ólíkt með EvoBus og MAN/Auwärter, m.a. mismunandi kostnaðaruppbygging, sem gerði samkeppni milli fyrirtækjanna líklegri en samráð. Í málinu *Alcoa/British Aluminium* taldi framkvæmdastjórnin jafnframt að þótt nær 80% af sölu á viðkomandi markaði kæmu frá tveimur fyrirtækjum væri ekki unnt að halda því fram að markaðurinn stuðlaði að fákeppnisyfirlaðum, þar eð i) markaðshlutdeild væri breytileg og óstöðug og ii) eftirspurn væri býsna ójöfn og því erfitt fyrir fyrirtækin að bregðast samræma aðgerðir sínar með þegjandi samkomulagi. Ennfremur væri ýmislegt óljóst um verðlagningu á markaðnum og kaupendur réðu yfir verulegum kaupmætti sem þeir gætu nýtt sér til mótvægis. Það styrkti frekar þessa niðurstöðu framkvæmdastjórnarinnar að ekki virtist líklegt að fyrirtækin hefðu bolmagn til gagnráðstafana til að styðja samhæfingu sín á milli með þegjandi samkomulagi og að samkeppni á markaðnum réðst ekki af verði eingöngu heldur að verulegu leyti af tækninýjungum og notendaþjónustu, mál COMP/M.2111 – *Alcoa/British Aluminium*.

⁽¹¹⁴⁾ Framkvæmdastjórnin taldi einnig í máli COMP/M.2348 – *Outokumpu/Norzink* að þótt fáir seljendur væru á sinkmarkaði, aðgangshindranir miklar og litlar líkur á vaxandi eftirspurn væri ólíklegt að markaðurinn þróaðist á þann veg að það leiddi til samhæfingar ef unnt væri að sýna fram á i) að markaðsaðilar hefðu ekki tök á að stýra verðmyndun og ii) að kostnaðaruppbygging framleiðenda væri ólík og ósennilegt að fyrirtækin hefðu bolmagn til að beita hvert annað gagnráðstöfunum.

104. Í málinu *MCI WorldCom/Sprint* tók framkvæmdastjórnin til athugunar hvort hið sameinaða fyrirtæki og Concert Alliance gætu talist hafa sameiginlega yfirburðastöðu á markaði fyrir fjarskiptabjónustu á heimsvísu. Forsendur voru þær að á þessum markaði kepptu rekstraraðilar á grundvelli útboða og að á fyrstu stigum útboðsins byggðist val á þjónustuveitendum aðallega á því að þeir gætu veitt vandaða og sérsníðna gæðabjónustu, en ekki á verði, og athugun framkvæmdastjórnarinnar beindist að því hvort markaðsaðilar hefðu (og hefðu haft) ástæðu til þöguls samkomulags um aðgerðir til að hafa áhrif á niðurstöðu útboða ⁽¹¹⁵⁾. Eftir gagngera athugun á uppbyggingu markaðarins (hvort hann einkenndist af einsleitum vörum, miklum aðgangshindrunum eða mótvægiskaupmætti viðskiptavina o.s.frv.) var það niðurstaða framkvæmdastjórnarinnar að hún gæti ekki sýnt fram á að samkeppnisaðhald frá keppinautum vantaði – en það er lykilatriði í athugun á því hvort þögult samkomulag um samhæfðar aðgerðir sé haldbært – og var því ákveðið að láta málið niður falla ⁽¹¹⁶⁾.
105. Í málinu *BT/Esat* ⁽¹¹⁷⁾ rannsakaði framkvæmdastjórnin meðal annars hvort skilyrði á markaði á Írlandi fyrir upphringiaðgang að Interneti gætu stuðlað að tvíkeppni milli Eircom, rekstraraðilans sem fyrir var, og nýja, sameinaða fyrirtækisins. Niðurstaðan varð að svo væri ekki af eftirtöldum ástæðum. Í fyrsta lagi væri markaðshlutdeild óstöðug, í öðru lagi tvöfaldaðist eftirspurn á hverjum sex mánuðum, í þriðja lagi gæti tengibúnaður fyrir Internet ekki talist einsleitur og loks væri tæknienurnýjun eitt helsta einkenni á markaðnum ⁽¹¹⁸⁾.
106. Í málinu *Vodafone/Airtouch* ⁽¹¹⁹⁾ komst framkvæmdastjórnin að þeirri niðurstöðu að fyrirtækið, sem til yrði við samrunann, myndi sameiginlega ráða yfir tveimur af fjórum farsímafyrirtækjum á markaði í Þýskalandi (þ.e. D2 og E-Plus; hin fyrirtækin voru T-Mobil og VIAG Interkom). Þar eð miklar kvaðir væru á aðgangi að markaðnum, í þeim skilningi að fjöldi rekstrarleyfa takmarkaðist af tiltækum tíðnum, og markaðsskilyrði væru gegnsæ, væri ekki unnt að útiloka að til yrði tvíkeppnismarkaður sem gæti stuðlað að samhæfðum aðgerðum ⁽¹²⁰⁾.
107. Í málinu *France Télécom/Orange* var niðurstaða framkvæmdastjórnarinnar sú að þar til Orange hóf rekstur á farsímamarkaði í Belgíu hefðu Proximus og Mobistar, fyrirtækin sem fyrir voru, haft tök á að beita sameiginlegri yfirburðastöðu. Framkvæmdastjórnin benti á að næstu fjögur ár áður en Orange kom inn á markaðinn hefði verðskrá fyrirtækjanna tveggja verið afar svipuð og gegnsæ og tekið nákvæmlega sömu breytingum ⁽¹²¹⁾. Í sömu ákvörðun vísaði framkvæmdastjórnin jafnframt á bug þeim fullyrðingum annarra aðila að hætta væri á að Vodafone og France Télécom öðluðust yfirburðastöðu á samevrópskum markaði fyrir farsímabjónustu sem seld er notendum sem ferðast milli landa. Annars vegar væri verulegur munur á markaðshlutdeild fyrirtækjanna tveggja, og hins vegar yrði markaðurinn að teljast nýmarkaður sem einkenndist af vaxandi eftirspurn og miklum fjölda mismunandi þjónustutegunda á mismunandi verði ⁽¹²²⁾.

⁽¹¹⁵⁾ Sjá 263. mgr. máls COMP/M.1741 – *MCI WorldCom/Sprint*.

⁽¹¹⁶⁾ Sama, 257.–302. mgr.

⁽¹¹⁷⁾ Mál COMP/M.1838 – *BT/Esat*.

⁽¹¹⁸⁾ Sama, 10.–14. mgr.

⁽¹¹⁹⁾ Mál nr. IV/M.1430 – *Vodafone/Airtouch*.

⁽¹²⁰⁾ Sama, 28. mgr. Líkumar á því að til yrði tvíkeppnismarkaður vörðuðu aðeins þrjú stærstu farsímafyrirtækin, þ.e. D2 og E-Plus annars vegar og T-Mobil hins vegar, enda var markaðshlutdeild VIAG Interkom minni en 5%. Framkvæmdastjórnin taldi ekki lengur ástæðu til að hafa áhyggjur af málinu eftir að málstaðilar lýstu yfir að allur hlutur Vodafone í E-Plus yrði seldur.

⁽¹²¹⁾ Sjá 26. mgr. máls COMP/M.2016 – *France Telecom/Orange*.

⁽¹²²⁾ Sama, 39.–40. mgr. Í vinnuskjali með heitinu *On the initial findings of the sector inquiry into mobile roaming charges* gat framkvæmdastjórnin þess i) að ýmislegt benti til að efnahagsleg tengsl væru milli farsímafyrirtækja, einkum samningar um samtengingu, aðild þeirra að „GSM Association“, „WAP Forum“ og „UMTS Forum“ og sú staðreynd að skilmálar reikisamningar væru nánast staðlaðir, og ii) að aðgangshindranir væru sennilega miklar. Í formati framkvæmdastjórnarinnar lagði hún einnig áherslu á að þótt farsímamarkaðurinn byggðist í aðalatriðum á tæknilausnum virtist það ekki hafa haft áhrif á ríkjandi samkeppnisskilyrði á alþjóðlegum heildsölumarkaði fyrir reikiljónustu, sjá:

http://europa.eu.int/comm/competition/antitrust/others/sector_inquiries/roaming, bls. 24 og 25.

4 KVAÐIR SEM LAGÐAR ERU Á SAMKVÆMT RAMMAÁKVÆÐUNUM; VIÐHALD, BREYTINGAR OG AFNÁM Á SLÍKUM KVÖÐUM

108. Í 3. kafla þessara leiðbeininga var fjallað um greiningu á viðkomandi mörkuðum sem eftirlits-yfirvöldum í EFTA-ríkjunum ber að vinna samkvæmt 16. gr. rammatilskipunarinnar í þeim tilgangi að ákvarða hvort virk samkeppni sé á tilteknum markaði, þ.e. hvort á markaðnum sé að finna fyrirtæki sem hafi yfirburðastöðu. Í þessum kafla er markmiðið að leiðbeina eftirlits-yfirvöldum um aðgerðir í kjölfar slíkrar greiningar, þ.e. hvernig standa beri að málum þegar sértækar kvaðir eru lagðar á fyrirtæki sem hafa veruleg markaðsítök, og eftir atvikum um viðhald, breytingar og afnám á slíkum kvöðum. Hér er einnig fjallað um við hvaða aðstæður rétt getur talist, í undantekningartilvikum, að leggja svipaðar kvaðir á fyrirtæki sem teljast ekki hafa veruleg markaðsítök.
109. Sértækar kvaðir, sem lagðar eru á fyrirtæki sem hafa veruleg markaðsítök, geta bæði tekið til heildsölumarkaða og smásölumarkaða. Fjallað er í aðalatriðum um kvaðir, sem varða heildsölumarkaði, í 9.–13. gr. tilskipunarinnar um aðgang. Kvaðir í tengslum við smásölumarkaði koma fram í 17.–19. gr. tilskipunarinnar um alþjónustu.
110. Í tilskipuninni um aðgang er fjallað um eftirfarandi kvaðir: gagnsæi (9. gr.), bann við mismunun (10. gr.), aðskilið bókhald (11. gr.), kvaðir sem varða aðgang að og notkun á sérstakri netaðstöðu (12. gr.) og kvaðir um verðlagseftirlit og kostnaðarbókhald (13. gr.). Í 8. gr. tilskipunarinnar um aðgang er að auki kveðið á um að eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum geti lagt á aðrar kvaðir en þær sem hér hafa verið nefndar. Þeim ber þá að sækja um það til Eftirlitsstofnunar EFTA, en hún ákveður að fengnu álit fjarskiptanefndar EFTA hvort eftirlitsyfirvöldunum sé heimilt að leggja á slíkar kvaðir.
111. Í tilskipuninni um alþjónustu er mælt fyrir um eftirfarandi kvaðir: eftirlit með smásölupjónustu (17. gr.), lágmarkssamstæðu leigulína (18. gr. og VII. viðauki) og forval og fast forval (19. gr.).
112. Samkvæmt rammaákvæðunum ber eingöngu að leggja þessar kvaðir á fyrirtæki sem úrskurðað hefur verið að hafi veruleg markaðsítök á viðkomandi markaði, nema í sérstökum tilvikum sem um getur í undirkafla 4.3 í þessum leiðbeiningum.

4.1 Kvaðir sem lagðar eru á fyrirtæki sem hafa veruleg markaðsítök; viðhald, breytingar og afnám á slíkum kvöðum

113. Eins og útlistað er í 1. kafla merkir hugtakið virk samkeppni að ekkert fyrirtæki njóti yfirburðastöðu á viðkomandi markaði. Sú niðurstaða, að virk samkeppni sé á viðkomandi markaði, jafngildir með öðrum orðum því að á þeim markaði sé hvorki um að ræða yfirburðastöðu eins fyrirtækis né sameiginlega yfirburðastöðu. Aftur á móti merkir sú niðurstaða, að ekki sé virk samkeppni á viðkomandi markaði, að eitt eða fleiri fyrirtæki njóti yfirburðastöðu á þeim markaði.
114. Ef eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríki komast að þeirri niðurstöðu að virk samkeppni ríki á viðkomandi markaði er þeim óheimilt að leggja kvaðir á fyrirtæki á þeim markaði samkvæmt 16. gr. rammatilskipunarinnar. Hafi eftirlitsyfirvöldin áður lagt kvaðir á fyrirtæki á þeim markaði ber þeim að afhema þær og er óheimilt að leggja nýjar kvaðir á það (eða þau) fyrirtæki. Eins og mælt er fyrir um í 3. mgr. 16. gr. rammatilskipunarinnar ber eftirlitsyfirvöldum að veita þeim sem málið varðar hæfilegan uppsagnarfrest þegar kvaðir eru afnumdar.
115. Ef eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríki komast að þeirri niðurstöðu að samkeppni á viðkomandi markaði sé ekki virk vegna þess að eitt eða fleiri fyrirtæki njóti yfirburðastöðu ber þeim að úrskurða í samræmi við 4. mgr. 16. gr. rammatilskipunarinnar að fyrirtækið eða fyrirtækin teljist hafa veruleg markaðsítök og leggja viðeigandi kvaðir á fyrirtækið (fyrirtækin). Aftur á móti er það andstætt ákvæðum nýju rammaákvæðanna, einkum 4. mgr. 16. gr. rammatilskipunarinnar, að úrskurða aðeins að fyrirtæki hafi veruleg markaðsítök á tilteknum markaði en leggja ekki á það viðeigandi kvaðir. Með öðrum orðum verða eftirlitsyfirvöld að leggja að minnsta kosti eina kvöð á fyrirtæki sem teljast hafa veruleg markaðsítök. Ef eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríki komast

að þeirri niðurstöðu að fleiri fyrirtæki en eitt njóti yfirburðastöðu, þ.e. að um sameiginlega yfirburðastöðu sé að ræða, ber þeim einnig að leggja á fyrirtækin þær kvaðir sem best eiga við að teknu tilliti til meðalhófsreglunnar.

116. Hafi kvaðir verið lagðar á fyrirtæki samkvæmt rammaákvæðunum frá 1998 ber eftirlitsyfirvöldunum að taka til athugunar hvort svipaðar kvaðir eigi við samkvæmt nýju rammaákvæðunum, með hliðsjón af nýrri markaðsgreiningu sem er unnin í samræmi við 16. gr. rammatilskipunarinnar og þessar leiðbeiningar. Teljist fyrirtækið hafa veruleg markaðsítök á viðkomandi markaði samkvæmt nýju rammaákvæðunum er heimilt að viðhalda svipuðum kvöðum og þeim sem lagðar voru á samkvæmt rammaákvæðunum frá 1998. Einnig má breyta kvöðunum eða leggja á nýjar kvaðir sem mælt er fyrir um í nýju rammaákvæðunum eftir því sem eftirlitsyfirvöldunum þykir eiga við.
117. Ef ekki er mælt fyrir um ákveðin úrræði í tilskipununum, sjá t.d. 18. og 19. gr. tilskipunarinnar um alþjónustu, ber eftirlitsyfirvöldum að velja úr þeim kvöðum sem getið er í tilskipununum í því skyni að ráða bót á tilteknu vandamáli á markaði þar sem samkeppni telst ekki vera virk. Hyggist eftirlitsyfirvöld leggja á aðrar kvaðir um aðgang og samtengingu en þær sem getið er í tilskipuninni um aðgang verða þau að fá til þess heimild Eftirlitsstofnunar EFTA. Eftirlitsstofnun EFTA ber að leita álits fjarskiptanefndar EFTA áður en ákvörðun er tekin.
118. Samkvæmt EES-löggjöf, og einkum 8. gr. rammatilskipunarinnar, er eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkjunum skylt að sjá til þess að kvaðir, sem þau leggja samkvæmt 16. gr. rammatilskipunarinnar á rekstraraðila sem teljast hafa veruleg markaðsítök, séu réttlætanager og hæfilega þungar að teknu tilliti til markmiðanna sem sett eru í 8. gr. Allar kvaðir, sem eftirlitsyfirvöld leggja á, verða því að vera í hæfilegu hlutfalli við vandann sem ráða á bót á. Samkvæmt 7. gr. rammatilskipunarinnar er eftirlitsyfirvöldum skylt að láta rökstuðning fylgja þegar þau senda eftirlitsyfirvöldum í öðrum ríkjum og Eftirlitsstofnun EFTA upplýsingar um áformaðar ráðstafanir. Í viðbót við markaðsgreininguna sem úrskurður um að fyrirtæki hafi veruleg markaðsítök byggist á þurfa eftirlitsyfirvöld því að láta fylgja ákvörðun sinni réttlætingu á áformuðum ráðstöfunum að teknu tilliti til markmiðanna sem um getur í 8. gr., ásamt útlistun á því hvernig ákvörðunin geti talist hóflega ströng.
119. Eftirlitsstofnun EFTA mun nota meðalhófsregluna sem grundvallarviðmið þegar hún metur áformaðar ráðstafanir eftirlitsyfirvalda í EFTA-ríkjunum í tengslum við málsmeðferðina sem um getur í 7. gr. rammatilskipunarinnar. Meðalhófsreglan er snar þáttur í EES-löggjöf⁽¹²³⁾. Inntak hennar er að aðferðir, sem notaðar eru til að ná tilteknu markmiði, skuli takmarkast við það sem telst hæfilegt og nauðsynlegt til að ná því markmiði. Áformuð ráðstöfun telst samrýmanleg meðalhófsreglunni ef hún er gerð í réttmætum tilgangi og aðferðirnar, sem beitt er, eru bæði nauðsynlegar og jafn lítið íþyngjandi og kostur er; með öðrum orðum eiga þær að takmarkast við það lágmark sem er nauðsynlegt til að ná markmiðinu.
120. Eftirlitsstofnun EFTA ætlast þó ekki til þess, allra síst í upphafi framkvæmdar nýju rammaákvæðanna, að eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum afnemi kvaðir sem lagðar hafa verið á fyrirtæki, sem hafa veruleg markaðsítök, í réttmætum stjórnsýslulegum tilgangi sem enn á rétt á sér, nema hún geti fært viðhlitandi sönnur á að kvaðirnar hafi þegar náð tilgangi sínum og séu því orðnar óþarfar með því að virk samkeppni hafi komist á á viðkomandi markaði. Í nýju rammaákvæðunum er mælt fyrir um ýmis úrræði sem beita skal á mismunandi vandamál og ber að laga þessi úrræði að hverju einstöku vandamáli.
121. Þegar mál eru borin undir Eftirlitsstofnun EFTA í samræmi við 3. mgr. 7. gr. rammatilskipunarinnar mun hún einnig ganga úr skugga um að áformaðar ráðstafanir eftirlitsyfirvalda í EFTA-ríkjunum samræmist rammaákvæðunum í heild og leggja jafnframt mat á áhrif þeirra á framkvæmd EES-samningsins.

⁽¹²³⁾ Sjá til dæmis mál E-3/00 *EFTA Surveillance Authority v Kingdom of Norway*. Skýrsla EFTA-dómstólsins 2001, bls. 73, 27. mgr. og áfram.

122. Eftirlitsstofnun EFTA verður eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkjunum innan handar til að tryggja, eftir því sem unnt er, að beitt sé sambærilegum úrræðum þegar aðstæður í mismunandi EES-ríkjum eru svipaðar. Jafnframt ber eftirlitsyfirvöldunum samkvæmt 2. mgr. 7. gr. rammatilskipunarinnar að leitast við að ná samkomulagi um hvaða úrræði henti best til að höndla tiltekna aðstæður á markaði.

4.2 Millilandamarkaðir: ákvarðanir og sameiginleg greining eftirlitsyfirvalda í EFTA-ríkjunum

123. Í 4. mgr. 15. gr. rammatilskipunarinnar er Eftirlitsstofnun EFTA veitt umboð til að gefa út ákvörðun þar sem millilandamarkaðir tveggja eða fleiri EFTA-ríkja eru tilgreindir að höfðu samráði við eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum og fjarskiptanefnd EFTA. Í 4. mgr. 15. gr. rammatilskipunarinnar, eins og hún var felld inn í EES-samninginn ⁽¹²⁴⁾, eru einnig ákvæði um hvernig standa skuli að málum þegar tilgreindir eru millilandamarkaðir sem ná bæði til EFTA-ríkis og aðildarríkis EB. Í slíkum tilvikum ber Eftirlitsstofnun EFTA og framkvæmdastjórninni að vinna saman í því skyni að ná samkomulagi um samhljóða ákvarðanir þar sem tilgreindur er millilandamarkaður sem nær bæði til EFTA-ríkis og aðildarríkis EB. Almennar samstarfsreglur 109. gr. EES-samningsins skulu gilda að breyttu breytanda.
124. Samkvæmt ákvæðum 5. mgr. 16. gr. rammatilskipunarinnar skulu hlutaðeigandi eftirlitsyfirvöld vinna markaðsgreininguna sameiginlega og ákveða í sameiningu hvort leggja skuli á kvaðir. Þess er vænst að Evrópuhópur eftirlitsyfirvalda (e. *European Regulators Group*) reynist heppilegur vettvangur fyrir sameiginlega greiningu af þessu tagi, en fjölhliða fundir og milliríkjasamstarf af öðru tagi getur einnig talist nauðsynlegt.
125. Í aðalatriðum á sameiginleg greining eftirlitsyfirvalda í EFTA-ríkjunum að fara fram á svipaðan hátt (t.d. að því er varðar opinbera kynningu) og þegar eftirlitsyfirvöld í einu EFTA-ríki vinna að markaðsgreiningu. Nauðsynlegt er að setja nákvæmar reglur um sameiginlega greiningu og ákvarðanir sem teknar eru í sameiningu.

4.3 Tilteknar sértækar kvaðir sem lagðar eru á fyrirtæki sem hafa ekki veruleg markaðsítök

126. Í þessum kafla hefur verið lýst aðferðum sem nota má til að leggja á fyrirtæki, sem hafa veruleg markaðsítök, tilteknar sértækar kvaðir í samræmi við 7. og 8. gr. tilskipunarinnar um aðgang og 16.–19. gr. tilskipunarinnar um alþjónustu. Í undantekningartilvikum er heimilt að leggja svipaðar kvaðir á aðra rekstraraðila en þá sem teljast hafa veruleg markaðsítök, þ.e. í eftirtöldum tilvikum sem talin eru upp í 3. mgr. 8. gr. tilskipunarinnar um aðgang:
- Kvaðir sem varða m.a. aðgang að skilyrtum aðgangskerfum, kvaðir um samtengingu í því skyni að tryggja tengingu enda á milli og aðgang að hugbúnaði og rafrænum dagskráruþplýsingum í því skyni að tryggja aðgang að tilteknum stafrænum sjónvarps- og hljóðvarpsútsendingum (1. og 2. mgr. 5. gr. og 6. gr. tilskipunarinnar um aðgang).
 - Kvaðir um samnýtingu sem eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkjunum er heimilt að leggja á þegar reglur, sem varða umhverfis-, heilbrigðis-, öryggis- eða skipulagsmál, gera það að verkum að önnur fyrirtæki hafa ekki aðra vænlega kosti en samnýtingu (12. gr. rammatilskipunarinnar).
 - Kvaðir um aðskilið bókhald í fyrirtækjum sem veita rafræna fjarskiptaþjónustu og njóta sérréttar eða einkaréttar á öðrum sviðum (13. gr. rammatilskipunarinnar).
 - Kvaðir sem lúta að skuldbindingum sem fyrirtæki tekst á hendur í tengslum við samkeppni eða val til að öðlast rétt til afnota af útvarpstíðni (skilyrði B7 í viðauka við heimildartilskipunina, sem beitt er í krafti 1. mgr. 6. gr. þeirrar tilskipunar).
 - Kvaðir um afgreiðslu símtala til áskrifenda sem notast við tiltekinn númeraforða og kvaðir sem eru nauðsynlegar vegna númeraflutnings (27., 28. og 30. gr. tilskipunarinnar um alþjónustu).
 - Kvaðir sem byggjast á viðeigandi ákvæðum tilskipunarinnar um friðhelgi einkalífsins og rafræn fjarskipti.

⁽¹²⁴⁾ Ákvæði d-liðar 1. mgr. 1. gr. ákvörðunar sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 11/2004 frá 6. febrúar 2004 um breytingu á II. viðauka (Tæknilegar reglugerðir, staðlar, prófanir og vottun), X. viðauka (Hljóð- og myndmiðlun) og XI. viðauka (Fjarskiptaþjónusta) við EES-samninginn.

5 RANNSÓKNARHEIMILDIR OG SAMSTARFSADFERÐIR Í TENGLUM VIÐ MARKAÐSGREININGU

5.1 Yfirlit

127. Í þessum kafla leiðbeininganna er fjallað um aðferðir sem eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum geta notað til að afla upplýsinga í tengslum við markaðsgreiningu.
128. Rammaákvæðin hafa að geyma ákvæði sem heimila eftirlitsyfirvöldum að krefja fyrirtæki, sem veita aðgang að rafrænum fjarskiptanetum og rafrænni þjónustu, um allar upplýsingar, að meðtöldum trúnaðargögnum, sem eftirlitsyfirvöldin þurfa á að halda til að geta metið samkeppnisstöðu á viðkomandi mörkuðum, sem og að leggja á viðeigandi fyrirframkvæðir, og sjá þannig til þess að farið sé að rammaákvæðunum.
129. Í þessum undirkafla leiðbeininganna er einnig fjallað um hvaða ráðstafanir megí gera til að tryggja virkt samstarf milli eftirlitsyfirvalda og samkeppnisyfirvalda í EFTA-ríkjunum annars vegar og milli eftirlitsyfirvalda í mismunandi EFTA-ríkjunum og milli eftirlitsyfirvalda í EFTA-ríkjunum og Eftirlitsstofnunar EFTA hins vegar, svo og milli eftirlitsyfirvalda í EFTA-ríkjunum og eftirlitsyfirvalda í aðildarríkjum EB fyrir tilstuðlan Eftirlitsstofnunar EFTA og framkvæmdastjórnarinnar. Umfram allt fjallar þessi undirkafla um upplýsingaskipti milli þessara stofnana.
130. Á mörgum fjarskiptamörkuðum er framþróunin mjög ör og uppbygging markaðanna breytist hratt. Eftirlitsyfirvöldum einstakra ríkja ber að tryggja að ekki dragist úr hófi að meta hvort samkeppni sé virk, kynna mál opinberlega og úrskurða að fyrirtæki teljist hafa veruleg markaðsítök. Ef ákvörðun tefst að óþörfu getur það dregið úr áhuga fyrirtækja til fjárfestingar á viðkomandi markaði og þar með spilt hagsmunum neytenda.

5.2 Markaðsgreining og rannsóknarheimildir

131. Samkvæmt 1. mgr. 16. gr. rammatilskipunarinnar ber eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkjunum að vinna greiningu á viðkomandi mörkuðum sem tilgreindir eru í tilmælunum, og tengdri ákvörðun ef einhver er, jafnskjótt og auðið er eftir samþykkt eða uppfærslu tilmællanna eða ákvörðunarinnar. Skytt er að birta niðurstöður greiningar á hverjum viðkomandi markaði um sig, ásamt þeim ráðstöfunum sem áformaðar eru, og kynna opinberlega eins og lýst er í 6. kafla þessara leiðbeininga.
132. Til þess að markaðsgreining geti farið fram verða eftirlitsyfirvöldin fyrst að safna öllum þeim gögnum sem þau telja sig þurfa til að geta metið markaðsítök á tilteknum markaði. Eftir því sem nauðsynlegt reynist að afla slíkra gagna beint frá fyrirtækjunum er kveðið á um það í 11. gr. heimildartilskipunarinnar að fyrirtækjum sé skytt samkvæmt almennri heimild sinni að afhenda þær upplýsingar sem eftirlitsyfirvöld þurfa á að halda til að geta unnið markaðsgreiningu í skilningi 2. mgr. 16. gr. rammatilskipunarinnar. Þetta ákvæði hefur stuðning af almennari kvöð í 1. mgr. 5. gr. rammatilskipunarinnar, en þar er kveðið á um að EFTA-ríkin skuli tryggja að fyrirtæki, sem veita aðgang að rafrænum fjarskiptanetum og rafrænni þjónustu, veiti allar þær upplýsingar sem eftirlitsyfirvöld þurfa á að halda til að tryggja að EES-löggjöf sé virt.
133. Þegar eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum senda fyrirtæki beiðni um gögn ber þeim að tilgreina ástæður fyrir beiðninni og gefa tiltekinn skilafrest. Samkvæmt 4. mgr. 10. gr. heimildartilskipunarinnar er heimilt að veita eftirlitsyfirvöldum umboð til að sekta fyrirtæki sem vanrækja að veita upplýsingar.
134. Samkvæmt 4. mgr. 5. gr. rammatilskipunarinnar er eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkjunum skytt að birta allar þær upplýsingar sem geta stuðlað að frjálsum samkeppnismarkaði, að teknu tilliti til ákvæða landslaga um almennan aðgang að upplýsingum og með fyrirvara um ákvæði EES-löggjafar og landslaga um viðskiptaleynd.

135. Þegar um trúnaðargögn er að ræða ber eftirlitsyfirvöldum þó, samkvæmt 3. mgr. 5. gr. rammatilskipunarinnar, að tryggja leynd slíkra upplýsinga í samræmi við ákvæði EES-löggjafar og landslaga um viðskiptaleynd. Þessi trúnaðarkvöð gildir einnig um upplýsingar sem borist hafa með trúnaðarákvæðum frá öðrum opinberum yfirvöldum.

5.3 Samstarf

Samstarf eftirlitsyfirvalda og samkeppnisyrvalda í EFTA-ríkjunum

136. Samkvæmt 1. mgr. 16. gr. rammatilskipunarinnar ber eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkjunum að eiga samstarf við samkeppnisyrvald um markaðsgreiningu eftir því sem við á. EFTA-rikin skulu koma sér upp þeim aðferðum sem nauðsynlegar eru til að tryggja að greining í skilningi 16. gr. rammatilskipunarinnar fari fram á skilvirkan hátt. Eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum vinna markaðsgreiningar sínar í samræmi við aðferðir EES-samkeppnisréttar og álit samkeppnisyrvalda hefur því mikið að segja í tengslum við mat á samkeppni. Samstarf eftirlitsyfirvalda og samkeppnisyrvalda skiptir höfuðmáli þótt eftirlitsyfirvöldin beri lagalega ábyrgð á því að viðkomandi greining fari fram. Ef verkefni, sem um getur í 16. gr. rammatilskipunarinnar, eru samkvæmt landslögum á ábyrgð tveggja eða fleiri mismunandi stjórnsýslustofnana skulu EFTA-rikin sjá til þess að verkaskipting milli stofnananna sé ljós og koma upp aðferðum til samráðs og samstarfs milli þeirra í því skyni að tryggja fullnægjandi samræmi í greiningu á viðkomandi mörkuðum.
137. Samkvæmt 5. mgr. 3. gr. rammatilskipunarinnar ber eftirlitsyfirvöldum og samkeppnisyrvöldum í EFTA-ríkjunum að skiptast á upplýsingum sem nauðsynlegar eru til að unnt sé að beita rammaákvæðunum, og skal gæta sömu þagnarskyldu í stofnun, sem tekur við upplýsingum, og í stofnuninni sem sendi þær. Samkeppnisyrvöldum ber því að veita eftirlitsyfirvöldum allar upplýsingar sem máli skipta og þau hafa aflað í krafti rannsóknar- og fullnustuheimilda sinna, einnig trúnaðargögn.
138. Ef samkeppnisyrvöld í EFTA-ríki telja að flokka beri tiltekna upplýsingar sem trúnaðargögn, í samræmi við ákvæði EES-löggjafar og landslaga um viðskiptaleynd, skal því aðeins afhenda þau eftirlitsyfirvöldum að nauðsyn beri til vegna beitingar rammaákvæðanna. Aðeins skal afhenda gögn sem varða málið og stilla upplýsingaskiptum í hof að teknu tilliti til markmiðsins sem að baki liggur.

Samstarf Eftirlitsstofnunar EFTA og eftirlitsyfirvalda í EFTA-ríkjunum

139. Til þess að framkvæmd rammaákvæðanna sé skilvirk og árangursrík riður á að gott samstarf sé milli Eftirlitsstofnunar EFTA og eftirlitsyfirvalda í EFTA-ríkjunum. Virkt óformlegt samstarf er einkar mikilvægt. Búast má við að samstarfið gagnist báðum aðilum með því að draga úr hættunni á að eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum beiti mismunandi aðferðum, einkum að þau noti mismunandi lausnir á sama vandamáli ⁽¹²⁵⁾.
140. Samkvæmt 2. mgr. 5. gr. rammatilskipunarinnar ber eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkjunum að afhenda Eftirlitsstofnun EFTA þau gögn sem hún þarf á að halda til að geta sinnt verkefnum sínum samkvæmt EES-samningnum. Hér er um að ræða gögn sem varða rammaákvæðin (og notuð verða til að ganga úr skugga um að ráðstafanir eftirlitsyfirvaldanna samræmist löggjöfinni).
141. Ef eftirlitsyfirvöldin senda Eftirlitsstofnun EFTA gögn sem þau hafa beðið fyrirtæki að láta í té, ber þeim að tilkynna fyrirtækjunum að gögnin hafi verið afhent.
142. Eftirlitsstofnun EFTA er einnig heimilt að afhenda slík gögn eftirlitsyfirvöldum í öðrum ríkjum nema upprunalegu eftirlitsyfirvöldin hafi lagt fram sérstaka, rökstudda beiðni um að það sé ekki gert. Eftirlitsstofnun EFTA mun að jafnaði tilkynna fyrirtækinu, sem afhenti gögnin upphaflega, að þær hafi verið sendar öðrum eftirlitsyfirvöldum, enda þótt engin lagaákvæði mæli fyrir um það.

⁽¹²⁵⁾ Fjarskiptanefnd EFTA hefur einnig það hlutverk, eins og kveðið er á um í rammatilskipuninni, að tryggja virkt samstarf milli Eftirlitsstofnunar EFTA og EFTA-ríkjanna.

Samstarf eftirlitsyfirvalda: samstarf milli eftirlitsyfirvalda í EFTA-ríkjunum og milli stoða á Evrópska efnahagssvæðinu

143. Einkar mikilvægt er að eftirlitsyfirvöld á öllu Evrópska efnahagssvæðinu komi sér upp sameiginlegum stjórnsýsluháttum til þess að ýta undir þróun efnahagssvæðisins á sviði rafrænna fjarskipta. Eftirlitsyfirvöldum er af þeim sökum gert skylt í 2. mgr. 7. gr. rammatilskipunarinnar að vinna á gagnsæjan hátt að því, sín á milli og með samstarfi við Eftirlitsstofnun EFTA, að samræma beitingu nýju rammaákvæðanna í öllum EFTA-ríkjunum. Eftirlitsstofnun EFTA og framkvæmdastjórnin skulu hafa með sér náð samstarf í því skyni að tryggja upplýsingaskipti milli stoða EES-samstarfsins og einsleita beitingu nýju rammaákvæðanna á öllu Evrópska efnahagssvæðinu. Þess er vænst að fundur Evrópuhópur eftirlitsyfirvalda verði mikilvægur vettvangur fyrir slíkt samstarf.
144. Í 2. mgr. 5. gr. rammatilskipunarinnar er einnig kveðið á um að eftirlitsyfirvöld geti skipst á gögnum milliliðalaust, enda liggja fyrir rökstudd beiðni þess efnis. Einkum verður þörf á þessu þegar greina þarf millilandaþætti, en einnig í tengslum við samstarf á vettvangi Evrópuhóps eftirlitsaðila. Þegar eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum skiptast á gögnum skal jafnan gætt fyllsta trúnaðar.

6 SAMRÁÐSAÐFERÐIR OG AÐFERÐIR VIÐ BIRTINGU ÁFORMAÐRA ÁKVARÐANA EFTIRLITSYFIRVALDA Í EFTA-RÍKJUNUM**6.1 Opinber kynning**

145. Að undanskildum bráðatilvikum sem fjallað er um hér á eftir ber eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríki, sem undirbúa ráðstafanir sem gætu haft veruleg áhrif á viðkomandi markaði, að gefa þeim, sem hagsmuna eiga að gæta, tækifæri til að bera upp athugasemdir. Í þessu skyni ber eftirlitsyfirvöldunum að kynna áformaðar ráðstafanir opinberlega. Ef hinar fyrirhuguðu ráðstafanir varða úrskurð um hvort fyrirtæki teljist hafa veruleg markaðsítök skulu eftirtalin atriði fylgja:
- Hvaða markaðsskilgreining var notuð og hvers vegna hún var notuð, að undanskildum upplýsingum sem eiga að njóta trúnaðar samkvæmt ákvæðum EES-löggjafar og landslaga um viðskiptaleynd.
 - Gögn sem sýna að fyrirtæki njóti yfirburðastöðu, að undanskildum upplýsingum eiga að njóta trúnaðar samkvæmt ákvæðum EES-löggjafar og landslaga um viðskiptaleynd, ásamt nöfnum þeirra fyrirtækja sem fyrirhugaður úrskurður um veruleg markaðsítök varðar.
 - Nákvæmar upplýsingar um atvinnugreinabundnar kvaðir sem taka til ofangreindra fyrirtækja og eftirlitsyfirvöldin áforma að leggja á, viðhalda, breyta eða afnema, ásamt rökstuðningi fyrir því að hinar áformuðu ráðstafanir séu hæfilega strangar.
146. Ætla skal hæfilegan langan tíma til kynningar. Það má þó ekki verða til þess að tefja ákvarðanir eftirlitsyfirvalda um of, enda gæti það tafið framþróun á markaðnum. Þegar um ræðir ákvarðanir, sem varða úrskurð um að fyrirtæki teljist hafa veruleg markaðsítök, telur Eftirlitsstofnun EFTA hæfilegt að ætlaðir séu tveir mánuðir til opinberrar kynningar. Víkja má frá þessu ef sérstakar ástæður eru til. Þegar fyrirhuguð ákvörðun um markaðsítök byggist á niðurstöðum annarrar opinberrar kynningar má þó ætla styttri tíma en tvo mánuði til kynningar á slíkri ákvörðun.

6.2 Aðferðir til að skapa heildstæðan fjarskiptamarkað á Evrópska efnahagssvæðinu

147. Ef eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríki undirbúa ráðstafanir í tengslum við skilgreiningu á mörkuðum eða markaðsgreiningu samkvæmt 15. og 16. gr. rammatilskipunarinnar, eða beita tilteknum öðrum greinum rammaákvæðanna ⁽¹²⁶⁾, og slíkar ráðstafanir hafa áhrif á viðskipti milli aðildarríkja

⁽¹²⁶⁾ Nánar tiltekið er um eftirtaldir greinar að ræða: 15. og 16. gr. rammatilskipunarinnar (í síðarnefndu greininni er vísað til 16.–19. gr. tilskipunarinnar um alþjónustu og 7. og 8. gr. tilskipunarinnar um aðgang), 5. og 8. gr. tilskipunarinnar um aðgang (í síðarnefndu greininni er vísað til kvaðanna sem mælt er fyrir um í 9.–13. gr. tilskipunarinnar um aðgang) og 16. gr. tilskipunarinnar um alþjónustu (í þeirri grein er vísað til 17.–19. gr. tilskipunarinnar um alþjónustu). Að auki hefur 6. gr. tilskipunarinnar um aðgang sjálf að geyma millilivilvisun til 7. gr. rammatilskipunarinnar, þótt ekki sé vísað beint til hennar í þeirri grein, og aðferðirnar sem þar er lýst gilda því um hana.

EES-samningsins ber þeim að koma ráðstöfununum á framfæri við eftirlitsyfirvöld í öðrum EFTA-ríkjum sem eiga aðild að Evrópska efnahagssvæðinu og Eftirlitsstofnun EFTA, ásamt rökstuðningi, í samræmi við 3. mgr. 7. gr. rammatilskipunarinnar. Þetta ber að gera um leið og opinber kynning á ráðstöfununum hefst. Þá ber eftirlitsyfirvöldunum að gefa eftirlitsyfirvöldum í öðrum ríkjum og Eftirlitsstofnun EFTA færi á að segja álit sitt á fyrirhuguðum ráðstöfunum áður en endanleg ákvörðun er tekin. Fresturinn, sem eftirlitsyfirvöldin gefa eftirlitsyfirvöldum í öðrum ríkjum og Eftirlitsstofnun EFTA til að bera upp athugasemdir, skal vera hinn sami og gefinn er í tengslum við opinbera kynningu heima fyrir nema sá frestur sé skemmri en lágmarksfresturinn einn mánuður sem kveðið er á um í 3. mgr. 7. gr. rammatilskipunarinnar.

148. Að því er varðar ráðstafanir sem gætu haft áhrif á viðskipti milli samningsríkjanna ber að skilja það hugtak sem ráðstafanir sem gætu haft áhrif, bein eða óbein, raunveruleg eða hugsanleg, á samsetningu viðskipta milli aðildarríkja EES-samningsins á einhvern þann hátt sem hamlaði framkvæmd EES-samningsins ⁽¹²⁷⁾. Líkur eru því til að hugtakið áhrif á viðskipti milli aðildarríkja EES-samningsins varði ráðstafanir af margvíslegu tagi ⁽¹²⁸⁾.
149. Eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkjunum ber að birta niðurstöður opinberrar kynningar nema þegar um ræðir gögn sem eiga að njóta trúnaðar samkvæmt ákvæðum EES-löggjafar og landslaga um viðskiptaleynd.
150. Að undanskildum tveimur sérstökum tilvikum, sem fjallað er um í næstu málsgrein, er hlutaðeigandi eftirlitsyfirvöldum heimilt að samþykkja tilteknar ráðstafanir endanlega eftir að fjallað hefur verið um sjónarmið sem koma fram við lögbundna kynningu. Í kjölfar þess ber að koma hinum endanlegu ráðstöfunum á framfæri við Eftirlitsstofnun EFTA án tafar.

6.3 Heimildir Eftirlitsstofnunar EFTA til að krefjast þess að eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum afturkalli fyrirhugaðar ráðstafanir

151. Samkvæmt 4. mgr. 7. gr. rammatilskipunarinnar hefur Eftirlitsstofnun EFTA heimild til þess, í tveimur sérstökum tilvikum, að krefjast þess að eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríki afturkalli fyrirhugaðar ráðstafanir sem falla undir 3. mgr. 7. gr. tilskipunarinnar:
 - Ef hinar fyrirhuguðu ráðstafanir fela í sér skilgreiningu á viðkomandi markaði sem er frábrugðinn markaðnum sem skilgreindur er í tilmælunum.
 - Ef hinar fyrirhuguðu ráðstafanir fela í sér ákvörðun um hvort fyrirtæki teljist hafa veruleg markaðsítök, annaðhvort eitt og sér eða ásamt öðrum fyrirtækjum.
152. Í þessum tveimur tilvikum skal fresta gildistöku ráðstafananna, þó eigi lengur en um tvo mánuði, ef Eftirlitsstofnun EFTA hefur tilkynnt eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkinu á kynningartímanum að hún telji að hinar fyrirhuguðu ráðstafanir myndu hamla framkvæmd EES-samningsins eða ef hún telur mikinn vafa leika á að ráðstafanirnar samrýmist EES-löggjöf.
153. Á þessu tveggja mánaða tímabili er Eftirlitsstofnun EFTA heimilt, að höfðu samráði við fjarskiptanefnd EFTA í samræmi við viðeigandi málsmæðferð, að taka ákvörðun um að krefjast þess að eftirlitsyfirvöldin afturkalli hinar fyrirhuguðu ráðstafanir. Ákvörðun Eftirlitsstofnunar EFTA skal fylgja ítarleg og hlutlæg greining á því hvers vegna hún telur að ekki beri að hrinda hinum fyrirhuguðu ráðstöfunum í framkvæmd, ásamt sértækum tillögum að breytingum. Taki Eftirlitsstofnun EFTA ekki ákvörðun áður en fresturinn rennur út er eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkinu heimilt að framkvæma ráðstafanirnar.

6.4 Bráðatilvik

154. Í undantekningartilvikum er eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkjunum heimilt að gera bráðaráðstafanir til þess að viðhalda samkeppni og verja hagsmunum neytenda. Eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríki geta því, í undantekningartilvikum, beitt hæfilega ströngum ráðstöfunum til bráðabirgða án þess að leita álits hagsmunaaðila, eftirlitsyfirvalda í öðrum ríkjum eða Eftirlitsstofnunar EFTA. Hafi eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríki gert slíkar bráðaráðstafanir ber þeim að senda Eftirlitsstofnun EFTA og eftirlitsyfirvöldum í öðrum ríkjum tilkynningu um það tafarlaust ásamt ítarlegum

⁽¹²⁷⁾ Sjá 38. forsendu rammatilskipunarinnar.

⁽¹²⁸⁾ Sjá til dæmis 40. mgr. máls E-7/01 Hegelstad. Skýrsla EFTA-dómstólsins 2002, bls. 322.

rökstuðningi. Eftirlitsstofnun EFTA mun þá ganga úr skugga um að ráðstafanirnar samrýmist EES-löggjöf og meta einkum hvort þær geti talist hæfilega strangar með tilliti til stefnumiðanna sem sett eru í 8. gr. rammtilskipunarinnar.

155. Ef eftirlitsyfirvöldin kjósa að gera bráðabirgðaráðstafanir varanlegar, eða framlengja gildistíma þeirra, skal fara fram venjuleg kynning eins og lýst hefur verið hér á undan. Erfitt er að sjá fyrir aðstæður sem gætu réttlætt bráðaráðstafanir í þeim tilgangi að skilgreina markað eða úrskurða að fyrirtæki hafi veruleg markaðsítök, enda er ekki unnt að gera slíkar ráðstafanir með stuttum fyrirvara. Eftirlitsstofnun EFTA telur því ekki að eftirlitsyfirvöld í EFTA-rikinum muni grípa til þessarar aðferðar í slíkum tilvikum.

6.5 Endanleg ákvörðun

156. Þegar eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríki hafa tekið endanlega ákvörðun ber þeim að senda Eftirlitsstofnun EFTA upplýsingar um heiti þeirra fyrirtækja sem teljast hafa veruleg markaðsítök og kvaðir sem á þau hafa verið lagðar, í samræmi við ákvæði 2. mgr. 36. gr. tilskipunarinnar um alþjónustu og 2. mgr. 15. mgr. og 2. mgr. 16. gr. tilskipunarinnar um aðgang. Eftirlitsstofnun EFTA skal birta þessar upplýsingar með aðgengilegum hætti og framsenda þau fjarskiptanefnd EFTA eftir því sem við á.
157. Jafnframt ber eftirlitsyfirvöldum að birta heiti fyrirtækjanna sem teljast hafa veruleg markaðsítök ásamt upplýsingum um kvaðir sem á þau hafa verið lagðar. Þeim ber að sjá til þess að upplýsingarnar séu dagréttar og birtar opinberlega með þeim hætti að allir hagsmunaaðilar eigi greiðan aðgang að þeim.

TILMÆLI EFTIRLITSSTOFNUNAR EFTA

2006/EES/21/02

(nr. 194/04/COL)

frá 14. júlí 2004

um viðkomandi vöru- og þjónustumarkaði á sviði fjarskipta sem ástæða kann að vera til að fella undir fyrirframkvæðir í samræmi við tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2002/21/EB um sameiginlegan regluramma um rafræn fjarskiptanet og -þjónustu, í þeirri mynd sem hún var felld inn í samninginn um Evrópska efnahagssvæðið

EFTIRLITSSTOFNUN EFTA HEFUR SAMÞYKKT EFTIRFARANDI TILMÆLI,

að teknu tilliti til samningsins um Evrópska efnahagssvæðið ⁽¹⁾,

með hliðsjón af samningi milli EFTA-ríkjanna um stofnun eftirlitsstofnunar og dómstóls, einkum b-lið 2. mgr. 5. gr.,

með hliðsjón af gerðinni sem um getur í lið 5cl í XI. viðauka við EES-samninginn, með áorðnum breytingum samkvæmt aðlögunarákvæðum í bókun 1 við samninginn og aðlögunarákvæðum vegna einstakra atvinnugreina í XI. viðauka við samninginn, tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2002/21/EB um sameiginlegan regluramma um rafræn fjarskiptanet og -þjónustu ⁽²⁾, einkum 1. mgr. 15. gr.,

og að teknu tilliti til eftirfarandi:

- 1) Í tilskipun 2002/21/EB (sem nefnist hér „rammatilskipunin“) voru sett ný rammaákvæði um fjarskipti þar sem brugðist er við sívaxandi tæknisamruna með því að láta ákvæðin ná til allra netkerfa og allrar þjónustu á sviði fjarskipta. Markmiðið er að draga smám saman úr atvinnugreinabundnum fyrirframkvæðum eftir því sem samkeppni eykst á markaðnum.
- 2) Samkvæmt 15. gr. rammatilskipunarinnar ber Eftirlitsstofnun EFTA (sem nefnist hér „eftirlitsstofnunin“) að gefa út tilmæli um viðkomandi vöru- og þjónustumarkaði í framhaldi af samráði við almenning og eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum.
- 3) Framkvæmdastjórn Evrópubandalaganna hefur gefið út tilmæli 2003/311/EB um viðkomandi vöru- og þjónustumarkaði á sviði fjarskipta sem ástæða kann að vera til að fella undir fyrirframkvæðir í samræmi við tilskipun 2002/21/EB ⁽³⁾.
- 4) Til þess að tryggja einsleita framkvæmd EES-löggjafar á öllu Evrópska efnahagssvæðinu lætur eftirlitsstofnunin þessi tilmæli fylgja samvarandi tilmælum framkvæmdastjórnarinnar eftir því sem frekast er unnt.
- 5) Tilgangur þessara tilmæla er að tilgreina þá vöru- og þjónustumarkaði sem ástæða getur verið til að fella undir fyrirframkvæðir. Í þessum fyrstu tilmælum verður þó að taka tillit til breytingarinnar frá rammaákvæðunum frá 1998 yfir í nýju rammaákvæðin. Í tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2002/19/EB um aðgang að rafrænum fjarskiptanetum og samtengingu þeirra og tilheyrandi aðstöðu ⁽⁴⁾, sem nefnist hér „aðgangstilskipunin“, og tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2002/22/EB um alþjónustu og réttindi notenda að því er varðar rafræn fjarskiptanet og þjónustu ⁽⁵⁾, sem nefnist hér „tilskipunin um altæka þjónustu“, eru þegar tilgreind ákveðin markaðssvæði sem eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkjunum ber að greina jafnframt mörkuðum sem um getur í þessum tilmælum. Samkvæmt rammatilskipuninni er það hlutverk eftirlitsyfirvalda í EFTA-ríkjunum að skilgreina í sínu umdæmi landsvæðið sem viðkomandi markaðir ná yfir.

⁽¹⁾ Nefnist hér „EES-samningurinn“.

⁽²⁾ Stjótið. EB L 108, 24.4.2002, bls. 33.

⁽³⁾ Stjótið. ESB L 114, 8.5.2003, bls. 45.

⁽⁴⁾ Stjótið. EB L 108, 24.4.2002, bls. 7, eins og hennar er getið í lið 5cj í XI. viðauka við EES-samninginn og með áorðnum breytingum skv. aðlögunarákvæðum í bókun 1 við samninginn og aðlögunarákvæðum vegna einstakra atvinnugreina í XI. viðauka við samninginn.

⁽⁵⁾ Stjótið. EB L 108, 24.4.2002, bls. 51, eins og hennar er getið í lið 5cm í XI. viðauka við EES-samninginn og með áorðnum breytingum skv. aðlögunarákvæðum í bókun 1 við samninginn og aðlögunarákvæðum vegna einstakra atvinnugreina í XI. viðauka við samninginn.

- 6) Samkvæmt rammaákvæðunum frá 1998 er heimilt að notast við fyrirframkvaðir á ýmsum sviðum fjarskipta. Þessi svið eru skilgreind í tilskipunum á þessu sviði en eru ekki alltaf „markaðir“ í skilningi samkeppnisréttar og fordæmisréttar sem gildir á Evrópska efnahagssvæðinu. Í I. viðauka við rammatilskipunina er að finna skrá um markaðssvæði af þessu tagi sem taka ber með í upphaflegri gerð tilmælanna.
- 7) Eins og skýrt má vera af fyrirsögn I. viðauka við rammatilskipunina skulu öll markaðssvæði, sem þar eru talin, tekin með í upphaflegri gerð tilmælanna til þess að eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum geti tekið til endurskoðunar gildandi kvaðir sem lagðar voru á í samræmi við rammaákvæðin frá 1998.
- 8) Samkvæmt 1. mgr. 15. gr. rammatilskipunarinnar ber eftirlitsstofnuninni að skilgreina markaði í samræmi við meginreglur gildandi samkeppnisréttar á Evrópska efnahagssvæðinu. Eftirlitsstofnunin hefur því skilgreint markaði (sem samsvara markaðssvæðunum sem um getur í I. viðauka við rammatilskipunina) í samræmi við meginreglur samkeppnisréttar á Evrópska efnahagssvæðinu.
- 9) Fjarskiptamarkaðurinn skiptist í að minnsta kosti tvær mikilvægar gerðir viðkomandi markaða: markaði fyrir vörur og þjónustu sem er seld notendum (smásölumarkaðir) og markaði fyrir aðföng sem fyrirtæki þurfa á að halda til þess að geta selt notendum vörur og þjónustu (heildsölumarkaðir). Þessum tveimur gerðum markaða má skipta í undirmarkaði eftir því hvernig eftirspurn og framboði er háttað í hverju tilviki.
- 10) Þegar markaðir eru skilgreindir og tilgreindir þarf fyrst að lýsa smásölumörkuðum og þróun þeirra á ákveðnu tímabili að teknu tilliti til eftirspurnar- og framboðsstaðgöngu. Þegar samin hefur verið lýsing og skilgreining á smásölumörkuðum, þ.e. framboði og eftirspurn á neytendamarkaði, ber næst að tilgreina viðkomandi heildsölumarkaði, þ.e. eftirspurn og framboð á vörum sem seldar eru þriðja aðila sem selur síðan neytendum.
- 11) Skilgreining á mörkuðum í samræmi við meginreglur gildandi samkeppnisréttar á Evrópska efnahagssvæðinu felur í sér að sum markaðssvæðanna, sem um getur í I. viðauka við rammatilskipunina, taka til fleiri en eins einstaks markaðar vegna þess hvernig eftirspurn er háttað. Dæmi um þetta er smásölumarkaður fyrir fasttengingu við almenna símanetið og símaþjónustu sem er veitt í gegnum fasttengingu. Markaðssvæðið „leigulínuflutningsgeta í heildsölu“, sem um getur í I. viðauka, er skilgreint sem tveir markaðir, endalínur í heildsölu og tengilínur í heildsölu, á grundvelli þess hvernig eftirspurn og framboði er háttað.
- 12) Þegar markaðir eru tilgreindir í samræmi við meginreglur gildandi samkeppnisréttar á Evrópska efnahagssvæðinu ber að taka mið af eftirtöldum þremur skilyrðum. Hið fyrsta er að um sé að ræða miklar og viðvarandi aðgangshindranir, hvort sem þær eiga sér skipulagslegar, lagalegar eða stjórnsýslulegar orsakir. Við rannsókn á því hvaða markaði gæti verið ástæða til að fella undir fyrirframkvaðir í náninni framtíð þarf þó einnig að horfa til þess hvort unnt sé að yfirvinna slíkar hindranir á tímabilinu sem miðað er við, með tilliti til þess hvað fjarskiptamarkaðir eru sveigjanlegir. Annað skilyrðið er því að aðeins ber að taka með markaði sem eru þannig uppbyggðir að á þeim er ekki að vænta virkrar samkeppni á tímabilinu sem miðað er við. Í tengslum við þetta þarf meðal annars að rannsaka hvaða samkeppnisskilyrði liggja að baki aðgangshindrununum. Þriðja skilyrðið er að beiting gildandi samkeppnisréttar á Evrópska efnahagssvæðinu myndi ekki nægja ein og sér til að bæta úr þar sem markaðurinn hefur brugðist.
- 13) Einkum þarf að huga að tvenns konar aðgangshindrunum að því er þessi tilmæli varðar: skipulagslegum hindrunum og lagalegum og stjórnsýslulegum hindrunum.
- 14) Skipulagslegar aðgangshindranir stafa af því að upphaflegar aðstæður að því er varðar kostnað eða eftirspurn leiða til ójafnvægis milli fyrirtækja sem fyrir eru og nýliða á markaði og tefja þannig eða stöðva markaðssókn hinna síðarnefndu. Dæmi um miklar skipulagslegar hindranir eru þegar markaðurinn einkennist af umtalsverðri stærðarhagkvæmni og/eða samlegðaráhrifum og miklum óafturkræfum kostnaði. Enn er unnt að benda á hindranir af því tagi í tengslum við almenna útbreiðslu og framboð á staðaraðgangsnetum með fasttengingu. Skipulagsleg hindrun af svipuðu tagi er þegar ekki er unnt að veita tiltekna þjónustu nema með netkerfisbúnaði sem keppinautar geta ekki líkt eftir af tæknilegum ástæðum eða vegna kostnaðar.

- 15) Lagalegar og stjórnsýslulegar hindranir eru ekki til komnar vegna efnahagsskilyrða heldur ráðast þær af lögum, stjórnsýslureglum eða öðrum ráðstöfunum hins opinbera sem hafa bein áhrif á aðgangsskilyrði og/eða stöðu rekstraraðila á viðkomandi markaði. Dæmi um þetta eru lagalegar eða stjórnsýslulegar hindranir sem hindra markaðssókn með því að takmarka fjölda þeirra fyrirtækja sem hafa leyfi til að nota tíðnirófið til að veita grunnþjónustu. Önnur dæmi um lagalegar og stjórnsýslulegar hindranir eru verðlagseftirlit og aðrar verðlagsráðstafanir sem fyrirtækjum er skylt að hlíta og hafa ekki aðeins áhrif á markaðssókn fyrirtækja heldur einnig stöðu þeirra á markaðnum.
- 16) Aðgangshindranir geta jafnframt farið að skipta minna máli á mörkuðum sem einkennast af nýsköpun og stöðugum tækniframförum. Slíkir markaðir einkennast oft af samkeppnisáðhaldi sem stafar af tækninýjungum hugsanlegra keppinauta sem hafa ekki enn tekið til starfa á markaðnum. Á nýskapandi mörkuðum af þessu tagi getur myndast virk samkeppni, eða samkeppni sem byggist upp á löngum tíma, milli fyrirtækja sem eru ekki nauðsynlega keppinautar á starfandi „kyrrstæðum“ markaði. Í þessum tilmælum eru ekki tilgreindir markaðir sem talið er að muni ekki búa við varanlegar aðgangshindranir um fyrirjáanlegan tíma.
- 17) Þó að markaður einkennist af miklum aðgangshindrunum geta aðrir skipulagslegir þættir leitt til virkrar samkeppni á markaðnum á tímabilinu sem til athugunar er. Þetta getur til að mynda gerst á mörkuðum með fáum, en þó nægilega mörgum, fyrirtækjum sem hafa ólíka kostnaðaruppbýggingu og þurfa að mæta eftirspurn sem sveiflast með verði. Ef framleiðslugeta á markaðnum er umfram eftirspurn getur það sömuleiðis gert keppinautum kleift að auka framleiðslu sína mjög hratt þegar verð hækkar. Á slíkum mörkuðum má þegar fram í sækir búast við breytingum á markaðshlutdeild og/eða verðlækkunum.
- 18) Ákvörðun þess efnis að ástæða geti verið til að fella tiltekinn markað undir fyrirframkvaðir verður einnig að byggjast á mati á því hvort ákvæði gildandi samkeppnisréttar á EES nægi til þess að fækka eða útrýma hindrunum af þessu tagi eða koma á virkri samkeppni. Ennfremur gildir sú meginregla að fella ekki undir fyrirframkvaðir nýmarkaði þar sem fyrirtæki geta öðlast markaðsítök með því að vera fyrst til að sækja inn á markaðinn.
- 19) Við reglulega endurskoðun á mörkuðum, sem tilgreindir eru í þessum tilmælum, ber að taka mið af ofangreindum þremur skilyrðum. Skilyrðin skulu gilda sem ein heild, og því ber ekki að tilgreina tiltekinn markað í síðari útgáfum af tilmælunum nema hann fullnægi öllum skilyrðunum. Hvort fjarskiptamarkaður er tilgreindur áfram í síðari útgáfum af tilmælunum sem markaður, sem ástæða getur verið til að fella undir fyrirframkvaðir, ræðst þannig af því hvort miklar aðgangshindranir eru enn við lýði, af því hversu virk samkeppnin er orðin og í þriðja lagi af því hvort gildandi samkeppnisréttur á EES nægir (án fyrirframkvaða) til að bæta úr þar sem markaðurinn hefur brugðist. Einnig getur gerst að markaður verði fjarlægður úr tilmælunum ef í ljós kemur að myndast hefur varanleg og virk samkeppni á þeim markaði á Evrópska efnahagssvæðinu, að því tilskildu að afnám gildandi kvaða dragi ekki úr þeirri samkeppni.
- 20) Í viðauka við þessi tilmæli er greint frá því hvernig markaðir, sem tilgreindir eru í tilmælunum, tengjast markaðssvæðunum sem getið er í I. viðauka við rammatilskipunina. Þegar eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum endurskoða kvaðir sem lagðar hafa verið á í samræmi við áðurgildandi rammaákvæði, með það fyrir augum að ákveða hvort rétt sé að viðhalda kvöðunum, breyta þeim eða afnema þær, skal miða greininguna við markaði sem tilgreindir eru í tilmælunum til þess að uppfylla það skilyrði að skilgreiningar á mörkuðum með fyrirframkvaðir í huga skuli samrýmast meginreglum samkeppnisréttar á EES. Gildandi kvöðum skal viðhaldið þar til eftirlitsyfirvöldin hafa lokið fyrstu markaðsgreiningu sinni í samræmi við nýju rammaákvæðin.
- 21) Markaðir eru tilgreindir í tilmælum þessum með fyrirvara um markaði sem skilgreindir eru í sérstökum tilvikum samkvæmt gildandi samkeppnisrétti á EES.
- 22) Vegna hins mikla fjölda mismunandi netkerfa og tæknilausna sem er í notkun á Evrópska efnahagssvæðinu verða eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum stundum að ákveða nákvæmlega hvar skilin liggja milli markaðanna sem eru tilgreindir í tilmælunum, eða einstakra hluta þeirra, án þess þó að víkja frá meginreglum gildandi samkeppnisréttar á EES. Eftirlitsyfirvöldum er heimilt að tilgreina aðra markaði en gert er í tilmælunum, að því tilskildu að farið sé að ákvæðum

7. gr. rammatilskipunarinnar. Þar eð fyrirframkvaðir á tilteknum markaði geta haft áhrif á viðskipti milli ríkjanna sem eiga aðild að EES-samningnum, eins og fjallað er um í 38. forsendu rammatilskipunarinnar, er það álit eftirlitsstofnunarinnar að séu markaðir tilgreindir á annan hátt en í tilmælunum falli það að öllum líkindum undir viðeigandi málsmeðferð samkvæmt 7. gr. rammatilskipunarinnar. Ef vanrækt er að tilkynna markað sem hefur áhrif á viðskipti milli ríkjanna sem eiga aðild að EES-samningnum getur það leitt til þess að höfðað verði samningsbrotamál. Eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum skulu tilgreina markaði í samræmi við þær samkeppnisreglur Evrópska efnahagssvæðisins sem fram koma í tilkynningu Eftirlitsstofnunar EFTA um skilgreiningu á hugtakinu viðkomandi markaður að því er varðar samkeppnislög á Evrópska efnahagssvæðinu ⁽⁶⁾, gæta samræmis við leiðbeiningar eftirlitsstofnunarinnar um markaðsgreiningu og mat á verulegum markaðsstyrk og fullnægja ofangreindum þremur skilyrðum. Telji eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríki að eftirspurn og framboð sé með þeim hætti að það réttlæti aðra skilgreiningu á markaði en fram kemur í þessum tilmælum ber þeim að fylgja viðeigandi málsmeðferð samkvæmt 6. og 7. gr. rammatilskipunarinnar.

- 23) Þó að í tilmælum þessum séu tilgreindir vöru- og þjónustumarkaðir sem ástæða gæti verið til að fella undir fyrirframkvaðir merkir það ekki að ávallt sé ástæða til stýringar eða að á þessum mörkuðum verði lagðar á kvaðir samkvæmt sértilskipunum. Ef virk samkeppni er á mörkuðunum er ekki ástæða til stýringar. Einkum er áriðandi að kvaðir séu viðeigandi og í samræmi við eðli vandans sem þær eiga að ráða bót á, ekki íþyngjandi um of og réttlætanlegar að teknu tilliti til markmiðanna sem sett eru í rammatilskipuninni, einkum í þeim skilningi að ávinningur notenda sé sem mestur, samkeppni sé ekki raskað eða hún takmörkuð, ýtt sé undir skilvirkar fjárfestingar í grunnvirkjum og stuðlað að nýsköpun og ýtt sé undir skilvirka notkun og stýringu á tíðnisviðum og númerum.
- 24) Tilmæli þessi hafa verið kynnt almenningi og borin undir eftirlitsyfirvöld og samkeppnisyfirvöld í EFTA-ríkjunum.

ÁKVÆÐI TILMÆLANNA ERU SEM HÉR SEGIR:

1. Mælt er til þess að þegar eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum skilgreina viðkomandi markaði í samræmi við 3. mgr. 15. gr. gerðarinnar sem um getur í lið 5cl í XI. viðauka við EES-samninginn, með áorðnum breytingum skv. aðlögunarákvæðum í bókun 1 við samninginn og aðlögunarákvæðum vegna einstakra atvinnugreina í XI. viðauka við samninginn, *tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 2002/21/EB um sameiginlegan regluramma um rafræn fjarskiptanet og -þjónustu*, sé greiningin látin taka til þeirra vöru- og þjónustumarkaða sem tilgreindir eru í viðaukanum.
2. Tilmælum þessum er beint til EFTA-ríkjanna.

Gjört í Brussel 14. júlí 2004.

Fyrir hönd Eftirlitsstofnunar EFTA

Hannes Hafstein

forseti

⁽⁶⁾ Stjtið. EB L 200, 16.7.1998, bls. 48 og EES-viðbætur við Stjtið. EB nr. 28, 16.7.1998, bls. 3.

VIÐAUKI

Smásala

1. Fasttenging heimila við almenna símkerfið.
2. Fasttenging annarra en heimila við almenna símkerfið.
3. Almenn staðar- og/eða innanlandssímaþjónusta fyrir heimili gegnum fasttengingu.
4. Almenn millilandasímaþjónusta fyrir heimili gegnum fasttengingu.
5. Almenn staðar- og/eða innanlandssímaþjónusta fyrir aðra en heimili gegnum fasttengingu.
6. Almenn millilandasímaþjónusta fyrir aðra en heimili gegnum fasttengingu.
Þessir sex markaðir eru tilgreindir með tilliti til greiningar samkvæmt 17. gr. tilskipunarinnar um alþjónustu.

Markaðirnir, sem hér eru tölusettir 1 til 6, samsvara markaðnum „framboð á tengingu við og notkun á almenna talsímanetinu á föstum stöðum“ sem nefndur er í 1. tölul. I. viðauka við rammatilskipunina. Þessi samsetti markaður er einnig nefndur í 19. gr. tilskipunarinnar um alþjónustu (í tengslum við hugsanleg ákvæði um forval fyrir einstök símöl eða fast forval).

7. Lágmarksframboð á leigulínum (þ.e. tiltekna tegundir leigulína með flutningsgetu allt að 2 Mb/s sem vísað er til í 18. gr. tilskipunarinnar um alþjónustu og VII. viðauka við hana).

Þessi markaður er nefndur í 1. tölul. I. viðauka við rammatilskipunina með tilvísun til 16. gr. tilskipunarinnar um alþjónustu („framboð á aðgangi að leigulínum til endanlegra notenda“).

Vinna þarf markaðsgreiningu í tengslum við 18. gr. tilskipunarinnar um alþjónustu sem tekur til eftirlits með lágmarksframboði á leigulínum.

Heildsala

8. Upphaf samtala í almenna símkerfinu gegnum fasttengingu. Í þessum tilmælum er miðað við að upphaf samtala taki einnig til flutnings staðarsamtala og sé afmarkað í samræmi við skilgreind mörk markaða fyrir samtalsflutning og lúkningu samtala í almenna símkerfinu gegnum fasttengingu.

Þessi markaður samsvarar markaði sem nefndur er í 2. tölul. I. viðauka við rammatilskipunina með tilvísun til tilskipunar 97/33/EB („tilurð samtala í fasta, almenna talsímanetinu“).

9. Lúkning samtala í einstökum almennum símkerfum gegnum fasttengingu.

Í þessum tilmælum er miðað við að lúkning samtala taki einnig til flutnings staðarsamtala og sé afmörkuð í samræmi við skilgreind mörk markaða fyrir upphringingu og samtalsflutning í almenna símkerfinu gegnum fasttengingu.

Þessi markaður samsvarar markaði sem nefndur er í 2. tölul. I. viðauka við rammatilskipunina með tilvísun til tilskipunar 97/33/EB („lúkning samtala í fasta, almenna talsímanetinu“).

10. Símtalsflutningur í fasta almenna símkerfinu.

Í þessum tilmælum er miðað við að afmörkun á símtalsflutningi sé í samræmi við skilgreind mörk markaða fyrir upphringingu og símtalsflutning í almenna símkerfinu gegnum fasttengingu.

Þessi markaður samsvarar markaði sem nefndur er í 2. tölul. I. viðauka við rammatilskipunina með tilvísun til tilskipunar 97/33/EB („umflutningsþjónusta í fasta, almenna talsímanetinu“).

11. Sundurgreindur aðgangur í heildsölu (einnig sameiginlegur aðgangur) að heimtaugum og heimtaugargreinum úr málmi til að veita breiðbandsþjónustu og talþjónustu.

Þessi markaður samsvarar markaði sem nefndur er í 2. tölul. I. viðauka við rammatilskipunina með tilvísun til tilskipunar 97/33/EB og tilskipunar 98/10/EB („aðgangur að fasta, almenna talsímanetinu, þ.m.t. sundurgreindur aðgangur að heimtaug“) og markaðnum sem nefndur er í 3. tölul. I. viðauka við rammatilskipunina með tilvísun til reglugerðar nr. 2887/2000.

12. Breiðbandsaðgangur í heildsölu.

Þessi markaður nær yfir „bitastraumsaðgang“ sem unnt er að nota til breiðbandssendinga á gögnum í báðar áttir, sem og aðgang með annarri tækni sem er seldur í heildsölu ef hann er sambærilegur við bitastraumsaðgang. Hann nær einnig yfir markaðinn „netaðgangur og sérstakur netaðgangur“ sem nefndur er í 2. tölul. I. viðauka við rammatilskipunina en hvorki markaðinn í 11. lið hér á undan né markaðinn í 18. lið.

13. Heimtaugarhlutar leigulína í heildsölu.

14. Tengilínuhlutar leigulína í heildsölu.

Saman samsvara heildsölumarkaðirnir í 13. og 14. lið mörkuðum sem nefndir eru í 2. tölul. I. viðauka við rammatilskipunina með tilvísun til tilskipunar 97/33/EB og tilskipunar 98/10/EB („samtenging leigulína“) og markaði sem nefndur er í 2. tölul. I. viðauka með tilvísun til tilskipunar 92/44/EEB („framboð á leigulínuflugningsgetu í heildsölu til annarra sem bjóða rafræn fjarskiptanet eða -þjónustu“).

15. Aðgangur og upphringing í almennum farsímakerfum, sem nefnd eru (sem tveir liðir) í 2. tölul. I. viðauka við rammatilskipunina með tilvísun til tilskipunar 97/33/EB og tilskipunar 98/10/EB.

16. Svörun símtala í einstökum farsímakerfum.

Þessi markaður samsvarar markaði sem nefndur er í 2. tölul. I. viðauka við rammatilskipunina með tilvísun til tilskipunar 97/33/EB („lúkning símtala í almennum farsímanetum“).

17. Heildsölumarkaður innanlands fyrir millilandareiki í almennum farsímakerfum.

Þessi markaður samsvarar markaðnum sem nefndur er í 4. tölul. I. viðauka við rammatilskipunina.

18. Útsendingarþjónusta fyrir útvarpssendingar til notenda.

Athugið

Eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkjunum er heimilt að ákveða hvort greining fer fram á markaði fyrir „skilyrt aðgangskerfi fyrir stafræna sjónvarps- og hljóðvarpsþjónustu“ í samræmi við 3. mgr. 6. gr. tilskipunarinnar um aðgang. Í 3. mgr. 6. gr. tilskipunarinnar um aðgang er kveðið á um að EFTA-ríkin megi heimila eftirlitsyfirvöldum að taka út markað fyrir aðgangsstýringarkerfi fyrir stafrænar sjónvarps- og hljóðvarpssendingar, án tillits til þess hvaða útsendingarkerfi er notað.

TILMÆLI EFTIRLITSSTOFNUNAR EFTA

2006/EES/21/03

(nr. 193/04/COL)

frá 14. júlí 2004

um tilkynningar, fresti og samráð sem kveðið er á um í 7. gr. tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 2002/21/EB um sameiginlegan regluramma um rafræn fjarskiptanet og -þjónustu

EFTIRLITSSTOFNUN SENDIR FRÁ SÉR EFTIRFARANDI TILMÆLI,

að teknu tilliti til samningsins um Evrópska efnahagssvæðið ⁽¹⁾,

með hliðsjón af samningi milli EFTA-ríkjanna um stofnun eftirlitsstofnunar og dómstóls, einkum b-lið 2. mgr. 5. gr.,

með hliðsjón af gerðinni sem um getur í lið 5cl í XI. viðauka við EES-samninginn með áorðnum breytingum skv. aðlögunarákvæðum í bókun 1 við samninginn og aðlögunarákvæðum vegna einstakra atvinnugreina í XI. viðauka við samninginn (*tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2002/21/EB um sameiginlegan regluramma um rafræn fjarskiptanet og -þjónustu*), einkum 1. mgr. 19. gr.,

og að teknu tilliti til eftirfarandi:

- 1) Samkvæmt hinum nýja regluramma um rafræn fjarskiptanet og -þjónustu ber eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkjunum að stuðla að uppbyggingu innra markaðarins, meðal annars með því að vinna saman og með eftirlitsstofnuninni á gagnsæjan hátt til að tryggja samræmda stjórnvaldsframkvæmd og að samkvæmni sé gætt við beitingu tilskipananna sem mynda reglurammann.
- 2) Til þess að tryggt sé að ákvarðanir, sem teknar eru í einstökum ríkjum, hamli ekki framkvæmd EES-samningsins eða markmiðum sem sett eru í nýja reglurammanum ber eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkjunum að tilkynna Eftirlitsstofnun EFTA (sem nefnist hér „eftirlitsstofnunin“) og eftirlitsyfirvöldum í öðrum ríkjum sem eiga aðild að Evrópska efnahagssvæðinu (EES) fyrirhugaðar ráðstafanir af því tagi sem um getur í 3. mgr. 7. gr. tilskipunar 2002/21/EB (rammatilskipunarinnar).
- 3) Þessu til viðbótar ber eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkjunum að afla heimildar eftirlitsstofnunarinnar fyrir því að leggja á kvaðir sem fjallað er um í annarri undirgrein 3. mgr. 8. gr. tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 2002/19/EB (tilskipunarinnar um aðgang), sem um getur í lið 5cj í XI. viðauka við EES-samninginn með áorðnum breytingum skv. aðlögunarákvæðum í bókun 1 við samninginn og aðlögunarákvæðum vegna einstakra atvinnugreina í XI. viðauka við samninginn, en þar er um aðra málsmeðferð að ræða.
- 4) Sé þess óskað mun eftirlitsstofnunin gefa eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkjunum kost á að ræða væntanleg drög að ráðstöfun áður en þau eru tilkynnt formlega samkvæmt 7. gr. tilskipunar 2002/21/EB (rammatilskipunarinnar) og 3. mgr. 8. gr. tilskipunar 2002/19/EB (tilskipunarinnar um aðgang). Hafi eftirlitsstofnunin tilkynnt eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríki, í samræmi við 4. mgr. 7. gr. tilskipunar 2002/21/EB (rammatilskipunarinnar), að hún telji að fyrirhuguð ráðstöfun myndi hamla framkvæmd EES-samningsins eða verulegur vafi leiki á að hún samrýmist EES-löggjöf verður þeim eftirlitsyfirvöldum við fyrsta tilefni gefið tækifæri til að segja álit sitt á þeim atriðum sem eftirlitsstofnunin telur athugaverð.
- 5) Í tilskipun 2002/21/EB (rammatilskipuninni) er mælt fyrir um ófrávíkjanlega fresti sem virða ber við umfjöllun um tilkynningar samkvæmt 7. gr.
- 6) Til þess að greiða fyrir samvinnu og samráði af því tagi sem mælt er fyrir um í 7. gr. tilskipunar 2002/21/EB (rammatilskipunarinnar) og tryggja árangur af því starfi, sem og til þess að forðast réttaróvissu, er nauðsynlegt að styðjast við skýrar reglur um málsmeðferð í tengslum við tilkynningar og athugun eftirlitsstofnunarinnar á þeim og um útreikning á þeim lögbundnu frestum sem um getur hér á undan.

⁽¹⁾ Nefnist hér „EES-samningurinn“.

- 7) Jafnframt væri til bóta að skýra málsmeðferðarreglur í tengslum við ákvæði annarrar undirgreinar 3. mgr. 8. gr. tilskipunar 2002/19/EB (tilskipunarinnar um aðgang).
- 8) Til þess að einfalda og hraða athugun á fyrirhuguðum ráðstöfunum sem tilkynnt hefur verið um er æskilegt að eftirlitsyfirvöld í EFTA-rikinum noti staðlað snið fyrir tilkynningar (eyðublað fyrir stutta lýsingu á tilkynningu).
- 9) Samkvæmt samkomulagi EFTA-rikjanna er enska vinnutungumál í öllum samskiptum EFTA-rikjanna og eftirlitsstofnunarinnar. Þetta breytir þó engu um rétt einstaklinga og fyrirtækja til að leggja fram skjöl á hvaða tungumáli EES-rikjanna sem vera skal, enda er kveðið á um þann rétt í EES-samningnum.
- 10) Til þess að fullnægja markmiðunum sem mælt er fyrir um í 8. gr. tilskipunar 2002/21/EB (rammatilskipunarinnar), og einkum til að tryggja að samkvæmni sé gætt í eftirliti og við beitingu tilskipunarinnar, skiptir höfuðmáli að fylgja ákvæðum 7. gr. tilskipunarinnar um tilkynningar í einu og öllu og að skilvirkni sé sem mest.
- 11) Til þess að samkvæmni sé gætt við beitingu nýja reglurammans á öllu Evrópska efnahagssvæðinu og til að samvinna eftirlitsyfirvalda í EFTA-rikinum skili tilætluðum árangri er mikilvægt að greið upplýsingaskipti séu milli EES-stoðanna tveggja, EFTA og EB. Í ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 11/2004 er 3. mgr. 7. gr. tilskipunar 2002/21/EB (rammatilskipunarinnar) aðlöguð með sérstöku ákvæði í þessa veru: „Upplýsingaskipti milli innlendra stjórnvalda í einstökum EFTA-rikinum annars vegar og innlendra stjórnvalda í einstökum aðildarríkinum EB hins vegar skulu vera með milligöngu Eftirlitsstofnunar EFTA og framkvæmdastjórnarinnar.“
- 12) Fjarskiptanefnd EFTA hefur skilað jákvæðu álit í samræmi við 2. mgr. 22. gr. tilskipunar 2002/21/EB (rammatilskipunarinnar).

ÁKVÆÐI TILMÆLANNA ERU SEM HÉR SEGIR:

1. Hugtök, sem skilgreind eru í tilskipun 2002/21/EB (rammatilskipuninni) og sértilskipununum, skulu hafa sömu merkingu í þessum tilmælum og þar er kveðið á um. Þar við bætast eftirtalin hugtök:
 - „Tilmæli um viðkomandi markaði“ eru tilmæli eftirlitsstofnunarinnar 194/04/COL um viðkomandi vöru- og þjónustumarkaði á sviði fjarskipta sem ástæða kann að vera til að fella undir fyrirframkvæðir í samræmi við tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2002/21/EB um sameiginlegan regluramma um rafræn fjarskiptanet og -þjónustu.
 - „Tilkynning“ er tilkynning eftirlitsyfirvalda í EFTA-ríki til eftirlitsstofnunarinnar um fyrirhugaða ráðstöfun í samræmi við 3. mgr. 7. gr. tilskipunar 2002/21/EB (rammatilskipunarinnar) eða beiðni í samræmi við aðra undirgrein 3. mgr. 8. gr. tilskipunar 2002/19/EB (tilskipunarinnar um aðgang), ásamt eyðublaði fyrir stutta lýsingu á tilkynningu sem kveðið er á um í þessum tilmælum (sjá I. viðauka).
2. Tilkynningar skulu sendar með rafpósti ef því verður við komið.

Eftirlitsstofnunin veitir tilkynningum móttöku í gegnum rafrænt kerfi. Eftirlitsyfirvöldum í EFTA-rikinum ber að nota það kerfi eingöngu.

Þegar skjöl eru send með rafpósti verður miðað við að þau berist viðtakanda sama dag og þau eru send eða skráð í rafræna kerfið.

Tilkynningar og fylgiskjöl samkvæmt ákvæðum 6. mgr. hér á eftir verða skráð í sömu röð og þau berast.

3. Tilkynningar öðlast gildi sama dag og þær eru skráðar hjá eftirlitsstofnuninni („skráningardaginn“). Skráningardagurinn telst vera dagurinn sem eftirlitsstofnuninni berst fullnægjandi tilkynning.

Eftirlitsstofnunin mun birta upplýsingar um skráningardaginn, efni tilkynningarinnar og hugsanleg fylgiskjöl á vefsetri sínu og með rafpósti sem er sendur eftirlitsyfirvöldum í öllum EFTA-rikinum.

4. Drög að fyrirhuguðum ráðstöfunum samningsríkis, rökstuðningur og eyðublað fyrir stutta lýsingu á tilkynningu skulu rituð á ensku.
5. Þegar eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríki tilkynna fyrirhugaðar ráðstafanir skulu lögð fram öll gögn sem eftirlitsstofnunin þarf á að halda til að rækja hlutverk sitt. Fullnægjandi rökstuðningur skal fylgja.
6. Eftirtalin atriði skulu koma fram í tilkynningunum eftir því sem við á:
 - a) Viðkomandi vörumarkaður eða þjónustumarkaður
 - b) Landsvæðið sem markaðurinn tekur yfir
 - c) Helstu fyrirtæki sem eru starfandi á markaðnum
 - d) Niðurstöður greiningar á viðkomandi markaði, einkum hvort á honum er virk samkeppni eða ekki ásamt ástæðum fyrir því
 - e) Fyrirtæki, ef einhver eru, sem teljast hafa verulegan markaðsstyrk, hvert í sínu lagi eða í sameiningu, í skilningi 14. gr. tilskipunar 2002/21/EB (rammatilskipunarinnar) ásamt rökstuðningi, gögnum og/eða öðrum efnislegum atriðum sem styrkja þá niðurstöðu
 - f) Niðurstöður opins samráðs sem farið hefur fram á vegum eftirlitsyfirvalda í EFTA-ríkinu
 - g) Álit samkeppnisyfirvalda í landinu ef til er
 - h) Gögn sem sýna að þegar hin fyrirhugaða ráðstöfun er tilkynnt eftirlitsstofnuninni hafi hún verið kynnt með viðeigandi hætti eftirlitsyfirvöldum í öllum öðrum EFTA-ríkjum sem eiga aðild að EES-samningnum, nema að því leyti sem slík kynning fer fram í gegnum rafrænt kerfi eftirlitsstofnunarinnar
 - i) Þegar tilkynntar eru fyrirhugaðar ráðstafanir sem falla undir 5. eða 8. gr. tilskipunar 2002/19/EB (tilskipunarinnar um aðgang) eða 16. gr. tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 2002/22/EB (tilskipunarinnar um alþjónustu) ⁽²⁾ skal tilgreina sértækar kvaðir sem fyrirhugað er að leggja á til að mæta skorti á virkri samkeppni á markaðnum sem um ræðir eða – teljist virk samkeppni vera á viðkomandi markaði og slíkar kvaðir hafa þegar verið lagðar á þar – ráðstafanir sem fyrirhugað er að gera til að afnema kvaðirnar
7. Þegar markaður, sem notaður er við markaðsgreiningu, er skilgreindur á annan hátt í drögum að fyrirhugaðri ráðstöfun en í tilmælunum um viðkomandi markaði ber eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkjunum að rökstyðja á fullnægjandi hátt viðmiðin sem ráða þeirri skilgreiningu.
8. Tilkynningum í samræmi við aðra undirgrein 3. mgr. 8. gr. tilskipunar 2002/19/EB (tilskipunarinnar um aðgang) skulu fylgja viðhlítandi röksemdir fyrir því að leggja á rekendur með verulegan markaðsstyrk aðrar kvaðir en þær sem um getur í 9.–13. gr. tilskipunarinnar.
9. Tilkynningum í samræmi við 5. mgr. 8. gr. tilskipunar 2002/19/EB (tilskipunarinnar um aðgang) skulu einnig fylgja viðhlítandi röksemdir fyrir því að hinar fyrirhuguðu ráðstafanir séu nauðsynlegar til þess að fullnægja alþjóðaskuldbindingum.
10. Tilkynningar teljast fullnægjandi ef þær hafa að geyma allar viðeigandi upplýsingar í skilningi 6. mgr. Ef upplýsingar í tilkynningunni, að meðtöldum fylgiskjölum, eru ófullnægjandi efnislega mun eftirlitsstofnunin gera eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkinu grein fyrir því innan fimm virkra daga og taka fram að hvaða leyti tilkynningin teljist ófullnægjandi. Tilkynningin verður ekki skráð fyrr en eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkinu hafa lagt fram tilskildar upplýsingar. Í slíkum tilvikum verður tilkynningin virk með tilliti til 7. gr. tilskipunar 2002/21/EB (rammatilskipunarinnar) daginn sem allar tilskildar upplýsingar hafa borist eftirlitsstofnuninni.
11. Með fyrirvara um ákvæði 6. mgr. hér á undan áskilur eftirlitsstofnunin sér rétt til þess, í samræmi við 2. mgr. 5. gr. tilskipunar 2002/21/EB (rammatilskipunarinnar), að leita eftir frekari upplýsingum og skýringum frá eftirlitsyfirvöldum í hlutaðeigandi EFTA-ríki eftir að tilkynning hefur verið skráð. Eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum skulu leitast við að leggja umbeðnar upplýsingar fram innan þriggja virkra daga ef þær liggja fyrir.

⁽²⁾ Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2002/22/EB frá 7. mars 2002 um alþjónustu og réttindi notenda að því er varðar rafræn fjarskiptanet og -þjónustu (tilskipun um alþjónustu), sem um getur í lið 5cm í XI. viðauka við EES-samninginn með áorðnum breytingum skv. aðlögunarákvæðum í bókun 1 við samninginn og aðlögunarákvæðum vegna einstakra atvinnugreina í XI. viðauka við samninginn.

12. Telji eftirlitsstofnunin ástæðu til að bera upp athugasemdir í samræmi við 3. mgr. 7. gr. tilskipunar 2002/21/EB (rammatilskipunarinnar) mun hún gera viðkomandi eftirlitsyfírvöldum viðvart með rafpósti og birta athugasemdirnar á vefsetri sínu.
13. Telji eftirlitsyfírvöld í EFTA-ríki ástæðu til að bera upp athugasemdir í samræmi við 3. mgr. 7. gr. tilskipunar 2002/21/EB (rammatilskipunarinnar) skulu þau senda þær eftirlitsstofnuninni og eftirlitsyfírvöldum í öðrum EFTA-ríkjum með rafpósti.
14. Telji eftirlitsstofnunin með hliðsjón af 4. mgr. 7. gr. tilskipunar 2002/21/EB (rammatilskipunarinnar) að fyrirhuguð ráðstöfun myndi hamla framkvæmd EES-samningsins eða verulegur vafi leiki á að hún samrýmist EES-löggjöf, einkum markmiðunum sem um getur í 8. gr. tilskipunar 2002/21/EB (rammatilskipunarinnar), eða ákveði hún síðar
 - a) að afturkalla ofangreind andmæli eða
 - b) að gera eftirlitsyfírvöldum í EFTA-ríki skyld að afturkalla hina fyrirhuguðu ráðstöfunmun hún gera viðkomandi eftirlitsyfírvöldum viðvart með rafpósti og birta auglýsingu þessa efnis á vefsetri sínu.
15. Þegar um ræðir tilkynningar samkvæmt annarri undirgrein 3. mgr. 8. gr. tilskipunar 2002/19/EB (tilskipunarinnar um aðgang) mun eftirlitsstofnunin, í samræmi við 2. mgr. 14. gr. sömu tilskipunar, að jafnaði taka ákvörðun um að heimila eða banna eftirlitsyfírvöldum í EFTA-ríkinu að lögtaka hina fyrirhuguðu ráðstöfun innan þriggja mánaða. Eftirlitsstofnuninni er heimilt að lengja þennan frest um tvo mánuði ef málið reynist erfitt úrlausnar.
16. Eftirlitsyfírvöld í EFTA-ríki geta hvenær sem er ákveðið að afturkalla hin tilkynntu drög að fyrirhugaðri ráðstöfun og er tilkynningunni þá eytt úr skránni. Eftirlitsstofnunin mun birta viðeigandi auglýsingu um það á vefsetri sínu.
17. Nú lögtaka eftirlitsyfírvöld í EFTA-ríki, sem fengið hafa athugasemdir frá eftirlitsstofnuninni eða eftirlitsyfírvöldum í öðru EFTA-ríki í samræmi við 3. mgr. 7. gr. tilskipunar 2002/21/EB (rammatilskipunarinnar), hina fyrirhuguðu ráðstöfun og skal hún þá, að beiðni eftirlitsyfírvöldanna, gera þeim og eftirlitsyfírvöldum í öðrum EFTA-ríkjum grein fyrir viðleitni sinni til að taka ýtrasta tillit til athugasemdanna.
18. Eftirlitsstofnunin skal fjalla óformlega um drög að fyrirhugaðri ráðstöfun áður en þau eru tilkynnt ef eftirlitsyfírvöld í EFTA-ríki fara þess á leit.
19. Eftirtalдар reglur gilda um útreikning tímabila sem um getur í tilskipun 2002/21/EB (rammatilskipuninni) eða þessum tilmælum:
 - a) Ef tímabil er talið í dögum, vikum eða mánuðum frá tilteknum atburði telst dagurinn, sem sá atburður gerist, ekki til tímabilsins.
 - b) Ef tímabil er talið í vikum eða mánuðum lýkur því með þeim degi í síðustu viku eða mánuði tímabilsins sem er sami vikudagur eða fellur á sama mánaðardegi og dagurinn sem atburðurinn, sem talið ber frá, gerðist. Nú vantar þennan mánaðardag í síðasta mánuð tímabils sem er talið í mánuðum og skal tímabilinu þá ljúka síðasta dag þess mánaðar.
 - c) Almennir frídagar, laugardagar og sunnudagar teljast til tímabila nema annars sé sérstaklega getið eða tímabilin séu reiknuð í virkum dögum.
 - d) Almennir frídagar eru allir dagar sem skilgreindir eru sem slíkir af hálfu EFTA-ríkisins sem á í hlut eða eftirlitsstofnunarinnar.
 - e) Til virkra daga teljast allir dagar nema almennir frídagar, laugardagar og sunnudagar.

Nú endar tímabil á laugardegi, sunnudegi eða almennum frídegi og skal það þá framlengt til loka fyrsta virka dags á eftir.

Eftirlitsstofnunin birtir einu sinni á ári skrá um almenna frídaga, sem EFTA-ríkin og eftirlitsstofnunin skilgreina sem slíka, í *EES-viðbæti við Stjórnartíðindi ESB*. EFTA-ríkin skulu senda eftirlitsstofnuninni skrá um almenna frídaga þegar eftir því er leitað.

20. Eftirlitsstofnunin mun meta í samráði við eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum hvort nauðsynlegt sé að endurskoða þessar reglur, þó eigi fyrr en 1. september 2005 að óbreyttu.
21. Tilmælum þessum er beint til EFTA-ríkjanna.

Gjört í Brussel 14. júlí 2004.

Fyrir hönd Eftirlitsstofnunar EFTA

Hannes Hafstein

forseti

VIDAUKI

**Eyðublað fyrir tilkynningar um fyrirhugaðar ráðstafanir samkvæmt 7. gr. tilskipunar 2002/21/EB
(rammatilskipunarinnar)****(„Eyðublað fyrir stutta lýsingu á tilkynningu“)****Inngangur**

Á þessu eyðublaði kemur fram hvaða upplýsingar eftirlitsyfirvöldum í EFTA-ríkjunum ber að veita þegar fyrirhugaðar ráðstafanir eru tilkynntar eftirlitsstofnuninni í samræmi við 7. gr. tilskipunar 2002/21/EB (rammatilskipunarinnar).

Eftirlitsstofnunin mun ræða við eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum málefni sem varða framkvæmd 7. gr., einkum á fundum sem haldnir eru áður en ráðstafanir eru tilkynntar. Eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum eru því hvött til að leita til eftirlitsstofnunarinnar um hvers kyns atriði á þessu eyðublaði, einkum upplýsingarnar sem óskað er eftir, eða á hinn bóginn hugsanlega undanþágu frá þeirri skyldu að veita tilteknar upplýsingar í tengslum við markaðsgreininguna sem þau framkvæma samkvæmt 15. og 16. gr. tilskipunar 2002/21/EB (rammatilskipunarinnar).

Réttar og fullnægjandi upplýsingar

Allar upplýsingar, sem eftirlitsyfirvöld í EFTA-ríkjunum leggja fram, skulu vera réttar og fullnægjandi og settar fram í stuttu máli á eftirfarandi eyðublaði. Eyðublaðinu er ekki ætlað að koma í stað draga að fyrirhugaðri ráðstöfun heldur að gera eftirlitsstofnuninni og eftirlitsyfirvöldum í öðrum ríkjum sem eiga aðild að Evrópska efnahagssvæðinu kleift að ganga úr skugga um, með vísan til upplýsinga á eyðublaðinu, að drögin hafi að geyma allar upplýsingar sem eftirlitsstofnunin þarf á að halda til að rækja hlutverk sitt í samræmi við 7. gr. tilskipunar 2002/21/EB (rammatilskipunarinnar) innan þess frests sem þar er kveðið á um.

Allar tilskildar upplýsingar skulu settar fram í samræmi við tölusetta kafla og liði á eyðublaðinu, með millitilvísunum til samsvarandi texta í drögum að fyrirhugaðri ráðstöfun.

EYÐUBLAÐ FYRIR STUTTA LÝSINGU Á TILKYNNINGU**1. KAFLI****Markaðsskilgreining**

Eftirtalin atriði skulu tilgreind eftir því sem við á:

- 1.1. Viðkomandi vörumarkaður eða þjónustumarkaður. Getið þess hvort markaðurinn er nefndur í tilmælunum um viðkomandi markaði.
- 1.2. Landsvæðið sem markaðurinn tekur yfir.
- 1.3. Ágrip af álitni samkeppnisyfirvalda í landinu ef til er.
- 1.4. Stutt yfirlit um niðurstöður opins samráðs sem farið hefur fram um hina fyrirhuguðu markaðsskilgreiningu (til dæmis hversu margar athugasemdir bárust, hvaða svarendur voru sammála markaðsskilgreiningunni, hvaða svarendur voru henni ósammála).
- 1.5. Ef skilgreindur markaður er frábrugðinn þeim sem taldir eru í tilmælunum um viðkomandi markaði skal nefna helstu ástæður sem réttlæta markaðsskilgreininguna með vísan til 2. kafla leiðbeininga eftirlitsstofnunarinnar um markaðsgreiningu og mat á verulegum markaðsstyrk ⁽¹⁾ og meginviðmiðanna þriggja sem fjallað er um í 12.–19. forsendu tilmæla um viðkomandi markaði.

2. KAFLI**Fyrirtæki sem teljast njóta verulegs markaðsstyrks**

Eftirtalin atriði skulu tilgreind eftir því sem við á:

- 2.1. Fyrirtæki sem teljast njóta verulegs markaðsstyrks, hvert í sínu lagi eða í sameiningu.
Fyrirtæki sem ekki teljast lengur njóta verulegs markaðsstyrks, ef um slíkt er að ræða.
- 2.2. Viðmið sem ráða því hvort fyrirtæki teljast njóta verulegs markaðsstyrks, hvert í sínu lagi eða í sameiningu.
- 2.3. Helstu fyrirtæki (keppinautar) sem eru virk á markaðnum.
- 2.4. Markaðshlutdeild þessara fyrirtækja og hvernig hún er reiknuð (t.d. á grundvelli veltu eða fjölda áskrifenda).

⁽¹⁾ Leiðbeiningar eftirlitsstofnunarinnar frá 14. júlí 2004 um markaðsgreiningu og mat á verulegum markaðsstyrk samkvæmt rammaákvæðum um rafræn fjarskiptanet og -þjónustu.

Eftirtalin atriði skulu koma fram í stuttu máli:

- 2.5. Álit samkeppnisyfirvalda í landinu, ef til er.
- 2.6. Niðurstöður opins samráðs sem farið hefur fram um þá fyrirhuguðu ákvörðun að fyrirtæki teljist njóta verulegs markaðsstyrks (til dæmis hversu margar athugasemdir bárust og hversu margir svarendur voru sammála eða ósammála).

3. KAFLI

Kvaðir

Eftirtalin atriði skulu tilgreind eftir því sem við á:

- 3.1. Lagagrundvöllur kvaða sem fyrirhugað er að leggja á, viðhalda, breyta eða afnema (9.–13. gr. tilskipunar 2002/19/EB (tilskipunarinnar um aðgang)).
- 3.2. Rök fyrir því að réttlætandi sé og í samræmi við meðalhóf að leggja á fyrirtæki kvaðir, viðhalda þeim eða breyta, með hliðsjón af markmiðunum sem mælt er fyrir um í 8. gr. tilskipunar 2002/21/EB (rammatilskipunarinnar). Einnig má tilgreina málsgreinar, kafla eða blaðsíður í drögunum að fyrirhugaðri ráðstöfun þar sem slík rök er að finna.
- 3.3. Ef hin fyrirhuguðu úrræði eru önnur en þau sem mælt fyrir um í 9.–13. gr. tilskipunar 2002/19/EB (tilskipunarinnar um aðgang) skal taka fram hver þau „sérstöku tilvik“ eru, í skilningi 3. mgr. 8. gr. tilskipunarinnar, sem réttlæta að slíkum úrræðum sé beitt. Einnig má tilgreina málsgreinar, kafla eða blaðsíður í drögunum að fyrirhugaðri ráðstöfun þar sem slík rök er að finna.

4. KAFLI

Samræmi við alþjóðaskuldbindingar

Eftirtalin atriði skulu tilgreind eftir því sem við á með hliðsjón af fyrstu undirgrein 3. mgr. 8. gr. tilskipunar 2002/19/EB (tilskipunarinnar um aðgang):

- 4.1. Hvort hin fyrirhugaða ráðstöfun felur í sér að kvaðir séu lagðar á markaðsaðila, þeim breytt eða þær afnumdar á þann hátt sem kveðið er á um í 5. mgr. 8. gr. tilskipunar 2002/19/EB (tilskipunarinnar um aðgang).
- 4.2. Fyrirtæki sem málið varðar.
- 4.3. Hvaða alþjóðaskuldbindingar EFTA-rikisins eru í húfi.

Ákvörðun Eftirlitsstofnunar EFTA

2006/EES/21/04

nr. 319/05/COL

frá 14. desember 2005

um breytingar á ákvörðun stjórnar eftirlitsstofnunarinnar nr. 195/04/COL um framkvæmdarákvæði sem um getur í 27. gr. í II. hluta bókunar 3 við samning milli EFTA-ríkjanna um stofnun eftirlitsstofnunar og dómstóls

EFTIRLITSSTOFNUN EFTA HEFUR TEKID NEÐANGREINDA ÁKVÖRDUN

með hliðsjón af samningnum um Evrópska efnahagssvæðið ⁽¹⁾, einkum 61., 62. og 63. gr. og bókun 26,

með hliðsjón af samningi milli EFTA-ríkjanna um stofnun eftirlitsstofnunar og dómstóls ⁽²⁾, einkum a-lið 2. mgr. 5. gr. og 24. gr. og 27. gr. í II. hluta bókunar 3 við samninginn um eftirlitsstofnun og dómstól,

og að teknu tilliti til eftirfarandi:

Hinn 14. júlí 2004 tók Eftirlitsstofnun EFTA ákvörðun nr. 195/04/COL um framkvæmdarákvæði sem um getur í 27. gr. í II. hluta bókunar 3 við samninginn um eftirlitsstofnun og dómstól.

Eftirlitsstofnun EFTA mun taka í notkun rafrænt tilkynningakerfi hinn 1. janúar 2006 í samræmi við ákvæði 1. mgr. 3. gr. ákvörðunar nr. 195/04/COL.

EFTA-rikin hafa tilnefnt einn tengilið vegna sendingar rafrænna tilkynninga og samskipta í tengslum við þær.

Eftirlitsstofnunin hefur haft samráð við ráðgjafarnefnd um ríkisaðstoð með bréfi dagsettu 30. nóvember 2005 í samræmi við málsmeðferðina sem mælt er fyrir um í 29. gr. í II. hluta bókunar 3 við samninginn um eftirlitsstofnun og dómstól.

ÁKVÖRDUNIN ER SVOHLJÓÐANDI:

1a. Í stað 1. mgr. 3. gr. ákvörðunar nr. 195/04/COL komi eftirfarandi:

„Tilkynningin skal send eftirlitsstofnuninni fyrir tilstuðlan sendiráðs viðkomandi EFTA-ríkis gagnvart Evrópusambandinu eða annars tengiliðar sem EFTA-ríkið hefur tilnefnt. Henni skal beint til skrifstofu samkeppnismála og ríkisaðstoðar hjá eftirlitsstofnuninni. Skrifstofu samkeppnismála og ríkisaðstoðar er heimilt er að tilnefna tengiliði vegna móttöku tilkynninga.“

1b. Í stað 6. mgr. 3. gr. ákvörðunar nr. 195/04/COL komi eftirfarandi:

„Eftirlitsstofnunin skal birta í EES-deild Stjórnartíðinda Evrópusambandsins og EES-viðbæti við þau, að höfðu samráði við EFTA-rikin, ítarlegar upplýsingar um tilhögun rafrænna sendinga á tilkynningum, meðal annars pósthöng og hvers kyns ráðstafanir sem teljast nauðsynlegar til að vernda trúnaðarupplýsingar.“

1c. Í stað annars málslíðar fjórðu málsgreinar I. viðauka við ákvörðun nr. 195/04/COL komi eftirfarandi:

„Útfyllt eyðublað skal sent eftirlitsstofnuninni fyrir tilstuðlan sendiráðs viðkomandi EFTA-ríkis gagnvart Evrópusambandinu eða annars tengiliðar sem EFTA-ríkið hefur tilnefnt.“

1d. Þar sem getið er um sendiráð viðkomandi EFTA-ríkis gagnvart Evrópusambandinu eða deild sem fer með samhæfingu EES-mála í EFTA-rikinu skal í viðaukum við ákvörðun nr. 195/04/COL lesa það sem tilvísun til sendiráðs viðkomandi EFTA-ríkis gagnvart Evrópusambandinu eða annars tengiliðar sem EFTA-ríkið hefur tilnefnt.

2. Ákvörðun þessari er beint til lýðveldisins Íslands, Furstadæmisins Liechtenstein og Konungsríkisins Noregs.

⁽¹⁾ Nefnist hér „EES-samningurinn“.

⁽²⁾ Nefnist hér „samningurinn um eftirlitsstofnun og dómstól“.

3. Ákvörðun þessi öðlast gildi daginn eftir að eftirlitsstofnunin tekur hana.
4. Ákvörðun þessi telst fullgild á ensku.

Gjört í Brussel 14. desember 2005.

Fyrir hönd Eftirlitsstofnunar EFTA

Einar M. Bull

forseti

Kurt Jäger

stjórnarmaður

Heimild til að veita ríkisaðstoð samkvæmt 61. gr. EES-samningsins og 3. mgr. 1. gr. 2006/EES/21/05
í I. hluta bókunar 3 við samninginn um eftirlitsstofnun og dómstól

Ákvörðun Eftirlitsstofnunar EFTA um að hreyfa ekki andmælum

Dagsetning ákvörðunar: 30. nóvember 2005

EFTA-ríki: Noregur

Númer aðstoðar: Mál 57702

Fyrirsögn: Rannsókn- og þróunaráætlun er lýtur að gastækni með bættum umhverfiseiginleikum („Gassnova“)

Markmið: Meginmarkmið áætlunarinnar er að efla rannsóknir og þróunarstarf á sviði búnaðar sem settur er upp í gasorkuverum til að vinna koltvísýring úr útblæstri og koma honum í varanlega geymslu í því skyni að draga úr losun koltvísýrings frá orkuverunum.

Lagaheimild: Stórþingsákvörðun nr. 352 (2002–2003), Stórþingsákvörðun nr. 69 (2003–2004), Stórþingstillaga nr. 250 (2003–2004) ásamt ákvörðun nr. 549, fjárlagatillögur orku- og umhverfisnefndar Stórþingsins nr. 9 (2004–2005), konungstilskipun frá 17. desember 2004 um stofnun, samþykktir og stjórn stjórnarsýslustofnunarinnar Gassnova og reglugerð um breytingar á reglugerð frá 16. desember 1977 nr. 14 og reglugerð frá 16. desember 1977 nr. 15.

Fjárveiting/gildistími: Áætlunin verður kostuð með árlegum arðgreiðslum úr sérstökum sjóði sem í verða settir 2 milljarðar norskra króna (um 253 milljónir evra). Arðgreiðslurnar nema 91,8 milljónum norskra króna árlega (um 12 milljónum evra). Rekstrartími áætlunarinnar er tíu ár.

Fullgildan texta ákvörðunarinnar, að trúnaðarupplýsingum slepptum, er að finna á eftirfarandi slóð:
<http://www.eftasurv.int/fieldsofwork/fieldstateaid/stateaidregistry>

EFTA-DÓMSTÓLLINN

DÓMUR DÓMSTÓLSINS

2006/EES/21/06

frá 17. janúar 2006

í máli E-4/05

HOB-vín

gegn

Áfengis- og tóbaksverslun ríkisins

(Frjálsir vöruflutningar – Ríkiseinkarekstur á atvinnugrundvelli – krafa um að vörur séu afhentar á vörubrettum og að verð vörubrettis sé innifalið í vöruverði – innflytjendum áfengra drykkja mismunað – markaðsráðandi staða misnotuð)

Hinn 17. janúar 2006 felldi dómstóllinn dóm í máli E-4/05, HOB-vín gegn Áfengis- og tóbaksverslun ríkisins – Beiðni Héraðsdóms Reykjavíkur um túlkun dómstólsins á 11., 16., 54. og 59. gr. EES-samningsins. Dóminn skipuðu dómarnir Carl Baudenbacher, forseti og framsögumaður, Henrik Bull og Þorgeir Örlygsson. Dómsorðin eru svofelld:

1. Ákvæði 16. gr. samningsins um Evrópskt efnahagssvæði hindra ekki að ríkisfyrirtæki, sem hefur einkaleyfi til smásölu á áfengi, krefjist þess af birgjum sínum að þeir afhendi fyrirtækinu áfengi til smásölu á sérstakri gerð vörubretta (EUR-vörubrettum) og krefjist þess jafnframt að verð vörubrettis sé innifalið í vöruverði, nema landsdómstóllinn komist að þeirri niðurstöðu á grundvelli fyrirbyggjandi gagna að stefna ríkiseinkasölnunnar eða sölustaða hennar, eða vanhöld á því að reglum ríkiseinkasölnunnar sé fylgt, valdi því að innflytjendur sitji ekki við sama borð í reynd og innlendir framleiðendur.
2. Ákvæði 1. mgr. 59. gr. og 54. gr. samningsins um Evrópskt efnahagssvæði meina ekki ríkisfyrirtæki, sem hefur einkaleyfi til smásölu á áfengi, að krefjast þess af birgjum sínum að þeir afhendi fyrirtækinu áfengi til smásölu á sérstakri gerð vörubretta (EUR-vörubrettum) og jafnframt að verð vörubrettis sé innifalið í vöruverði, nema landsdómstóllinn komist að þeirri niðurstöðu að kröfur af því tagi komi niður á samkeppni.

Skipan EFTA-dómstólsins**2006/EES/21/07****1. Skipan dómstólsins**

Henrik Bull hefur verið skipaður dómari við EFTA-dómstólinn samkvæmt tilnefningu norskra stjórnvalda og með einróma samþykki hinna þriggja aðila að samningi milli EFTA-ríkjanna um stofnun eftirlitsstofnunar og dómstóls (samningsins um eftirlitsstofnun og dómstól). Hann kemur í stað Per Tresselt sem hefur látið af störfum og gildir skipunin fyrir tímabilið 1. janúar 2006 til 31. desember 2011. Hinn 12. janúar 2006 vann Henrik Bull fyrir opnum dyrum eið fyrir EFTA-dómstólnum eins og kveðið er á um í 2. gr. bókunar 5 við samningsins um eftirlitsstofnun og dómstól.

2. Kjör forseta dómstólsins

Carl Baudenbacher var endurkjörinn forseti EFTA-dómstólsins hinn 12. janúar 2006 í kjölfar skipunar nýs dómara við EFTA-dómstólinn í samræmi við 30. gr. samningsins um eftirlitsstofnun og dómstól. Skipunin gildir fyrir tímabilið 12. janúar 2006 til 31. desember 2008.

EB-STOFNANIR

FRAMKVÆMDASTJÓRNIN

Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja

2006/EES/21/08

(Mál COMP/M.4071 – Apollo/Akzo Nobel IAR)

1. Framkvæmdastjórninni barst 18. apríl 2006 tilkynning samkvæmt 4. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾ og í kjölfar vísunar samkvæmt 5. mgr. sömu greinar um fyrirhugaða samfylkingu þar sem bandaríska fyrirtækið Hexion Speciality Chemicals („Hexion“), sem tilheyrir bandarísku samsteypunni Apollo („Apollo Group“), öðlast með hlutafjár- og eignakaupum að fullu yfirráð í skilningi b-liðar 1. mgr. 3. gr. fyrrnefndrar reglugerðar yfir hollenska fyrirtækinu Akzo Nobel Inks and Adhesive Resins („IAR“).
2. Starfsemi hlutaðeigandi fyrirtækja er sem hér segir:
 - Apollo Group: fjárfestingar í fyrirtækjum
 - Hexion: hitastinnar kvoður og önnur sérnotaiðefni
 - IAR: rósínkvoður og skyld iðefni til nota í bleki og öðrum vörum
3. Að lokinni frumathugun telur framkvæmdastjórnin að samfylkingin, sem tilkynnt hefur verið, geti fallið undir gildissvið reglugerðar (EB) nr. 139/2004. Fyrirvari er þó um endanlega ákvörðun.
4. Hagsmunaaðilar eru hvattir til að senda framkvæmdastjórninni athugasemdir sem þeir kunna að hafa fram að færa um hina fyrirhuguðu samfylkingu.

Athugasemdir verða að berast framkvæmdastjórninni innan tíu daga frá því að tilkynning þessi birtist í Stjtið. ESB (C 102, 28. apríl 2006). Þær má senda með símbréfi (faxnr. +32(0) 22 96 43 01 og 22 96 72 44) eða í pósti, með tilvísuninni COMP/M.4071 – Apollo/Akzo Nobel IAR, á eftirfarandi pósthfang:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Bruxelles/Brussel

⁽¹⁾ Stjtið. ESB L 24, 29.1.2004, bls. 1.

**Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja
(Mál COMP/M.4164 – Ferrovial/Québec/GIC/BAA)**

2006/EES/21/09

1. Framkvæmdastjórninni barst 11. apríl 2006 tilkynning samkvæmt 4. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾ um fyrirhugaða samfylkingu þar sem spænska fyrirtækið Ferrovial Infraestructuras SA („Ferrovial“), sem er dótturfyrirtæki spænska fyrirtækisins Grupo Ferrovial SA og að fullu í eigu þess, kanadíska fyrirtækið Caisse de dépôt et placement de Québec („Québec“) og singapúrská fyrirtækið GIC Special Investments Pte Ltd („GIC“), sem tilheyrir GIC-samsteypunni, öðlast í sameiningu yfirráð í skilningi b-liðar 1. mgr. 3. gr. fyrrnefndrar reglugerðar yfir breska fyrirtækinu BAA plc með yfirtökuboði sem var tilkynnt 17. mars 2006.
2. Starfsemi hlutaðeigandi fyrirtækja er sem hér segir:
 - Ferrovial: tilheyrir Grupo Ferrovial SA og sinnir flugvallarrekstri og grunnvirkjaþjónustu, m.a. á bresku flugvöllumum Belfast City og Bristol
 - Québec: rekstur sameignar- og séreignarlífeyrissjóða og tryggingasjóða
 - GIC: rekstur sjóða sem fjárfesta í óskráðum félögum, áhættusjóða og grunnvirkjasjóða, auk beinna fjárfestinga í óskráðum félögum
 - BAA: flugvallarrekstur og grunnvirkjaþjónusta, m.a. á bresku flugvöllumum London Heathrow, London Gatwick, London Stansted, Southampton, Glasgow, Edinburgh og Aberdeen
3. Að lokinni frumathugun telur framkvæmdastjórnin að samfylkingin, sem tilkynnt hefur verið, geti fallið undir gildissvið reglugerðar (EB) nr. 139/2004. Fyrirvari er þó um endanlega ákvörðun.
4. Hagsmunaaðilar eru hvattir til að senda framkvæmdastjórninni athugasemdir sem þeir kunna að hafa fram að færa um hina fyrirhuguðu samfylkingu.

Athugasemdir verða að berast framkvæmdastjórninni innan tíu daga frá því að tilkynning þessi birtist í Stjtið. ESB (C 95, 22. apríl 2006). Þær má senda með símbréfi (faxnr. +32(0) 22 96 43 01 og 22 96 72 44) eða í pósti, með tilvísuninni COMP/M.4164 – Ferrovial/Québec/GIC/BAA, á eftirfarandi póstfang:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Bruxelles/Brussel

⁽¹⁾ Stjtið. ESB L 24, 29.1.2004, bls. 1.

Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja
(Mál COMP/M.4177 – BASF/Degussa Construction Chemicals)

2006/EES/21/10

1. Framkvæmdastjórninni barst 18. apríl 2006 tilkynning samkvæmt 4. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾ um fyrirhugaða samfylkingu þar sem þýska fyrirtækið BASF Aktiengesellschaft („BASF“) öðlast með hlutafjárkaupum að fullu yfirráð í skilningi b-liðar 1. mgr. 3. gr. fyrrnefndrar reglugerðar yfir þýska fyrirtækinu Degussa Construction Chemicals („DCC“), sem er í eigu Degussa AG.
2. Starfsemi hlutaðeigandi fyrirtækja er sem hér segir:
 - BASF: sérnotavörur á borð við íðefni, plastefni, húðunarefni, dreifur, vörur til landbúnaðarnota og sérþróuð íðefni, auk hráolíu og jarðgass
 - DCC: íðefnakerfi og íðefnablöndur fyrir kaupendur í byggingariðnaði
3. Að lokinni frumathugun telur framkvæmdastjórnin að samfylkingin, sem tilkynnt hefur verið, geti fallið undir gildissvið reglugerðar (EB) nr. 139/2004. Fyrirvari er þó um endanlega ákvörðun.
4. Hagsmunaaðilar eru hvattir til að senda framkvæmdastjórninni athugasemdir sem þeir kunna að hafa fram að færa um hina fyrirhuguðu samfylkingu.

Athugasemdir verða að berast framkvæmdastjórninni innan tíu daga frá því að tilkynning þessi birtist í Stjtið. ESB (C 98, 26. apríl 2006). Þær má senda með símbréfi (faxnr. +32(0) 22 96 43 01 og 22 96 72 44) eða í pósti, með tilvísuninni COMP/M.4177 – BASF/Degussa Construction Chemicals, á eftirfarandi pósthfang:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Bruxelles/Brussel

⁽¹⁾ Stjtið. ESB L 24, 29.1.2004, bls. 1.

Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja
(Mál COMP/M.4193 – L'Oréal/The Body Shop)

2006/EES/21/11

1. Framkvæmdastjórninni barst 20. apríl 2006 tilkynning samkvæmt 4. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾ um fyrirhugaða samfylkingu þar sem franska fyrirtækið L'Oréal SA öðlast með hlutafjárkaupum að fullu yfirráð í skilningi b-liðar 1. mgr. 3. gr. fyrrnefndrar reglugerðar yfir breska fyrirtækinu The Body Shop International („The Body Shop“).
2. Starfsemi hlutaðeigandi fyrirtækja er sem hér segir:
 - L'Oréal: rannsóknir, þróun, framleiðsla, markaðsfærsla, dreifing og sala á snyrtivörum
 - The Body Shop: markaðsfærsla, dreifing og sala á snyrtivörum gegnum net verslana sem selja eingöngu vörur undir merki The Body Shop
3. Að lokinni frumathugun telur framkvæmdastjórnin að samfylkingin, sem tilkynnt hefur verið, geti fallið undir gildissvið reglugerðar (EB) nr. 139/2004. Fyrirvari er þó um endanlega ákvörðun.
4. Hagsmunaaðilar eru hvattir til að senda framkvæmdastjórninni athugasemdir sem þeir kunna að hafa fram að færa um hina fyrirhuguðu samfylkingu.

Athugasemdir verða að berast framkvæmdastjórninni innan tíu daga frá því að tilkynning þessi birtist í Stjtið. ESB (C 103, 29. apríl 2006). Þær má senda með símbréfi (faxnr. +32(0) 22 96 43 01 og 22 96 72 44) eða í pósti, með tilvísuninni COMP/M.4193 – L'Oréal/The Body Shop, á eftirfarandi póstfang:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Bruxelles/Brussel

⁽¹⁾ Stjtið. ESB L 24, 29.1.2004, bls. 1.

**Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja
(Mál COMP/M.4198 – Bayer/Schering)**

2006/EES/21/12

1. Framkvæmdastjórninni barst 12. apríl 2006 tilkynning samkvæmt 4. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾ um fyrirhugaða samfylkingu þar sem þýska fyrirtækið Bayer Aktiengesellschaft („Bayer“) öðlast yfirráð í skilningi b-liðar 1. mgr. 3. gr. fyrrnefndrar reglugerðar yfir þýska fyrirtækinu Schering Aktiengesellschaft („Schering“) með yfirtökuboði sem var tilkynnt 23. mars 2006 og er undir framkvæmd Dritte BV GmbH, en það er dótturfyrirtæki Bayer og að fullu í eigu þess.
2. Starfsemi hlutaðeigandi fyrirtækja er sem hér segir:
 - Bayer: fyrirtækjasamsteypa sem stundar starfsemi á ýmsum sviðum víða um heim, m.a. annars lyfjaframleiðslu
 - Schering: lyfjafyrirtæki sem starfar víða um heim og byggir framleiðslu sína á rannsóknum
3. Að lokinni frumathugun telur framkvæmdastjórnin að samfylkingin, sem tilkynnt hefur verið, geti fallið undir gildissvið reglugerðar (EB) nr. 139/2004. Fyrirvari er þó um endanlega ákvörðun.
4. Hagsmunaaðilar eru hvattir til að senda framkvæmdastjórninni athugasemdir sem þeir kunna að hafa fram að færa um hina fyrirhuguðu samfylkingu.

Athugasemdir verða að berast framkvæmdastjórninni innan tíu daga frá því að tilkynning þessi birtist í Stjtið. ESB (C 95, 22. apríl 2006). Þær má senda með símbréfi (faxnr. +32(0) 22 96 43 01 og 22 96 72 44) eða í pósti, með tilvísuninni COMP/M.4198 – Bayer/Schering, á eftirfarandi póstfang:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Bruxelles/Brussel

⁽¹⁾ Stjtið. ESB L 24, 29.1.2004, bls. 1.

Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja
(Mál COMP/M.4202 – Charterhouse/Elior)

2006/EES/21/13

1. Framkvæmdastjórninni barst 7. apríl 2006 tilkynning samkvæmt 4. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾ um fyrirhugaða samfylkingu þar sem breska fyrirtækið Charterhouse Capital Limited („Charterhouse“) og franska fyrirtækið Holding Bercy Investissement SAS („HBI“), sem er undir yfirráðum R. Zolade, fransks ríkisborgara, öðlast í sameiningu yfirráð í skilningi b-liðar 1. mgr. 3. gr. fyrirnefndrar reglugerðar yfir franska fyrirtækinu Elior SCA með yfirtökubóði sem var tilkynnt 27. mars 2006.
2. Starfsemi hlutaðeigandi fyrirtækja er sem hér segir:
 - Charterhouse: rekstur hlutafjársgjöða og sala sjóðrekstrarþjónustu
 - HBI: eignarhaldsfyrirtæki sem ræður Elior
 - Elior: mótuneytisþjónusta, rekstur starfsstöðva, smásala í ferðaþjónustu og rekstur sjálfsala
3. Að lokinni frumathugun telur framkvæmdastjórnin að samfylkingin, sem tilkynnt hefur verið, geti fallið undir gildissvið reglugerðar (EB) nr. 139/2004. Fyrirvari er þó um endanlega ákvörðun.
4. Hagsmunaaðilar eru hvattir til að senda framkvæmdastjórninni athugasemdir sem þeir kunna að hafa fram að færa um hina fyrirhuguðu samfylkingu.

Athugasemdir verða að berast framkvæmdastjórninni innan tíu daga frá því að tilkynning þessi birtist í Stjtið. ESB (C 95, 22. apríl 2006). Þær má senda með símbréfi (faxnr. +32(0) 22 96 43 01 og 22 96 72 44) eða í pósti, með tilvísuninni COMP/M.4202 – Charterhouse/Elior, á eftirfarandi pósthfang:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Bruxelles/Brussel

⁽¹⁾ Stjtið. ESB L 24, 29.1.2004, bls. 1.

Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja
(Mál COMP/M.4208 – Petroplus/European Petroleum Holdings)

2006/EES/21/14

1. Framkvæmdastjórninni barst 18. apríl 2006 tilkynning samkvæmt 4. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾ um fyrirhugaða samfylkingu þar sem hollenska fyrirtækið Petroplus International BV („Petroplus“), sem er undir yfirráðum Carlyle-samsteypunnar, öðlast með hlutafjárkaupum að fullu yfirráð í skilningi b-liðar 1. mgr. 3. gr. fyrrnefndrar reglugerðar yfir fyrirtækinu European Petroleum Holdings NV („EPH“), sem er skráð á Hollensku Antillaeyjum.
2. Starfsemi hlutaðeigandi fyrirtækja er sem hér segir:
 - Petroplus: hreinsun jarðolíu, heildsala á hreinsuðum olíuafurðum, geymsla óunninna og hreinsaðra afurða og annarrar fljótandi vöru, viðskipti með jarðolíuúðefni
 - EPH: hreinsun jarðolíu, heildsala á hreinsuðum olíuafurðum, smásala á eldsneyti, viðskipti með óunnar og hreinsaðar afurðir
3. Að lokinni frumathugun telur framkvæmdastjórnin að samfylkingin, sem tilkynnt hefur verið, geti fallið undir gildissvið reglugerðar (EB) nr. 139/2004. Fyrirvari er þó um endanlega ákvörðun.
4. Hagsmunaaðilar eru hvattir til að senda framkvæmdastjórninni athugasemdir sem þeir kunna að hafa fram að færa um hina fyrirhuguðu samfylkingu.

Athugasemdir verða að berast framkvæmdastjórninni innan tíu daga frá því að tilkynning þessi birtist í Stjtið. ESB (C 98, 26. apríl 2006). Þær má senda með símbréfi (faxnr. +32(0) 22 96 43 01 og 22 96 72 44) eða í pósti, með tilvísuninni COMP/M.4208 – Petroplus/European Petroleum Holdings, á eftirfarandi pósthfang:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Bruxelles/Brussel

⁽¹⁾ Stjtið. ESB L 24, 29.1.2004, bls. 1.

**Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja
(Mál COMP/M.4210 – Agravis/BayWa/Dr. Gräub)**

2006/EES/21/15

Mál sem kann að verða tekið fyrir samkvæmt einfaldaðri málsmeðferð

1. Framkvæmdastjórninni barst 18. apríl 2006 tilkynning samkvæmt 4. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾ um fyrirhugaða samfylkingu þar sem þýsku fyrirtækin Agravis Raiffeisen AG („Agravis“) og BayWa AG öðlast með hlutafjárkaupum í sameiningu yfirráð í skilningi b-liðar 1. mgr. 3. gr. fyrrnefndrar reglugerðar yfir svissneska fyrirtækinu Dr. E. Gräub AG („Dr. Gräub“).
2. Starfsemi hlutaðeigandi fyrirtækja er sem hér segir:
 - Agravis: framleiðsla og heildsala á landbúnaðarafurðum, byggingarvörum, orku og þjónustu
 - BayWa: dreifing á landbúnaðarvörum, byggingarvörum, orku og þjónustu
 - Dr. Gräub: framleiðsla og sala dýrallyfja
3. Að lokinni frumathugun telur framkvæmdastjórnin að samfylkingin, sem tilkynnt hefur verið, geti fallið undir gildissvið reglugerðar (EB) nr. 139/2004. Fyrirvari er þó um endanlega ákvörðun. Hafa ber í huga að þetta mál kann að verða tekið fyrir samkvæmt málsmeðferðinni sem kveðið er á um í tilkynningu framkvæmdastjórnarinnar um einfaldaða málsmeðferð við meðhöndlun tiltekinna samfylkinga samkvæmt reglugerð ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽²⁾.
4. Hagsmunaaðilar eru hvattir til að senda framkvæmdastjórninni athugasemdir sem þeir kunna að hafa fram að færa um hina fyrirhuguðu samfylkingu.

Athugasemdir verða að berast framkvæmdastjórninni innan tíu daga frá því að tilkynning þessi birtist í Stjtið. ESB (C 103, 29. apríl 2006). Þær má senda með símbréfi (faxnr. +32(0) 22 96 43 01 og 22 96 72 44) eða í pósti, með tilvísuninni COMP/M.4210 – Agravis/Baywa/Dr. Gräub, á eftirfarandi pósthfang:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Bruxelles/Brussel

⁽¹⁾ Stjtið. ESB L 24, 29.1.2004, bls. 1.

⁽²⁾ Stjtið. ESB C 56, 5.3.2005, bls. 32.

**Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja
(Mál COMP/M.4218 – Investcorp/Orefi Participation)**

2006/EES/21/16

Mál sem kann að verða tekið fyrir samkvæmt einfaldaðri málsmeðferð

1. Framkvæmdastjórninni barst 20. apríl 2006 tilkynning samkvæmt 4. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾ um fyrirhugaða samfylkingu þar sem breska fyrirtækið Investcorp Group („Investcorp“) öðlast með hlutafjárkaupum að fullu yfirráð í skilningi b-liðar 1. mgr. 3. gr. fyrrnefndrar reglugerðar yfir franska fyrirtækinu Orefi Participation („Orefi“).
2. Starfsemi hlutaðeigandi fyrirtækja er sem hér segir:
 - Investcorp: fjármálastofnun með starfsemi víða um heim; sinnir fjárfestingum um allan heim sem aðili og milliliður
 - Orefi: kaup og dreifing á iðnlutum í iðnvélar, m.a. gírskiptingar, sjálfvirk framleiðslutæki, samsetningarvélar, iðnverkfæri o.fl.
3. Að lokinni frumathugun telur framkvæmdastjórnin að samfylkingin, sem tilkynnt hefur verið, geti fallið undir gildissvið reglugerðar (EB) nr. 139/2004. Fyrirvari er þó um endanlega ákvörðun. Hafa ber í huga að þetta mál kann að verða tekið fyrir samkvæmt málsmeðferðinni sem kveðið er á um í tilkynningu framkvæmdastjórnarinnar um einfaldaða málsmeðferð við meðhöndlun tiltekinna samfylkinga samkvæmt reglugerð ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽²⁾.
4. Hagsmunaaðilar eru hvattir til að senda framkvæmdastjórninni athugasemdir sem þeir kunna að hafa fram að færa um hina fyrirhuguðu samfylkingu.

Athugasemdir verða að berast framkvæmdastjórninni innan tíu daga frá því að tilkynning þessi birtist í Stjtið. ESB (C 102, 28. apríl 2006). Þær má senda með símbréfi (faxnr. +32(0) 22 96 43 01 og 22 96 72 44) eða í pósti, með tilvísuninni COMP/M.4218 – Investcorp/Orefi Participation, á eftirfarandi póstfang:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Bruxelles/Brussel

⁽¹⁾ Stjtið. ESB L 24, 29.1.2004, bls. 1.

⁽²⁾ Stjtið. ESB C 56, 5.3.2005, bls. 32.

Ríkisaðstoð – Ítalía**2006/EES/21/17****Ríkisaðstoð C 34/2005 (áður N 113/2005) – Legge Regionale n. 17/2004 Art. 60 –
Regione Sicilia****Auglýst eftir athugasemdum í samræmi við 2. mgr. 88. gr. EB-sáttmálans**

Framkvæmdastjórnin hefur ákveðið að hefja málsmeðferð í samræmi við 2. mgr. 88. gr. EB-sáttmálans vegna ofangreindrar ríkisaðstoðar, sjá [Stjtið. ESB C 82, 5.4.2006](#).

Framkvæmdastjórnin veitir aðilum EES-samningsins og öðrum, sem hagsmuna eiga að gæta, eins mánaðar frest frá birtingu þessarar auglýsingar í Stjórnartíðindum ESB til að leggja fram athugasemdir við umrædda ráðstöfun og skal senda þær á eftirfarandi pósthfang:

European Commission
Directorate-General for Competition
Directorate State Aid I
B-1049 Bruxelles/Brussel
Bréfasími: (32-2) 296 95 80

Athugasemdunum verður komið á framfæri við stjórnvöld á Ítalíu. Þeim, sem leggja fram athugasemdir, er heimilt að óska nafnleyndar og skulu slíkar óskir vera skriflegar og rökstuddar.

Ríkisaðstoð – Þýskaland**2006/EES/21/18****Ríkisaðstoð C 6/06 (áður N 417/05) – Volkswerft Stralsund****Auglýst eftir athugasemdum í samræmi við 2. mgr. 88. gr. EB-sáttmálans**

Framkvæmdastjórnin hefur ákveðið að hefja málsmeðferð í samræmi við 2. mgr. 88. gr. EB-sáttmálans vegna aðstoðar sem veitt hefur verið fyrirtækinu Volkswerft Stralsund, sjá [Stjtið. ESB C 90, 13.4.2006](#).

Framkvæmdastjórnin veitir aðilum EES-samningsins og öðrum, sem hagsmuna eiga að gæta, eins mánaðar frest frá birtingu þessarar auglýsingar í Stjórnartíðindum ESB til að leggja fram athugasemdir við umrædda ráðstöfun og skal senda þær á eftirfarandi pósthfang:

European Commission
Directorate-General Competition
State Aid Greffe
B-1049 Bruxelles/Brussel
Bréfasími: (32-2) 296 12 42

Athugasemdunum verður komið á framfæri við stjórnvöld í Þýskalandi. Þeim, sem leggja fram athugasemdir, er heimilt að óska nafnleyndar og skulu slíkar óskir vera skriflegar og rökstuddar.

Ríkisaðstoð – Portúgal**2006/EES/21/19****Ríkisaðstoð C 4/2006 (áður N 180/2005) – Aðstoð við fyrirtækið Djebel, S.A.****Auglýst eftir athugasemdum í samræmi við 2. mgr. 88. gr. EB-sáttmálans**

Framkvæmdastjórnin hefur ákveðið að hefja málsmeðferð í samræmi við 2. mgr. 88. gr. EB-sáttmálans vegna aðstoðar sem veitt hefur verið fyrirtækinu Djebel S.A., sjá [Stjtið. ESB C 91, 19.4.2006](#).

Framkvæmdastjórnin veitir aðilum EES-samningsins og öðrum, sem hagsmuna eiga að gæta, eins mánaðar frest frá birtingu þessarar auglýsingar til að leggja fram athugasemdir við umrædda ráðstöfun og skal senda þær á eftirfarandi pósthfang:

European Commission
Directorate-General for Competition
State Aid Registry
B-1049 Bruxelles/Brussel
Bréfasími: (32-2) 296 12 42

Athugasemdunum verður komið á framfæri við stjórnvöld í Portúgal. Þeim, sem leggja fram athugasemdir, er heimilt að óska nafnleyndar og skulu slíkar óskir vera skriflegar og rökstuddar.

Ríkisaðstoð – Frakkland**2006/EES/21/20****Ríkisaðstoð C 9/2006 (áður NN 85/2005) – Stofnverndarsjóður fiskveiða****Auglýst eftir athugasemdum í samræmi við 2. mgr. 88. gr. EB-sáttmálans**

Framkvæmdastjórnin hefur ákveðið að hefja málsmeðferð í samræmi við 2. mgr. 88. gr. EB-sáttmálans vegna ofangreindrar ríkisaðstoðar, sjá [Stjtið. ESB C 91, 19.4.2006](#).

Framkvæmdastjórnin veitir aðilum EES-samningsins og öðrum, sem hagsmuna eiga að gæta, eins mánaðar frest frá birtingu þessarar auglýsingar í Stjórnartíðindum ESB til að leggja fram athugasemdir við umrædda ráðstöfun og skal senda þær á eftirfarandi pósthfang:

European Commission
Directorate General for Fisheries
DG FISH/D/3 'Legal Issues'
B-1049 Bruxelles/Brussel
Bréfasími: (32-2) 295 19 42

Athugasemdunum verður komið á framfæri við stjórnvöld í Frakklandi. Þeim, sem leggja fram athugasemdir, er heimilt að óska nafnleyndar og skulu slíkar óskir vera skriflegar og rökstuddar.

**Upplýsingar aðildarríkjanna um ríkisaðstoð sem veitt hefur verið í samræmi við 2006/EES/21/21
reglugerð framkvæmdastjórnarinnar (EB) nr. 70/2001 frá 12. janúar 2001 um beitingu
87. og 88. gr. EB-sáttmálans gagnvart ríkisaðstoð til litilla og meðalstórra fyrirtækja,
með áorðnum breytingum samkvæmt reglugerð framkvæmdastjórnarinnar (EB)
nr. 364/2004 frá 25. febrúar 2004**

Framkvæmdastjórnin hefur birt upplýsingar um eftirtalin ríkisaðstoðarmál:

XS 71/04, aðstoð sem stjórnvöld í Lettlandi veita til að ýta undir breytta landnotkun og uppbyggingu til sveita, sjá Stjtið. ESB C 270, 29.10.2005.

XS 8/04, aðstoð sem stjórnvöld í Austurríki veita vegna umbóta og fegrunar miðbæjarins í sveitarfélaginu Kapfenberg, sjá Stjtið. ESB C 316, 13.12.2005.

XS 84/04, aðstoð sem stjórnvöld í Bretlandi veita endurvinnslufyrirtæki (Bryn Pica Recycling Centre), sjá Stjtið. ESB C 316, 13.12.2005.

XS 88/04, aðstoð sem stjórnvöld í Þýskalandi (Brandenburg) veita til að stuðla að bættri orkunýtingu og ýta undir notkun endurnýjanlegra orkugjafa, sjá Stjtið. ESB C 316, 13.12.2005.

XS 91/04, aðstoð sem stjórnvöld í Bretlandi veita fyrirtækinu Court Vale Development Ltd, sjá Stjtið. ESB C 316, 13.12.2005.

XS 95/04, aðstoð sem stjórnvöld í Þýskalandi veita vegna stuðnings við nýsköpun í litlum og meðalstórum fyrirtækjum með betra aðgengi að nýjustu upplýsingum á sviði vísinda, tækni og efnahagsmála, sjá Stjtið. ESB C 316 13.12.2005.

XS 96/4, aðstoð sem stjórnvöld í Þýskalandi veita vegna stuðnings við meðalstór framkvæmdarverkefni á grundvelli áætlunar efnahags- og atvinnuráðuneytisins um þekkingariðnaðinn: *Fit für den Wissenswettbewerb*, sjá Stjtið. ESB C 316, 13.12.2005.

XS 98/04, aðstoð sem stjórnvöld í Bretlandi veita *Welsh Application Service Provider (WASP): Phase 11*, sjá Stjtið. ESB C 316, 13.12.2005.

XS 101/04, aðstoð sem stjórnvöld í Bretlandi veita í mynd lána til atvinnuuppbyggingar, Stjtið. ESB C, 316, 13.12.2005.

XS 129/04, aðstoð sem stjórnvöld í Póllandi veita í mynd óendurkræfra styrkja sem úthlutað er á vegum héraðsskrifstofu ráðgjafarþjónustu til að auðvelda fyrirtækjum að laga sig að pólskum stöðlum eða löggjöf Evrópusambandsins á sviði öryggis og hollustuhátta á vinnustað, sjá Stjtið. ESB C 316, 13.12.2005.

XS 131/04, aðstoð sem stjórnvöld í Póllandi veita í mynd óafturkræfra styrkja sem úthlutað er á vegum héraðsskrifstofu til kaupa á ráðgjafarþjónustu, sjá Stjtið. ESB C 316, 13.12.2006.

XS 132/04, aðstoð sem stjórnvöld í Póllandi veita fyrirtækjum í mynd óafturkræfra fjárfestingarstyrkja, sjá Stjtið. ESB C 316, 13.12.2005.

XS 22/05, aðstoð sem stjórnvöld í Bretlandi veita fyrirtækinu Taylor Patterson Associates Ltd, sjá Stjtið. ESB C 323, 20.12.2005.

XS 31/04, aðstoð sem stjórnvöld í Þýskalandi veita í tengslum við áætlun Nordrhein-Westfalen um atvinnuuppbyggingu í héraði (aðstoð N 438/D/2000), sjá Stjtið. ESB C 323, 20.12.2005.

XS 53/04, aðstoð sem stjórnvöld í Bretlandi veita fyrirtækinu Anvil Homes Limited, sjá Stjtið. ESB C 323, 20.12.2005.

XS 62/04, aðstoð sem stjórnvöld í Þýskalandi veita í mynd styrkja til að verja og nýta uppfinningar í sambandsríkinu Sachsen-Anhalt (einkaleyfavernd), sjá Stjtið. ESB C 323, 20.12.2005.

XS 121/03, aðstoð sem stjórnvöld í Bretlandi veita í mynd styrkja til umbóta í iðnaði, sjá Stjtið. ESB C 323, 20.12.2005.

XS 114/04, aðstoð sem stjórnvöld í Tékklandi veita í tengslum við áætlun *Grantova agentura Ceske republiky* (vísindasjóðs Tékklands) um stuðning við grunnrannsóknir, sjá Stjtið. ESB C 3, 6.1.2006.

XS 128/04, aðstoð sem stjórnvöld á Ítalíu veita í mynd byggðaaætlunar um fjárfestingar lítilla og meðalstórra fyrirtækja sem eiga aðild að samvinnufélögum eða fyrirtækjasamtökum sem eiga aðild að samþættum verkefnum sem snúast um að efla framleiðslu í Umbria, sjá Stjtið. ESB C 3, 6.1.2006.

XS 60/05, aðstoð sem stjórnvöld í Eistlandi veita í mynd ábyrgða á fjárfestingarlánnum og kaupleigusamningum lítilla og meðalstórra fyrirtæki hjá KredExi, sjá Stjtið. ESB C 3, 6.1.2006.

XS 25/05, aðstoð sem stjórnvöld í Bretlandi veita fyrirtækinu David Mellor Design Ltd, sjá Stjtið. ESB C 3, 6.1.2006.

XS 130/04, aðstoð sem stjórnvöld í Póllandi veita í mynd óafturkræfra styrkja sem úthlutað er á vegum héraðsskrifstofu til að mæta hluta kostnaðar fyrirtækja vegna kaupa á fjárfestingarvörum, sjá Stjtið. ESB C 3, 6.1.2006.

XS 141/04, aðstoð sem stjórnvöld á Írlandi veita fyrirtækinu ByTel Limited, sjá Stjtið. ESB C 3, 6.1.2006.

XS 146/04, aðstoð sem stjórnvöld í Bretlandi veita fyrirtækinu ByTel Limited, sjá Stjtið. ESB C 3, 6.1.2006.

XS 51/04, aðstoð sem stjórnvöld á Grikklandi veita í mynd viðskiptaáætlana fyrir örfyrirtæki og smáfyrirtæki eins og þau eru skilgreind í tilmælum framkvæmdastjórnarinnar frá 3. apríl 1996, sjá Stjtið. ESB C 19, 26.1.2006.

XS 89/04, aðstoð sem stjórnvöld í Bretlandi veita *Merthyr Tydfil Business Support Package – Phase 11*, sjá Stjtið. ESB C 19, 26.1.2006.

XS 13/05, aðstoð sem stjórnvöld í Bretlandi veita í tengslum við áætlunina *Assembly Investment Grant*, sjá Stjtið. ESB C 30, 7.2.2006.

XS 39/05, aðstoð sem stjórnvöld í Bretlandi veita fyrirtækinu Argon Cathedral Park Ltd, sjá Stjtið. ESB C OJ C 30, 7.2.2006.

XS 44/05, aðstoð sem stjórnvöld í Bretlandi veita fyrirtækinu North East of England Business & Innovation Centre Ltd, sjá Stjtið. ESB C 30, 7.2.2006.

XS 46/05, aðstoð sem stjórnvöld í Austurríki veita í tengslum við áætlunina *proVision.Vorsorge für Natur und Gesellschaft* – 1. áfanga, sjá Stjtið. ESB C 30, 7.2.2006.

XS 38/05, aðstoð sem stjórnvöld í Eistlandi veita í mynd stuðnings við rannsókn- og þróunarverkefni, sjá Stjtið. ESB C 35, 11.2.2006.

XS 40/05, aðstoð sem stjórnvöld í Bretlandi veita fyrirtækinu City and Northern Projects Ltd, Stjtið. ESB C, 35, 11.2.2006.

XS 41/05, aðstoð sem stjórnvöld í Bretlandi veita fyrirtækinu Ferguson (Blyth) Ltd, sjá Stjtið. ESB C 35, 11.2.2006.

XS 42/05, aðstoð sem stjórnvöld í Bretlandi veita fyrirtækinu Network Space Ltd – 1. áfangi, sjá Stjtið. ESB C 35, 11.2.2006.

XS 43/05, aðstoð sem stjórnvöld í Bretlandi veita fyrirtækinu Network Space Ltd – 2. áfangi, sjá Stjtið. ESB C 35, 11.2.2006.

XS 51/05, aðstoð sem stjórnvöld í Hollandi veita samtökunum Deltalinqs, sjá Stjtið. ESB C 35, 11.2.2006.

XS 52/5, aðstoð sem stjórnvöld á Ítalíu veita í mynd stuðnings við tilraunaverkefni með þátttöku samtaka iðnfyrirtækja eða fyrirtækjahópa á sviði skemmtibátaframleiðslu, sjá Stjtið. ESB C 35, 11.2.2006.

XS 55/05, aðstoð sem stjórnvöld á Spáni veita í mynd reglna um úthlutun styrkja á grundvelli samkeppnisútbóðs vegna fjárfestinga í smásöluverslun á vegum lítilla og meðalstórra fyrirtækja, sjá Stjtið. ESB C 35, 11.2.2006.

XS 57/05, aðstoð sem stjórnvöld á Spáni veita í mynd reglna um úthlutun styrkja á grundvelli samkeppnisútbóðs vegna fjárfestinga lítilla og meðalstórra fyrirtækja í iðnaði, heildsölu og þjónustugreinum, sjá Stjtið. ESB C 35, 11.2.2006.

XS 148/04, aðstoð sem stjórnvöld í Bretlandi veita fyrirtækinu Jack Moody Ltd, sjá Stjtið. ESB C 35, 11.2.2006.

XS 149/04, aðstoð sem stjórnvöld í Bretlandi veita Alnwick Garden Trust, sjá Stjtið. ESB C 47, 25.2.2006.

XS 6/05, aðstoð sem stjórnvöld á Ítalíu veita litlum og meðalstórum ferðaþjónustufyrirtækjum (gistihúsum, stöðum sem bjóða eldunaraðstöðu, svæðum undir beru lofti, sögulegum byggingum) og fyrirtækjum sem sinna skyldri starfsemi, listum og handverki, sjá Stjtið. ESB C 47, 25.2.2006.

XS 58/2, aðstoð sem stjórnvöld í Hollandi veita fyrirtækinu Machinefabriek Kersten Beheer BV, sjá Stjtið. ESB C 58, 10.3.2006.

XS 4/05, aðstoð sem stjórnvöld í Slóvakíu veita samkvæmt áætlun um aðstoð við lítil og meðalstór fyrirtæki í sjálfstjórnarhéraðinu Bratislava, sjá Stjtið. ESB C 58, 10.3.2006.

XS 49/05, aðstoð sem stjórnvöld á Kýpur veita í tengslum við áætlun um aðgang að rannsóknaraðstöðu erlendis, sjá Stjtið. ESB C 58, 10.3.2006.

XS 59/05, aðstoð sem stjórnvöld á Ítalíu veita fyrirtækinu Meccano Aeronotica SpA, Via Nettuno n. 228, Cisterna di Latina (LT), Italia, sjá Stjtið. ESB C 58, 10.3.2006.

**Upplýsingar aðildarríkjanna um ríkisaðstoð sem veitt hefur verið í samræmi við 2006/EES/21/22
reglugerð framkvæmdastjórnarinnar (EB) nr. 70/2001 frá 12. janúar 2001 um beitingu
87. og 88. gr. EB-sáttmálans gagnvart ríkisaðstoð til lítilla og meðalstórra fyrirtækja,
með áorðnum breytingum samkvæmt reglugerð framkvæmdastjórnarinnar (EB)
nr. 364/2004 frá 25. febrúar 2004, að því er varðar vikkað gildissvið sem nú nær til
aðstoðar til rannsókna og þróunarstarfs**

Framkvæmdastjórnin hefur birt upplýsingar um eftirtalin ríkisaðstoðarmál:

XS 72/2004, aðstoð sem stjórnvöld á Spáni (Katalóníu) veita vegna umsókna um samþykkt fyrirframat eða rökstuddar skýrslur sem varða skattundanþágur í tengslum við verkefni á sviði rannsókna og þróunarstarfs eða tækninýjunga, sjá Stjtið. ESB C 336, 31.12.2005.

XS 82/04, aðstoð sem stjórnvöld á Ítalíu (Piemonte) veita vegna iðnrannsóknarverkefna og þróunarvinnu á forsamkeppnisstigi, sjá Stjtið. ESB C 336, 31.12.2005.

XS 85/04, aðstoð sem stjórnvöld í Bretlandi veita fyrirtækinu Welsh Highland Railway Ltd, sjá Stjtið. ESB C 336, 31.12.2005.

XS 90/04, aðstoð sem stjórnvöld í Bretlandi veita fyrirtækinu Broadlands Industrial Park Ltd, sjá Stjtið. ESB C 336, 31.12.2005.

XS 92/04, aðstoð sem stjórnvöld í Bretlandi veita í tengslum við verkefnið *Recreating Pride in Cardigan*, sjá Stjtið. ESB C 336, 31.12.2005.

XS 135/04, aðstoð sem stjórnvöld í Póllandi veita fyrirtækjum í mynd óendurkræfrar fjárhagsaðstoðar vegna ráðgjafarvinnu, sjá Stjtið. ESB C 336, 31.12.2005.

XS 150/04, aðstoð sem stjórnvöld í Tékklandi veita til að auka samkeppnishæfni smáfyrirtækja og miðstærðarfyrirtækja, sjá Stjtið. ESB C 336, 31.12.2005.

XS 151/04, aðstoð sem stjórnvöld í Tékklandi veita vegna ráðgjafarþjónustu á sviði hönnunar, sjá Stjtið. ESB C 336, 31.12.2005.

XS 152/04, aðstoð sem stjórnvöld í Tékklandi veita vegna fræðslu og ráðgjafarþjónustu, sjá Stjtið. ESB C 336, 31.12.2005.

XS 153/04, aðstoð sem stjórnvöld í Tékklandi veita í mynd lána með niðurgreiddum vöxtum, sjá Stjtið. ESB C 336, 31.12.2005.

XS 155/04, aðstoð sem stjórnvöld í Tékklandi veita í mynd ábyrgða á bankalánum, eiginfjárframlags og skipulags á útboðskerfi, sjá Stjtið. ESB C 336, 31.12.2005.

XS 118/04, aðstoð sem stjórnvöld í Ungverjalandi veita í mynd byggðalánaáætlunar vegna uppbyggingar einkafyrirtækja, sjá Stjtið. ESB C 3, 6.1.2006.

XS 36/05, aðstoð sem stjórnvöld á Ítalíu (Campania) veita í mynd nýrrar aðstoðaráætlunar fyrir handverksfyrirtæki, sjá Stjtið. ESB C 19, 26.1.2006.

XS 50/05 sem stjórnvöld á Spáni veita í mynd áætlunar sem ætlað er að efla tæknirannsóknir í vefjar- og fataiðnaði (2005–2007), sjá Stjtið. ESB C 19, 26.1.2006.

XS 63/05, aðstoð sem stjórnvöld í Bretlandi (Norður-Írlandi) veita í tengslum við áætlunina *Management Information Systems Support for SMEs*, sjá Stjtið. ESB C 19, 26.1.2006.

XS 67/05, aðstoð sem stjórnvöld á Ítalíu (Campania) veita örfyrirtækjum, smáfyrirtækjum og miðstærðarfyrirtækjum í tengslum við verkefni sem snúast um raforkuframleiðslu með endurnýjanlegum orkugjöfum og orkusparnað, sjá Stjtið. ESB C 19, 26.1.2006.

XS 68/04 sem stjórnvöld í Hollandi veita fyrirtækinu Marina Port Zélande BV í tengslum við iðnrannsóknir á sviði gróðurhindrandi aðgerða, sjá Stjtið. ESB C 19, 26.1.2006.

XS 121/04, aðstoð sem stjórnvöld í Þýskalandi (Bæjaralandi) veita í mynd áætlunar Bæjaralands um lán til umhverfisverndar, sjá Stjtið. ESB C 19, 26.1.2006.

XS 154/04 sem stjórnvöld í Tékklandi veita í mynd ráðgjafar, lána með niðurgreiddum vöxtum til smáfyrirtækja og vaxtalausra lána til fyrirtækja sem eru að hefja starfsemi í Prag, sjá Stjtið. ESB C 19, 26.1.2006.

**Upplýsingar aðildarríkjanna um ríkisaðstoð sem veitt hefur verið í samræmi við 2006/EES/21/23
reglugerð framkvæmdastjórnarinnar (EB) nr. 2204/2002 frá 12. desember 2002 um
beitingu 87. og 88. gr. EB-sáttmálans gagnvart ríkisaðstoð til eflingar atvinnu**

Framkvæmdastjórnin hefur birt upplýsingar um eftirtalin ríkisaðstoðarmál:

XE 1/04, aðstoð sem stjórnvöld í Þýskalandi veita til að fjölga störfum fyrir atvinnulausa, sem eiga erfitt með að finna atvinnu, og fólki með skerta starfsgetu, sjá Stjtið. ESB C 3, 6.1.2006.

XE 9/2004 sem stjórnvöld í Grikklandi veita í tengslum við áætlun fyrir öll héruð landsins um styrkveitingar til fyrirtækja vegna ráðningar atvinnulausra, sjá Stjtið. ESB C 3, 6.1.2006.

XE 8/04 sem stjórnvöld í Grikklandi veita í tengslum við áætlun í sýslunum Karditsa og Trikala um styrkveitingar til fyrirtækja vegna ráðningar atvinnulausra, sjá Stjtið. ESB C 19, 26.1.2006.

XE 2/04 (N616 A/B/2002) sem stjórnvöld í Hollandi veita í tengslum við áætlun um atvinnusköpun í Frislandi 2003, sjá Stjtið. ESB C 37, 14.2.2006.

XE 6/05 sem stjórnvöld á Spáni veita í tengslum við marksækna áætlun um utanlandsverslun í Rioja, sjá Stjtið. ESB C 37, 14.2.2006.

XE 3/04 sem stjórnvöld á Spáni veita til að fremja stofnun samvinnufélaga í landbúnaði í Cantabria, sjá Stjtið. ESB C 71, 23.3.2006.

XE 19/04, aðstoð sem stjórnvöld í Þýskalandi (Bæjaralandi) veita vegna ráðningar og staðþjálfunar atvinnulausra með ófullnægjandi menntun til nýrra starfa með því skilyrði að þeir njóti almannatrygginga, sjá Stjtið. ESB C 71, 23.3.2006.

XE 7/05, aðstoð sem stjórnvöld í Póllandi veita í því skyni að undanþiggja fyrirtæki fasteignaskatti á grundvelli rammaákvæða um almenna aðstoð við atvinnulífið, sjá Stjtið. ESB C 71, 23.3.2006.

XE 14/05, aðstoð sem stjórnvöld á Spáni (Extremadura) veita til að efla atvinnuskapandi starfsemi, sjá Stjtið. ESB C 71, 23.3.2006.

XE 16/05, aðstoð sem stjórnvöld í Póllandi veita vegna sköpunar nýrra starfa handa fólki sem unnið hefur í landbúnaði og þeim sem eiga á hættu að missa atvinnu vegna hagræðingar í fyrirtækjum, sjá Stjtið. ESB C 71, 23.3.2006.

**Upplýsingar aðildarríkjanna um ríkisaðstoð sem veitt hefur verið í samræmi við 2006/EES/21/24
reglugerð framkvæmdastjórnarinnar (EB) nr. 68/2001 frá 12. janúar 2001 um
beitingu 87. og 88. gr. EB-sáttmálans gagnvart aðstoð til menntunar**

Framkvæmdastjórnin hefur birt upplýsingar um eftirtalin ríkisaðstoðarmál:

XT 10/03, aðstoð sem stjórnvöld í Bretlandi og á Írlandi veita vegna sölu- og markaðsþjálfunar framúrskarandi háskólafélks í undirbúningsskyni fyrir störf við stjórn fyrirtækja, sjá Stjtið. ESB C 316, 13.12.2005.

XT 50/03, aðstoð sem stjórnvöld á Ítalíu (Basilicata) veita í því skyni að koma á fót símenntunaráætlunum í fyrirtækjum í Basilicatahéraði, sjá Stjtið. ESB C 321, 16.12.2005.

XT 30/02, aðstoð sem stjórnvöld á Ítalíu (Molise) veita vegna símenntunar, sjá Stjtið. ESB C 327, 23.12.2005.

XT 88/04, aðstoð sem stjórnvöld í Hollandi veita fyrirtækinu Center Parcs Europe NV vegna almennrar fræðslu starfsmanna, sjá Stjtið. ESB C 327, 23.12.2005.

XT 04/04, aðstoð sem stjórnvöld á Ítalíu (Marche) veita vegna menntunar ungs fólks í landbúnaði, sjá Stjtið. ESB C 327, 23.12.2005.

XT 77/04, aðstoð sem stjórnvöld á Ítalíu (Veneto) veita vegna almennrar og sértækrar fræðslu, sjá Stjtið. ESB C 329, 24.12.2005.

XT 95/04, aðstoð sem stjórnvöld í Eistlandi veita í tengslum við landsáætlun Eistlands um úthlutun fjár úr þróunarsjóðum ESB, sjá Stjtið. ESB C 329, 24.12.2005.

XT 27/01, aðstoð sem stjórnvöld á Ítalíu (Marche) veita til skipulags og fjármögnunar starfsfræðslu handa starfandi launþegum, sjá Stjtið. ESB C 47, 25.12.2006.

Reglur um upplýsingaskipti – Tæknilegar reglugerðir**2006/EES/21/25**

Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 98/34/EB frá 22. júní 1998 sem setur reglur um tilhögun upplýsingaskipta vegna tæknilegra staðla og reglugerða og reglna um þjónustuskrifstofur upplýsingasamfélagsins (Stjtið. EB L 204, 21.7.1998, bls. 37 og L 217, 5.8.1998, bls. 18; EES-viðbætur við Stjtið. EB nr. 3, 18.1.2001, bls. 87 og nr. 57, 15.11.2001, bls. 246).

Tilkynningar um drög að innlendum tæknilegum reglugerðum sem hafa borist framkvæmdastjórninni

Tilvísunarnúmer ⁽¹⁾	Heiti	Lok þriggja mánaða stöðvunartímabils ⁽²⁾
2006/0111/E	Drög að ráðuneytisauglýsingu forsætisráðuneytisins um breyting á tilvísunum til UNE-staðla sem er að finna í viðauka við konungstilskipun nr. 1313/1988 frá 28. október 1988	26.5.2006
2006/0112/E	Drög að tilskipun um breyting á tilskipun 332/2001 frá 18. desember 2001 um samþykkt reglugerðar um spilavélar og spilastofur, með áorðnum breytingum samkvæmt tilskipun 233/2004 frá 2. nóvember 2004	26.5.2006
2006/0113/S	Skilmálar Happraettiseftirlitsins (<i>Lotteriinspektionen</i>) um tæknibúnað sem er notaður til að leggja undir í eiginlegum happraettum og til eftirlits með þeim; útstöðvar	26.5.2006
2006/0114/MT	Reglugerð um rafræn viðskipti (almennt) 2006	25.5.2006
2006/0115/IRL	Drög að reglugerð um meðferð sorps (umbúða) (breyting) 2006	31.5.2006
2006/0116/GR	Lagafrumvarp – Framleiðsla og sala á bókunarvörum og tengd ákvæði	29.5.2006
2006/0117/PL	Drög að reglugerð samgöngu- og byggingaráðherra um ákvæði um tæknilegt eftirlit sem skylt er að fullnægja vegna búnaðar til hleðslu og afhleðslu gáma	02.6.2006
2006/0118/S	Frumvarp til laga um breyting á lögum (2001:1080) um hreinsun útblásturslofts vélknúinna ökutækja og eldsneyti	⁽⁴⁾
2006/0119/S	Frumvarp til laga um breyting á lögum um umferðargjald (2006:000)	⁽⁴⁾
2006/0120/S	Frumvarp til laga um breyting á lögum (2006:000) sem hafa að geyma sérákvæði um bifreiðagjald	⁽⁴⁾
2006/0121/A	Lög um gildistöku ákvæða um gerð og notkun lyftna (þý. skammst. <i>WAZG 2006</i>)	6.6.2006
2006/0122/NL	Reglugerð um breyting á reglugerð á grundvelli byggingatilskipunar 2003 (breytingar í tengslum við framkvæmd reglna um öryggi í veggöngum)	6.6.2006
2006/0123/S	Lög um breyting á dýraverndarlögum (1988:534)	5.6.2006
2006/0124/P	Rafrænir reikningar – Drög að lagatilskipun (<i>Decreto-lei</i>)	5.6.2006
2006/0125/D	Reglugerð um rafræna stjórnsýslu hjá dómstólum og ríkissaksóknurum sem hafa aðsetur í borginni Frankfurt am Main auk héraðsdómstólsins í Kassel, ríkisdómstólsins í Kassel og ríkissaksóknaraembættisins við ríkisdómstólinn í Kassel	6.6.2006
2006/0126/DK	Tæknilegar reglur um öryggi eldsneytislagna í vissum skipum	7.6.2006
2006/0127/F	Drög að tilskipun um notkun heitisins „produits pays“ (sveitavörur)	7.6.2006
2006/0128/DK	Tæknilegar reglur Siglingastofnunar (<i>Søfartsstyrelsen</i>) A frá xx. júní 2006 um vinnuáðbúnað á skipum og A-hluta X. kafla um tilkynningu vinnuslysa o.fl. til Siglingastofnunar	7.6.2006
2006/0129/A	RVS 01.01.11 Almenn atriði, grundvallarreglur, ákvæði, ákvæði er varða Evrópska efnahagssvæðið og Tyrkland	7.6.2006
2006/0130/F	Auglýsing um samþykkt ýmissa ákvæða um viðauka og breytingar á reglugerð um varnir gegn eldsvoðum og ofsahræðslu í húsakynnum sem eru opin almenningi (einkum að því er varðar sjálfvirk údaslökkvikerfi)	8.6.2006

Tilvísunarnúmer ⁽¹⁾	Heiti	Lok þriggja mánaða stöðvunartímabils ⁽²⁾
2006/0131/F	Auglýsing um samþykkt ýmissa ákvæða um viðauka og breytingar á reglugerð um varnir gegn eldsvoðum og ofsahræðslu í húsakynnum sem eru opin almenningi (ákvæði er varða lítill gistihús)	8.6.2006
2006/0132/I	Milliráðuneytatilskipun um breyting á breytunni fyrir klórít sem mælt er fyrir um í lagatilskipun nr. 31 frá 2. febrúar 2001 um lögtöku tilskipunar 98/83/EB um gæði neysluvatns	12.6.2006
2006/0133/D	Reglugerð um 1., 2. og 3. breyting á 2. endurskoðun ECE-reglugerðar nr. 52 um samræmd ákvæði um viðurkenningu lítilla hópbifreiða í flokki M2 og M3 með tilliti til almennra smíðaeinkenna	14.6.2006
2006/0134/CZ	Drög að stjórnartilskipun um lögboðin viðmiðunarkerfi landmælinga og opinber kort af öllu landsvæði ríkisins, ásamt notkunarreglum	15.6.2006
2006/0135/NL	Tilskipun um endurnýjaða útgáfu 8. og 10. gr. tilskipunar um pappírs- og pappaubúðir, ásamt breytingu á 9. gr.	16.6.2006

⁽¹⁾ Ár – skráningarnúmer – upprunaríki.

⁽²⁾ Á þessu tímabili er ekki heimilt að samþykkja drögin.

⁽³⁾ Ekkert stöðvunartímabil vegna þess að framkvæmdastjórnin fellst á ástæður tilkynningarríkisins fyrir því að samþykkja drögin án tafar.

⁽⁴⁾ Ekkert stöðvunartímabil vegna þess að ráðstöfunin varðar tækniforskriftir eða aðrar kröfur í tengslum við skatta- eða fjármálaráðstafanir samkvæmt þriðja undirlið annars málslíðar 11. mgr. 1. gr. tilskipunar 98/34/EB.

⁽⁵⁾ Upplýsingameðferð lokið.

Framkvæmdastjórnin vekur athygli á dómi frá 30. apríl 1996 í málinu „CIA Security“ (C-194/94 – Dómasafn I, bls. 2201) þar sem úrskurður Evrópudómstólsins var á þann veg að túlka bæri 8. og 9. gr. tilskipunar 98/34/EB (áður 83/189/EBE) á þann hátt að einstaklingar gætu skírskotað til þeirra fyrir dómstólum aðildarríkjanna og þeim bæri skylda til að neita að beita innlendri tæknilegri reglugerð sem ekki hefði verið tilkynnt í samræmi við tilskipunina.

Þessi dómur staðfestir orðsendingu framkvæmdastjórnarinnar frá 1. október 1986 (Stjtið. EB C 245, 1.10.1986, bls. 4).

Af þessu leiðir að brot á tilkynningaskyldunni ógildir viðkomandi tæknilegar reglugerðir og er þá ókleift að framfylgja þeim gagnvart einstaklingum.

Nánari upplýsingar um tilkynningarferilinn fást hjá:
European Commission
DG Enterprise, Unit F1
B-1049 Bruxelles/Brussel
Netfang: dir83-189-central@cec.eu.int

Einnig má leita fanga á eftirfarandi vefsíðu: europa.eu.int/comm/enterprise/tris

Frekari upplýsingar um þessar tilkynningar fást í eftirtöldum stjórnsýsludeildum aðildarríkjanna:

**SKRÁ YFIR STJÓRNSÝSLUDEILDIR SEM ANNAST UMSÝSLU VEGNA TILSKIPUNAR
98/34/EB**

BELGÍA*BELNotif**Qualité et sécurité**SPF Économie, PME, Classes moyennes et Énergie*NG III – 4e étage

Boulevard du Roi Albert II/Koning Albert II-laan 16

B-1000 Bruxelles/Brussel

Mme Pascaline Descamps

Sími: (32) 22 77 80 03

Bréfasími: (32) 22 77 54 01

Netföng: pascaline.descamps@mineco.fgov.bepaolo.caruso@mineco.fgov.beSameiginlegt netfang: belnotif@mineco.fgov.beVefsetur: www.mineco.fgov.be**TÉKKLAND***Czech Office for Standards, Metrology and Testing*

Gorazdova 24

P.O. Box 49

CZ-128 01 Praha 2

Pan Miroslav Chloupek

Director of International Relations Department

Sími: (420) 224 907 123

Bréfasími: (420) 224 914 990

Netfang: chloupek@unmz.cz

Paní Lucie Růžicková

Sími: (420) 224 907 139

Bréfasími: (420) 224 907 122

E-mail: ruzickova@unmz.czSameiginlegt netfang: eu9834@unmz.czVefsetur: www.unmz.cz**DANMÖRK***Erhvervs- og Boligstyrelsen*

Dahlerups Pakhus

Langelinie Allé 17

DK-2100 København Ø

Bjarne Bang Christensen

Legal adviser

Sími: (45) 35 46 63 66 (beinn sími)

Netfang: bbc@ebst.dk

Birgit Jensen

Principal Executive Officer

Sími: (45) 35 46 62 87 (beinn sími)

Bréfasími: (45) 35 46 62 03

Netfang: bij@ebst.dkSameiginlegt netfang fyrir tilkynningar: noti@ebst.dkVefsetur: www.ebst.dk/Notifikationer**ÞÝSKALAND***Bundesministerium für Wirtschaft und Technologie**Referat XA2*

Scharnhorststraße 34–37

D-10115 Berlin

Frau Christina Jäckel

Sími: (49) 30 2014 6353

Bréfasími: (49) 30 2014 5379

Netfang: infonorm@bmwa.bund.deVefsetur: www.bmwa.bund.de**EISTLAND***Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium*

Harju 11

EE-15072 Tallinn

Hr Karl Stern

Executive Officer of Trade Policy Division

EU and International Co-operation Department

Sími: (372) 6 265 405

Bréfasími: (372) 6 313 029

Netfang: karl.stern@mkm.eeSameiginlegt netfang: el.teavitamine@mkm.eeVefsetur: www.mkm.ee**GRIKKLAND***Ministry of Development**General Secretariat of Industry*

Mesogeion 119

GR-101 92 AΘHNA

Sími: (30) 210 696 98 63

Bréfasími: (30) 210 696 91 06

ELOT

Acharnon 313

GR-111 45 AΘHNA

Ms Evangelia Alexandri
Sími: (30) 210 212 03 01
Bréfasími: (30) 210 228 62 19
Netfang: alex@elot.gr

Sameiginlegt netfang: 83189in@elot.gr

Vefsetur: www.elot.gr

SPÁNN

S.G. de Asuntos Industriales, Energéticos, de Transportes y Comunicaciones y de Medio Ambiente
D.G. de Coordinación del Mercado Interior y otras PPCC
Secretaría de Estado para la Unión Europea
Ministerio de Asuntos Exteriores y de Cooperación
Torres “Ágora”
C/ Serrano Galvache, 26-4ª
E-20033 Madrid

Sr. Angel Silván Torregrosa
Sími: (34) 91 379 83 32

Doña Esther Pérez Peláez
Tækniráðgjafi/Consejera Técnica
Netfang: esther.perez@ue.mae.es
Sími: (34) 91 379 84 64
Bréfasími: (34) 91 379 84 01

Sameiginlegt netfang: d83-189@ue.mae.es

FRAKKLAND

Délégation interministérielle aux normes
Direction générale de l'Industrie, des Technologies de l'information et des Postes (DiGITIP)
Service des politiques d'innovation et de compétitivité (SPIC)
Sous-direction de la normalisation, de la qualité et de la propriété industrielle (SQUALPI)
DiGITIP 5
12, rue Villiot
F-75572 Paris Cedex 12

Mme Suzanne Piau
Sími: (33) 1 53 44 97 04
Bréfasími: (33) 1 53 44 98 88
Netfang: suzanne.piau@industrie.gouv.fr

Mme Françoise Ouvrard
Sími: (33) 1 53 44 97 05
Bréfasími: (33) 1 53 44 98 88
Netfang: francoise.ouvrard@industrie.gouv.fr

Sameiginlegt netfang: d9834.france@industrie.gouv.fr

ÍRLAND

NSAI
Glasnevin
IE-Dublin 9
Ireland

Mr Tony Losty
Sími: (353) 1 807 38 80
Bréfasími: (353) 1 807 38 38
Netfang: tony.losty@nsai.ie

Vefsetur: www.nsai.ie

ÍTALÍA

Ministero delle attività produttive
Direzione Generale per lo sviluppo produttivo e la competitività
Ispettorato tecnico dell'industria – Ufficio FI
Via Molise 2
I-00187 Roma

Sig. Vincenzo Correggia
Sími: (39) 06 47 05 22 05
Bréfasími: (39) 06 47 88 78 05
Netfang: vincenzo.correggia@minindustria.it

Sig. Enrico Castiglioni
Sími: (39) 06 47 05 26 69
Bréfasími: (39) 06 47 88 78 05
Netfang: enrico.castiglioni@minindustria.it

Sameiginlegt netfang: ucn98.34.italia@attivitaiproduttive.gov.it

Vefsetur: www.minindustria.it

KÝPUR

Cyprus Organization for the Promotion of Quality
Ministry of Commerce, Industry and Tourism
13-15, A. Araouzou Street
CY-1421 Nicosia

Sími: (357) 22 409 310
Bréfasími: (357) 22 754 103

Mr Antonis Ioannou
Sími: (357) 22 409 409
Bréfasími: (357) 22 754 103
Netfang: aioannou@cys.mcit.gov.cy

Sameiginlegt netfang: dir9834@cys.mcit.gov.cy

Vefsetur: www.cys.mcit.gov.cy

LETTLAND

*Ministry of Economics of Republic of Latvia
Trade Normative and SOLVIT Notification Division
SOLVIT Coordination Centre
55, Brīvības str.
LV-1519 Rīga*

Reinis Berzins
Deputy Head of Trade Normative and SOLVIT Notification
Division
Sími: (371) 701 32 30
Bréfasími: (371) 728 08 82

Zanda Liekna
Senior Officer of Division of EU Internal Market
Coordination
Sími: (371) 701 32 36
Sími: (371) 701 30 67
Bréfasími: (371) 728 08 82
Netfang: zanda.liekna@em.gov.lv

Sameiginlegt netfang: notification@em.gov.lv

LITHÁEN

*Lithuanian Standards Board
T. Kosciuškos g. 30
LT-01100 Vilnius*

P. Daiva Lesickienė
Sími: (370) 52 70 93 47
Bréfasími: (370) 52 70 93 67

Netfang: dir9834@lsd.lt

Vefsetur: www.lsd.lt

LÚXEMBORG

*SEE – Service de l'Énergie de l'État
34, avenue de la Porte-Neuve
BP 10
L-2010 Luxembourg*

M. J.P. Hoffmann
Sími: (352) 46 97 46 1
Bréfasími: (352) 22 25 24

Netfang: see.direction@eg.etat.lu

Vefsetur: www.see.lu

UNGVERJALAND

*Hungarian Notification Centre
Ministry of Economy and Transport
Industrial Department
Budapest
Honvéd u. 13–15
H-1055*

Fazekas Zsolt Úr
Leading Councillor
Netfang: fazekas.zsolt@gkm.gov.hu
Sími: (36) 1374 2873
Bréfasími: (36) 1473 1622

Netfang: notification@gkm.gov.hu

Vefsetur: www.gkm.hu/dokk/main/gkm

MALTA

*Malta Standards Authority
Level 2
Evans Building
Merchants Street
VLT 03
MT-Valletta*

Sími: (356) 2124 2420
Sími: (356) 2124 3282
Bréfasími: (356) 2124 2406

Ms Lorna Cachia
Netfang: lorna.cachia@msa.org.mt

Sameiginlegt netfang: notification@msa.org.mt

Vefsetur: www.msa.org.mt

HOLLAND

*Ministerie van Financiën
Belastingdienst/Douane Noord
Team bijzondere klantbehandeling
Centrale Dienst voor In- en uitvoer
Engelse Kamp 2
Postbus 30003
NL-9700 RD Groningen
Nederland*

Dhr. Ebel Van der Heide
Sími: (31) 505 23 21 34

Mw. Hennie Boekema
Sími: (31) 505 23 21 35

Mw. Tineke Elzer
Sími: (31) 505 23 21 33

Bréfasími: (31) 505 23 21 59

Sameiginleg netföng: enquiry.point@tiscali-business.nl
enquiry.point2@tiscali-business.nl

AUSTURRÍKI

Bundesministerium für Wirtschaft und Arbeit
Abteilung C2/1
Stubenring 1
A-1010 Wien

Frau Brigitte Wikgolm
Sími: (43) 1 711 00 58 96
Bréfasími: (43) 1 715 96 51 og (43) 1 712 06 80
Netfang: net9834@bmwa.gv.at

Vefsetur: www.bmwa.gv.at

PÓLLAND

Ministerstwo Gospodarki i Pracy
Departament Stosunków Europejskich i Wielostronnych
Plac Trzech Krzyży 3/5
PL-00-507 Warszawa

Pani Barbara Nieciak
Sími: (48) 22 693 54 07
Bréfasími: (48) 22 693 40 28
Netfang: barnie@mg.gov.pl

Pani Agata Gągor
Sími: (48) 22 693 56 90

Sameiginlegt netfang: notyfikacja@mg.gov.pl

PORTÚGAL

Instituto Português da Qualidade
Rua Antonio Gião, 2
P-2829-513 Caparica

Cândida Pires
Sími: (351) 21 294 82 36 og 81 00
Bréfasími: (351) 21 294 82 23
Netfang: c.pires@mail.ipq.pt

Sameiginlegt netfang: net9834@mail.ipq.pt

Vefsetur: www.ipq.pt

SLÓVENÍA

SIST – Slovenian Institute for Standardization
Contact point for 98/34/EC and WTO-TBT Enquiry Point
Šmartinska 140
SLO-1000 Ljubljana

Ga. Vesna Stražišar
Sími: (386) 1478 3041
Bréfasími: (386) 1478 3098

Netfang: contact@sist.si

SLÓVAKÍA

Pani Kvetoslava Steinlová
Director of the Department of European Integration
Office of Standards, Metrology and Testing of the Slovak Republic
Štefanovičova 3
SK-814 39 Bratislava

Sími: (421) 2 5249 3521
Bréfasími: (421) 2 5249 1050
Netfang: steinlova@normoff.gov.sk

FINNLAND

Kauppa- ja teollisuusministeriö
(Viðskipta- og iðnaðarráðuneytið)

Afgreiðsla:
Aleksanterinkatu 4
FIN-00171 Helsinki
og
Ratakatu 3
FIN-00120 Helsinki

Póstfang:
PB 32
FIN-00023 Statsráðet

Leila Orava
Sími: (358) 9 1606 46 86
Bréfasími: (358) 9 1606 46 22
Netfang: leila.orava@ktm.fi

Katri Amper
Sími: (358) 9 1606 46 48

Sameiginlegt netfang: maaraykset.tekniset@ktm.fi

Vefsetur: www.ktm.fi

SVÍÐJÓÐ

Kommerskollegium
Box 6803
Drottninggatan 89
S-113 86 Stockholm

Kerstin Carlsson
Sími: (46) 86 90 48 82/00
Bréfasími: (46) 86 90 48 40 og (46) 8 30 67 59
Netfang: kerstin.carlsson@kommers.se

Sameiginlegt netfang: 9834@kommers.se

Vefsetur: www.kommers.se

BRETLAND

Department of Trade and Industry
Standards and Technical Regulations Directorate 2
151 Buckingham Palace Road
GB-London SW1 W 9SS
United Kingdom

Mr Philip Plumb
Sími: (44) 207 215 14 88
Bréfasími: (44) 207 215 15 29
netfang: philip.plumb@dti.gsi.gov.uk

Sameiginlegt netfang: 9834@dti.gsi.gov.uk

Vefsetur: www.dti.gov.uk/strd

EFTA – ESA

EFTA Surveillance Authority
Rue Belliard 35
B-1040 Bruxelles/Brussel

Ms Adinda Batsleer
Sími: (32) 22 86 18 61
Bréfasími: (32) 22 86 18 00
Netfang: aba@eftasurv.int

Ms Tuija Ristiluoma
Sími: (32) 22 86 18 71
Bréfasími: (32) 22 86 18 00
Netfang: tri@eftasurv.int

Sameiginlegt netfang: drafttechregesa@eftasurv.int

Vefsetur: www.eftasurv.int

EFTA

Goods Unit
EFTA Secretariat
Rue Joseph II 12–16
B-1000 Bruxelles/Brussel

Ms Kathleen Byrne
Sími: (32) 22 86 17 49
Bréfasími: (32) 22 86 17 42
Netfang: kathleen.byrne@efta.int

Sameiginlegt netfang: drafttechregefta@efta.int

Vefsetur: www.efta.int

TYRKLAND

Undersecretariat of Foreign Trade
General Directorate of Standardisation for Foreign Trade
İnönü Bulvarı n° 36
06510
Emek – Ankara

Mr Mehmet Comert
Sími: (90) 312 212 58 98
Bréfasími: (90) 312 212 87 68
Netfang: comertm@dtm.gov.tr

Vefsetur: www.dtm.gov.tr